32003R2042

28.11.2003. SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE L 315/1

UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 2042/2003

od 20. studenoga 2003.

o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove

(Tekst značajan za EGP)

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2002. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa ([1]), (dalje u tekstu „Osnovna uredba"), a posebno njezine članke 5. i 6.,

budući da:

(1) Osnovnom se uredbom utvrđuju zajednički osnovni zahtjevi za pružanje visoke jedinstvene razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva i zaštite okoliša; njome se od Komisije traži donošenje potrebnih provedbenih pravila kako bi se osigurala njihova jedinstvena primjena; ona osniva Europsku agenciju za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu „Agencija") koja bi Komisiji pomagala pri pripremi takvih provedbenih pravila.

(2) Postojeći zahtjevi zrakoplovstva u području održavanja kako je navedeno u Dodatku II. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ([2]) ukidaju se 28. rujna 2003.

(3) Potrebno je donijeti zajedničke tehničke zahtjeve i upravne postupke kako bi se zajamčila kontinuirana plovidbenost aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja podložno Osnovnoj uredbi.

(4) Od organizacija i osoblja uključenih u održavanje proizvoda, dijelova i uređaja treba se zahtijevati da ispunjavaju određene tehničke zahtjeve kako bi pokazali svoju sposobnost i sredstva za izvršavanje svojih obveza i s tim povezanih prava; Komisija mora donijeti mjere za utvrđivanje uvjeta za izdavanje, održavanje, izmjene, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda kojima se potvrđuje takva sukladnost.

(5) Potreba za osiguravanjem jedinstvenosti primjene zajedničkih tehničkih zahtjeva na području kontinuirane plovidbenosti aeronautičkih dijelova i uređaja zahtijeva od nadležnih tijela da slijede zajedničke postupke za ocjenu sukladnosti s tim zahtjevima; Agencija mora pripremiti certifikacijske specifikacije kako bi omogućila potrebnu regulatornu jedinstvenost.

(6) Zrakoplovnoj je industriji i vlastima država članica potrebno osigurati dovoljno vremena za prilagodbu novom regulatornom okviru; također je potrebno potvrditi stalnu valjanost potvrda izdanih prije stupanja ove Uredbe na snagu, u skladu s člankom 57. Osnovne uredbe.

(7) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Agencije ([3]) u skladu s člankom 12. stavkom 2. točkom (b) i člankom 14. stavkom 1. Osnovne uredbe.

(8) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora Europske agencije za sigurnost zračnog prometa ([4]) osnovanim u skladu s člankom 54. stavkom 3. Osnovne uredbe,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Cilj i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju zajednički tehnički zahtjevi i administrativni postupci za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, uključujući i sve sastavne dijelove za ugradnju u zrakoplov, koji je:

(a) registriran u nekoj državi članici; ili

(b) registriran u nekoj trećoj zemlji i koristi ga operator za kojeg neka država članica osigurava nadzor operacija.

([1]) SL L 240, 7.9.2002., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1701/2003 (SL L 243, 27.9.2003., str. 5.).

([2]) SL L 373, 31.12.1991., str. 4. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2871/2000 (SL L 333, 29.12.2000., str. 47.).

([3]) Mišljenje Europske agencije za sigurnost zračnog prometa 1/2003, 1. rujna 2003.

([4]) Mišljenje Odbora Europske agencije za sigurnost zračnog prometa, 23. rujna 2003.

2. Stavak 1. se ne primjenjuje na zrakoplove, za koje je regulatorni sigurnosni nadzor prenesen u neku treću zemlju i koje ne koristi operator iz Zajednice ili na zrakoplove iz Priloga II. Osnovnoj uredbi.

3. Odredbe ove Uredbe vezane uz komercijalni zračni prijevoz primjenjive su na licencirane zračne prijevoznike kako je definirano pravom Zajednice.

Članak 2.

Definicije

U okviru područja primjene Osnovne uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „zrakoplov" znači svaka naprava koja se može održati u atmosferi zbog reakcije zraka osim reakcije zraka u odnosu na površinu zemlje;

(b) „osoblje koje izdaje potvrde" znači osoblje odgovorno za vraćanje zrakoplova ili sastavnog dijela u uporabu nakon održavanja;

(c) „sastavni dio" znači bilo koji motor, elisa, dio ili uređaj;

(d) „kontinuirana plovidbenost" znači svi postupci koji osiguravaju da zrakoplov, u bilo koje vrijeme svog radnog vijeka, ispunjava važeće zahtjeve za plovidbenost i u stanju je za sigurno prometovanje;

(e) „JAA" znači „Zajedničke zrakoplovne vlasti";

(f) „JAR" znači „Zahtjevi zajedničkih zrakoplovnih vlasti";

(g) „velik zrakoplov" znači zrakoplov razvrstan kao zrakoplov s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg ili višemotorni helikopter;

(h) „održavanje" znači pojedinačni postupak ili kombinacija sljedećih postupaka: remont, popravak, pregled, zamjena, preinaka ili otklanjanje kvara na zrakoplovu ili sastavnim dijelovima, s izuzetkom pretpoletnog pregleda;

(i) „organizacija" znači fizička osoba, pravna osoba ili dio pravne osobe. Takva organizacija može biti osnovana na više lokacija od jedne, bilo unutar područja neke države članice ili ne;

(j) „pretpoletni pregled" znači pregled koji se izvodi prije leta kako bi se zajamčilo da je zrakoplov sposoban za namjeravani let.

Članak 3.

Zahtjevi za kontinuiranu plovidbenost

1. Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i sastavnih dijelova zajamčena je u skladu s odredbama Priloga I.

2. Organizacije i osoblje uključeni u kontinuiranu plovidbenost zrakoplova i sastavnih dijelova, uključujući održavanje, moraju ispunjavati odredbe Priloga I. i, gdje je to primjenjivo, one utvrđene u člancima 4. i 5.

3. Iznimno od odredaba stavka 1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova, za koji je izdana dozvola za letenje, ne uzimajući u obzir pravo Zajednice, zajamčena je na temelju nacionalnih propisa države registracije.

Članak 4.

Odobrenja organizacije za održavanje

1. Organizacije uključene u održavanje velikih zrakoplova ili zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, te sastavnih dijelova namijenjenih za ugradnju u zrakoplov, odobravaju se u skladu s odredbama Priloga II.

2. Ovlaštenje za održavanje koje je izdala ili priznala država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koje važi prije stupanja ove Uredbe na snagu smatra se izdanim u skladu s ovom Uredbom. U tu svrhu, iznimno od odredaba iz dijela 145.B.50.(2) Priloga II., nalazi 2. stupnja koji se odnose na razlike između JAR-a 145. i Priloga II. mogu se zaključiti u roku od jedne godine. Potvrde o vraćanju zrakoplova u uporabu i ovlaštene potvrde o vraćanju zrakoplova u uporabu, koje je izdala organizacija ovlaštena prema zahtjevima JAA-a tijekom tog jednogodišnjeg razdoblja, smatraju se izdanim prema ovoj Uredbi.

3. Osoblje osposobljeno za provođenje i/ili nadzor kontinuirane plovidbenosti ispitivanjima konstrukcija zrakoplova i/ili sastavnih dijelova bez razaranja, u skladu sa standardima koje je neka država članica priznala prije stupanja ove Uredbe na snagu, a koji osiguravaju istovjetnu razinu osposobljenosti, može nastaviti s provođenjem i/ili nadzorom takvih ispitivanja.

Članak 5.

Ovlašteno osoblje

1. Ovlašteno osoblje mora biti osposobljeno u skladu s odredbama Priloga III., osim kako je predviđeno u odredbama M.A.607.(b) i M.A.803. Priloga I. i odredbama 145.A30.(j) Priloga II. i u Dodatku IV. Prilogu II.

2. Dozvola za održavanje zrakoplova i moguća tehnička ograničenja vezana uz tu dozvolu, koju je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a, a koja je valjana u vrijeme stupanja ove uredbe na snagu, smatra se izdanom u skladu s ovom Uredbom.

Članak 6.

Zahtjevi za organizaciju za osposobljavanje

1. Organizacije za osposobljavanje osoblja iz članka 5. moraju biti odobrene u skladu s Prilogom IV. tako da imaju pravo:

(a) provoditi priznato osnovno osposobljavanje; i/ili

(b) provoditi priznato osposobljavanje za tip; te

(c) provoditi ispite; te

(d) izdavati potvrde o osposobljavanju.

2. Ovlaštenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja, koje je izdala ili priznala neka država članica u skladu sa zahtjevima i postupcima JAA-a i koje je valjano u trenutku stupanja ove Uredbe na snagu, smatra se izdanim u skladu s ovom Uredbom. U tu svrhu, iznimno od odredaba iz dijela 147.B.130.(b) Priloga IV., nalazi 2. stupnja koji se odnose na razlike između JAR-a 147. i Priloga IV. mogu se zaključiti u roku od jedne godine.

Članak 7.

Stupanje na snagu

1. Ova Uredba stupa na snagu na sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Iznimno od odredaba stavka 1., odredbe Priloga I., osim odjeljaka M.A.201.(h) (2) i M.A.708.(c), važe od 28. rujna 2005.

3. Iznimno od odredaba stavaka 1. i 2., države članice mogu odlučiti ne primjenjivati:

(a) odredbe Priloga I. na zrakoplove koji nisu uključeni u komercijalni zračni prijevoz, do 28. rujna 2008.;

(b) odredbe Priloga I.(I.) na zrakoplove uključene u komercijalni zračni prijevoz, do 28. rujna 2008.;

(c) sljedeće odredbe Priloga II., do 28. rujna 2006.:

— 145.A.30.(e), elementi ljudskog čimbenika,

— 145.A.30.(g) kako se primjenjuje na velike zrakoplove s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg,

— 145.A.30.(h) (1) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom većom od 5 700 kg,

— 145.A.30.(j) (1), Dodatak IV.,

— 145.A.30.(j) (2), Dodatak IV.;

(d) sljedeće odredbe Priloga II., do 28. rujna 2008.:

— 145.A.30.(g) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom,

— 145.A.30.(h) (1) kako se primjenjuje na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom,

— 145.A.30.(h)(2);

(e) odredbe Priloga III., kako se primjenjuju na zrakoplove s najvećom uzletnom masom iznad 5 700 kg do 28. rujna 2005.;

(f) odredbe Priloga III., kako se primjenjuju na zrakoplove s najvećom uzletnom masom od 5 700 kg ili manjom do 28. rujna 2006.

4. Države članice mogu izdavati odobrenja s ograničenim trajanjem s obzirom na Prilog II. i Prilog IV. do 28. rujna 2005.

5. Kada država članica bude primjenjivala odredbe stavaka 3. ili 4., ona o tome mora obavijestiti Komisiju i Agenciju.

6. Agencija ocjenjuje učinak odredbi Priloga I. na ovu Uredbu s obzirom na davanje mišljenja Komisiji, uključujući moguće izmjene Priloga I., prije 28. ožujka 2005.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 20. studenoga 2003.

Za Komisiju

Loyola DE PALACIO

Potpredsjednica

PRILOG I.

(Dio M)

M.1.

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za nadzor nad kontinuiranom plovidbenosti pojedinačnog zrakoplova i izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je izvršena registracija;

2. za nadzor nad organizacijom za održavanje kako je utvrđeno u dijelu M.A. poddijelu F,

   i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije;

   ii. Agencija, ako se organizacija nalazi u nekoj trećoj zemlji;

3. za nadzor nad organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti kako je utvrđeno u dijelu M.A. poddijelu G,

   i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj se nalazi glavno mjesto poslovanja te organizacije ako odobrenje nije uključeno u potvrdu zračnog prijevoznika;

   ii. tijelo koje je imenovala država članica operatora ako je odobrenje uključeno u potvrdu zračnog prijevoznika;

   iii. Agencija, ako ta organizacija ima sjedište u nekoj trećoj zemlji;

4. za odobrenje programa održavanja,

   i. tijelo koje je imenovala država članica u kojoj je izvršena registracija;

   ii. u slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, kada se država članica operatora razlikuje od države članice u kojoj je izvršena registracija, tijelo koje su imenovale gornje dvije države prije odobrenja programa održavanja.

ODJELJAK A

TEHNIČKI ZAHTJEVI

PODDIO A

OPĆENITO

M.A.101. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju mjere koje je potrebno poduzeti kako bi se zajamčila plovidbenost, uključujući održavanje. U njemu se također utvrđuju uvjeti koje trebaju zadovoljiti osobe ili organizacije uključene u vođenje kontinuirane plovidbenosti.

PODDIO B

ODGOVORNOST

M.A.201. Odgovornosti

(a) Vlasnik je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova te mora osigurati da se let ne provodi ako:

   1. zrakoplov nije održavan u stanju plovidbenosti te;

   2. bilo koja operativna oprema i oprema za hitni slučaj nije ispravno ugrađena i upotrebljiva ili nije jasno označena kao neispravna te;

   3. svjedodžba o plovidbenosti nije valjana te;

   4. se održavanje zrakoplova ne obavlja u skladu s odobrenim programom održavanja kako je utvrđeno u dijelu M.A. 302.

(b) Kad se zrakoplov daje u najam, odgovornosti vlasnika prenose se na najmoprimca ako:

1. je najmoprimac naveden u dokumentu registracije ili;
2. detaljno naznačen u ugovoru o najmu.

Kada se u ovom dijelu govori o „vlasniku", termin vlasnik odnosi se na vlasnika ili najmoprimca, kako je primjenjivo.

(c) Svaka osoba ili organizacija koja provodi održavanje odgovorna je za obavljene poslove.

(d) Zapovjednik zrakoplova ili, u slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, operator, odgovoran je za zadovoljavajuće obavljanje pretpoletnog pregleda. Taj pregled mora obaviti pilot ili druga osposobljena osoba, ali ga ne mora obaviti odobrena organizacija za održavanje ili osoblje koje izdaje potvrde iz dijela 66.

(e) Kako bi se ispunile odgovornosti iz stavka (a), vlasnik zrakoplova može ugovoriti poslove vezane uz kontinuiranu plovidbenost s odobrenom organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti kako je utvrđeno u dijelu M.A. poddijelu G (dalje u tekstu: odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti) u skladu s Dodatkom I. U tom slučaju organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti preuzima odgovornost za uspješno provođenje tih poslova.

(f) U slučaju velikih zrakoplova, kako bi se ispunile odgovornosti iz stavka (a), vlasnik zrakoplova mora zajamčiti da poslove vezane uz kontinuiranu plovidbenost provodi odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti. Mora biti sastavljen pisani ugovor u skladu s Dodatkom I. U tom slučaju organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti preuzima odgovornost za uspješno izvođenje tih poslova.

(g) Održavanje velikih zrakoplova, zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu i sastavnih dijelova za te zrakoplove provodi organizacija za održavanje odobrena prema dijelu 145.

(h) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza operator je odgovoran za kontinuiranu plovidbenost zrakoplova kojima upravlja i mora:

1. imati odobrenje, kao dio potvrde za zračnog operatora izdane od nadležnog tijela, u skladu s dijelom M.A. poddijelom G za zrakoplove kojima upravlja; te
2. imati odobrenje u skladu s dijelom 145. ili ugovoriti takvu organizaciju; te
3. zajamčiti sukladnost sa stavkom (a).

(i) Kad neka država članica od operatora traži da, osim za komercijalni zračni prijevoz, posjeduje i potvrdu za svoje operativne aktivnosti, on treba:

1. imati odgovarajuće odobrenje, prema dijelu M.A. poddijelu G, za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova kojima upravlja ili ugovoriti takvu organizaciju; te
2. imati odgovarajuće odobrenje u skladu s dijelom M.A. poddijelom F ili s dijelom 145. ili ugovoriti takvu organizaciju; te
3. zajamčiti da je stavak (a) zadovoljen.

(j) Vlasnik/operator je odgovoran da nadležnom tijelu odobri pristup do organizacija/zrakoplova kako bi ocijenilo stalnu sukladnost s tim dijelom.

M.A.202. Izvještavanje o događajima

(a) Sve osobe ili organizacije odgovorne prema dijelu M.A.201. moraju podnositi izvještaj državi registracije, organizaciji odgovornoj za projektiranje tipa ili dodatno projektiranje tipa i, ako je primjenjivo, državi članici iz koje je operator, o svakom ustanovljenom stanju zrakoplova ili sastavnom dijelu koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Izvještaji moraju biti sastavljeni na način koji je utvrdila Agencija i sadržavati sve relevantne informacije o stanju s kojim je upoznata ta osoba ili organizacija.

(c) Kada neka osoba ili organizacija koja održava zrakoplov sklopi ugovor s vlasnikom ili operatorom o izvođenju održavanja, ta osoba ili organizacija koja održava zrakoplov mora također podnijeti izvještaj vlasniku, operatoru ili organizaciji za vođenje kontinuirane plovidbenosti o svakom takvom stanju koje utječe na zrakoplov vlasnika ili operatora ili njegov sastavni dio.

(d) Izvještaji se izrađuju čim je to izvedivo, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata nakon što je ta osoba ili organizacija ustanovila stanje na koje se taj izvještaj odnosi.

PODDIO C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.A.301. Zadaci za kontinuiranu plovidbenost

Kontinuirana plovidbenost zrakoplova i upotrebljivost operativne opreme i opreme za slučaj opasnosti jamči se:

1. izvođenjem pretpoletnog pregleda;

2. otklanjanjem svih kvarova i oštećenja koji utječu na siguran rad prema službeno priznatom standardu uz uzimanje u obzir, za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, popisa minimalne opreme i popisa odstupanja od konfiguracije ako je to primjenjivo na dotični tip zrakoplova;

3. izvođenjem cjelokupnog održavanja, u skladu s odobrenim programom održavanja zrakoplova prema dijelu M.A.302.;

4. za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz, analizom djelotvornosti Odobrenog programa održavanja zrakoplova prema dijelu M.A.302.;

5. provođenjem svih primjenjivih:
   i. naredbi o plovidbenosti;
   ii. operativnih uredbi koje imaju učinak na kontinuiranu plovidbenost;
   iii. zahtjeva za kontinuiranu plovidbenost koje je utvrdila Agencija;
   iv. mjera koje donese nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na problem vezan uz sigurnost;

6. izvođenjem preinaka i popravaka u skladu s dijelom M.A.304.;

7. uvođenjem izvedbene politike za neobavezne preinake i/ili preglede, za sve velike zrakoplove ili zrakoplove koji se koriste za komercijalni zračni prijevoz;

8. izvođenjem probnih letova prema potrebi.

M.A.302. Program održavanja

(a) Svaki zrakoplov održava se u skladu s programom održavanja koji je odobrilo nadležno tijelo, a koji se u određenim vremenskim razmacima pregledava i na odgovarajući način izmjenjuje.

(b) Program održavanja i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.

(c) Programom održavanja potrebno je osigurati usklađenost s:
   1. uputama za kontinuiranu plovidbenost koje su izdali nositelji potvrde za tip i nositelji dodatne potvrde za tip i svaka druga organizacija koja u skladu s dijelom 21. objavljuje takve podatke; ili
   2. uputama koje je izdalo nadležno tijelo, ako su različite od podstavka 1. ili u odsutnosti posebnih preporuka; ili
   3. uputama koje je utvrdio vlasnik ili operator, a odobrilo nadležno tijelo, ako su različite od podstavaka 1. i 2.

(d) Program održavanja sadrži podatke, uključujući one o učestalosti, o cjelokupnom održavanju koje se treba izvršiti, uključujući sve posebne zadatke vezane uz određene operacije. Program treba obuhvaćati program pouzdanosti kada se program održavanja temelji na:
   1. logici Skupine za upravljanje održavanja ili;
   2. uglavnom na praćenju stanja.

(e) Kada kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova upravlja organizacija iz dijela M.A. poddijela G, program održavanja i njegove izmjene mogu biti odobreni postupkom programa održavanja koji je takva organizacija utvrdila (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

M.A.303. Naredbe o plovidbenosti

Svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti mora se izvoditi u okviru zahtjeva te naredbe o plovidbenosti, osim ako Agencija nije odredila drukčije.

M.A.304. Podaci za preinake i popravke

Oštećenja se procjenjuju, a preinake i popravci provode uz korištenje podataka koje je odobrila Agencija ili odobrena organizacija za projektiranje prema dijelu 21., kako je prikladno.

M.A.305. Sustav evidentiranja kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

(a) Po okončanju bilo kakvog održavanja u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova unosi se s tim povezana potvrda o vraćanju u uporabu prema dijelu M.A.801. Svaki se unos obavlja čim je to izvedivo, ali ni u kojem slučaju kasnije od 30 dana nakon datuma postupka održavanja.

(b) Evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova čine, prema potrebi, knjige zrakoplova, knjiga(-e) motora ili kontrolne kartice modula motora, knjiga(-e) elise i kontrolne kartice, za svaki sastavni dio s ograničenim vremenom trajanja te tehnički dnevnik operatora.

(c) Tip zrakoplova i registracijska oznaka, datum, zajedno s ukupnim vremenom letenja i/ili ciklusima letenja i/ili brojem slijetanja, prema potrebi se unose u knjige zrakoplova.

(d) Evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova sadrži sljedeće:

1. status naredbi o plovidbenosti i mjera koje zahtijeva nadležno tijelo pri neposrednom reagiranju na sigurnosni problem;
2. status preinaka i popravaka;
3. status ispunjavanja programa održavanja;
4. status sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja;
5. izvješće o masi i balansu;
6. popis odgođenog održavanja.

(e) Osim dokumenta o vraćanju u uporabu, obrasca EASA 1 ili istovrijednog njemu, za svaki se ugrađeni sastavni dio u odgovarajuću knjigu motora ili elise, kontrolnu karticu modula motora ili sastavnog dijela s ograničenim vijekom trajanja unose sljedeći podaci:

1. oznaka sastavnog dijela te;
2. tip, serijski broj i registracija zrakoplova na koji je pojedini sastavni dio ugrađen, zajedno s pozivom na ugradnju i odstranjivanje sastavnog dijela te;
3. za pojedini sastavni dio, ukupan broj sati letenja i/ili ciklusi letenja i/ili broj slijetanja i/ili kalendarsko vrijeme, kako je prikladno te;
4. trenutni podaci iz stavka (d) koje se odnose na taj sastavni dio.

(f) Osoba odgovorna za upravljanje zadacima vezanih uz kontinuiranu plovidbenost prema dijelu M.A. poddijelu B provjerava evidenciju kako je navedeno u ovom stavku i na zahtjev dostavlja evidenciju nadležnom tijelu.

(g) Svi podaci uneseni u evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova moraju biti jasni i točni. Kada je neki unos potrebno ispraviti, ispravak se treba izvesti tako da je izvorni unos jasno uočljiv.

(h) Vlasnik ili operator zajamčuju uspostavljanje sustava za čuvanje sljedeće evidencije za određena vremenska razdoblja:

1. sve detaljne evidencije o održavanju s obzirom na zrakoplov i sve sastavne dijelove s ograničenim vijekom trajanja koje su ugrađene u njega, najmanje 24 mjeseca nakon što je zrakoplov ili sastavni dio trajno povučen iz uporabe te;
2. ukupno vrijeme i cikluse letenja, kako je prikladno, za zrakoplov i sve sastavne dijelove s ograničenim vijekom trajanja, najmanje 12 mjeseci nakon što je zrakoplov ili sastavni dio trajno povučen iz uporabe te;
3. vrijeme i cikluse letenja, kako je prikladno, od posljednjeg planiranog održavanja sastavnog dijela koji podliježe ograničenju vremena uporabe, barem dok planirano održavanje sastavnog dijela ne nadomjesti drugo planirano održavanje istovjetnog obujma i podrobnosti te;
4. trenutni status ispunjavanja programa održavanja, tako da je moguće utvrditi sukladnost s odobrenim programom održavanja zrakoplova, barem dok planirano održavanje sastavnog dijela ne nadomjesti drugo planirano održavanje istovjetnog obujma i podrobnosti te;

5. trenutni status naredbi o plovidbenosti primjenjivih na zrakoplove i sastavne dijelove, najmanje 12 mjeseci nakon trajnog povlačenja zrakoplova ili sastavnog dijela iz uporabe te;
6. pojedinosti o trenutnim preinakama i popravcima na zrakoplovu, motoru (motorima), elisi (elisama) i svim ostalim sastavnim dijelovima ključnim za sigurnost leta, najmanje 12 mjeseci nakon njihovog trajnog povlačenja iz uporabe.

M.A.306. Operatorov sustav tehničke evidencije

(a) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, pored zahtjeva iz dijela M.A.305., operator koristi sustav tehničke evidencije koji sadrži sljedeće informacije za svaki zrakoplov:

1. podatke o svakom letu, koji su potrebni kako bi se osigurala kontinuirana sigurnost leta te;
2. važeću potvrdu o vraćanju zrakoplova u uporabu te;
3. važeću izjavu o održavanju u kojem se navodi status održavanja zrakoplova s obzirom na to koje planirano ili izvanredno održavanje predstoji, osim što nadležno tijelo može pristati na to da se izjava o održavanju pohranjuje negdje drugdje te;
4. sva neprovedena odgođena uklanjanja kvarova koja utječu na rad zrakoplova te;
5. sve potrebne naputke o sporazumima za podršku održavanju.

(b) Sustav tehničke knjige zrakoplova i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.

(c) Operator jamči da se tehnička knjiga zrakoplova čuva 36 mjeseci nakon datuma zadnjeg unosa.

M.A.307. Prijenos evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova

(a) Vlasnik ili operator jamči da se pri trajnom prenošenju zrakoplova s jednog vlasnika ili operatora na drugog evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti prema dijelu M.A.305. i, ako je primjenjivo, tehnička knjiga operatora prema dijelu M.A.306. također prenesu.

(b) Vlasnik jamči da se pri ugovaranju poslova za vođenje kontinuirane plovidbenosti s organizacijom za vođenje kontinuirane plovidbenosti na tu organizaciju prenese i evidencija o kontinuiranoj plovidbenosti prema dijelu M.A.305.

(c) Vremenska razdoblja utvrđena za čuvanje evidencije nastavljaju se primjenjivati na novog vlasnika, operatora ili organizaciju za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

PODDIO D

STANDARDI ODRŽAVANJA

M.A.401. Podaci za održavanje

(a) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov pri izvođenju održavanja, uključujući preinake i popravke, mora imati pristup važećim primjenjivim podacima za održavanje i koristiti samo te podatke.

(b) U smislu ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su:

1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, standardi ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo;
2. svaka primjenjiva naredba o plovidbenosti;
3. primjenjive upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao nositelj potvrde o tipu, nositelji dodatne potvrde o tipu i svaka druga organizacija koja takve podatke objavljuje u skladu s dijelom 21.;
4. svi primjenjivi podaci izdani u skladu s 145.A.45.(d).

(c) Osoba ili organizacija koja održava zrakoplov jamči da su svi primjenjivi podaci za održavanje aktualni i odmah dostupni za uporabu kad je to potrebno. Osoba ili organizacija uspostavlja sustav radnih kartica ili radnih popisa koji će se koristiti te treba ili točno prepisati podatke za održavanje na takve radne kartice ili radne liste ili precizno upućivati na pojedinačni posao ili poslove održavanja sadržane u takvim podacima za održavanje.

M.A.402. Provođenje održavanja

(a) Sve se održavanje mora provoditi osposobljeno osoblje koristeći metode, tehnike, standarde i upute utvrđene u podacima za održavanje prema dijelu M.A.401. Nadalje, potrebno je provesti neovisan pregled nakon svakog posla održavanja koji utječe na sigurnost leta osim ako nije drukčije utvrđeno u dijelu 145. ili dogovoreno s nadležnim tijelom.

(b) Sve se održavanje mora provoditi uz korištenje alata, opreme i materijala utvrđenih u podacima za održavanje M.A.401. ako nije drukčije utvrđeno u dijelu 145. Gdje je to potrebno, alate i opremu treba kontrolirati i kalibrirati prema službeno priznatom standardu.

(c) Područje u kojem se izvodi održavanje treba biti organizirano i čisto bez prljavštine i zagađenja.

(d) Sve se održavanje mora provoditi u skladu s ograničenjima vezanih za zaštitu okoliša utvrđenih u podacima za održavanje prema dijelu M.A.401.

(e) U slučaju lošeg vremena ili dugotrajnog održavanja, potrebno je koristiti odgovarajuće prostore.

(f) Nakon završetka cjelokupnog održavanja, potrebno je provesti opću provjeru kako bi se zajamčilo da na zrakoplovu ili sastavnom dijelu nema nikakvog alata, opreme i svih ostalih stranih dijelova i materijala, te da su sve pristupne ploče koje su skinute ponovno montirane.

M.A.403. Kvarovi zrakoplova

(a) Svaki kvar zrakoplova koji ozbiljno ugrožava sigurnost letenja treba se ispraviti prije daljnjeg leta.

(b) Samo ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde, prema dijelu M.A.801.(b)l, M.A.801.(b)2 ili dijelu 145. može odlučiti, koristeći podatke o održavanju iz dijela M.A.401., ugrožava li neki kvar zrakoplova ozbiljno sigurnost letenja i prema tome odlučiti kada i koji se postupak uklanjanja kvara mora poduzeti prije daljnjeg leta, a koje je popravke moguće odgoditi. Međutim, to ne vrijedi kada:

1. pilot koristi odobreni popis minimalne opreme koji zahtijeva nadležno tijelo; ili

2. nadležno tijelo kvarove na zrakoplovu smatra prihvatljivima.

(c) Svaki kvar zrakoplova koji ne bi ozbiljno ugrozio sigurnost letenja uklonit će se što je prije izvedivo, nakon datuma kad je kvar zrakoplova uočen i unutar vremena utvrđenog u podacima za održavanje.

(d) Svaki kvar koji nije uklonjen prije leta mora se unijeti u evidenciju o održavanju zrakoplova prema dijelu M.A.305. ili u sustav tehničke knjige operatora prema dijelu M.A.306., ovisno o tome što je primjenjivo.

PODDIO E

SASTAVNI DIJELOVI

M.A.501. Ugradnja

(a) Ni jedan se sastavni dio ne smije ugraditi ako nije u zadovoljavajućem stanju, ako nije na odgovarajući način vraćen u uporabu na obrascu EASA 1 ili istovrijednom obrascu i ako nije označen u skladu s dijelom 21., poddijelom Q, ako nije drukčije utvrđeno u dijelu 145. i poddijelu F.

(b) Prije ugradnje nekog sastavnog dijela na zrakoplov osoba ili odobrena organizacija za održavanje mora zajamčiti da je odgovarajući sastavni dio prikladan za ugradnju kad su eventualno primjenjive različite konfiguracije preinake i/ili naredba o plovidbenosti.

(c) Standardni se dijelovi smiju ugraditi na zrakoplov ili sastavni dio samo onda kada je u podacima za održavanje naveden taj pojedini standardni dio. Standardni dijelovi smiju se ugraditi samo onda kad su popraćeni dokazom o sukladnosti u kojem se može vidjeti primijenjeni standard.

(d) Materijal koji je ili sirovina ili potrošni materijal smije se koristiti na zrakoplovu ili sastavnom dijelu samo kada proizvođač zrakoplova ili sastavnog dijela to navodi u relevantnim podacima za održavanje ili kako je utvrđeno u dijelu 145. Takav materijal smije se koristiti samo ako ispunjava traženu specifikaciju što je moguće utvrditi. Uz sav materijal se mora priložiti dokumentacija koja se jasno odnosi na pojedini materijal i sadrži izjavu o sukladnosti sa specifikacijom i u kojoj se navodi izvor proizvođača i dobavljača.

M.A.502. Održavanje sastavnih dijelova

(a) Održavanje sastavnih dijelova provodi organizacija za održavanje odgovarajuće odobrena prema poddijelu F ili u dijelu 145.

(b) Održavanje bilo kojeg sastavnog dijela provodi osoblje ovlašteno prema dijelu M.A.801.(b)2 samo dok su takvi sastavni dijelovi ugrađeni u zrakoplov. Takvi sastavni dijelovi mogu se ipak privremeno ukloniti radi održavanja kad je takvo uklanjanje izričito dopušteno priručnikom za održavanje zrakoplova radi poboljšanja pristupa.

M.A.503. Sastavni dijelovi s ograničenim vijekom trajanja

Ugrađeni sastavni dijelovi s ograničenim vijekom trajanja ne smiju prelaziti odobreno ograničenje vijeka trajanja, koje je utvrđeno u odobrenom programu održavanja i naredbama o plovidbenosti.

M.A.504. Kontrola neupotrebljivih sastavnih dijelova

(a) Sastavni dio smatra se neupotrebljivim ako nastupi bilo koja od sljedećih okolnosti:

1. istek vijeka trajanja, kako je utvrđeno u programu održavanja;
2. neudovoljavanje naredbi o plovidbenosti koja se primjenjuje i drugim zahtjevima koji se odnose na kontinuiranu plovidbenost, kako ih je utvrdila Agencija;
3. izostanak podataka potrebnih za utvrđivanje statusa plovidbenosti ili prikladnosti za ugradnju;
4. dokaz o kvarovima ili neispravnostima;
5. uključenost u događaj ugrožavanja sigurnosti letenja ili nesreću, koja može utjecati na njegovu upotrebljivost.

(b) Neupotrebljivi se sastavni dijelovi moraju označiti i pohraniti na sigurno mjesto pod nadzorom organizacije odobrene prema dijelu M.A.502. dok se ne donese odluka o budućem statusu takvog sastavnog dijela.

(c) Sastavni dijelovi koji su dostigli svoje potvrđeno ograničenje trajanja ili s kvarom koji se ne može otkloniti, razvrstavaju se kao nepopravljivi i ne smije se dozvoliti da ponovno uđu u sustav opskrbe sastavnih dijelova, osim ako potvrđena ograničenja trajanja nisu produljena ili ako nije odobreno rješenje za popravak prema dijelu M.A.304.

(d) Sve odgovorne osobe ili organizacije prema dijelu M, u slučaju sastavnih dijelova iz stavka (c) koje nije moguće popraviti:

1. zadržavaju takav sastavni dio na mjestu iz stavka (b) ili;
2. dogovaraju da se taj sastavni dio uništi na način kojim se jamči da ga se ne može na ekonomičan način spasiti ili popraviti prije razrješenja od odgovornosti za takav sastavni dio.

(e) Ne uzimajući u obzir stavak (d), osoba ili organizacija odgovorna prema dijelu M može prenijeti odgovornost za sastavni dio razvrstan kao neobnovljiv na organizaciju za obuku ili istraživanje bez prethodnog uništenja.

PODDIO F

ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.A.601. Područje primjene

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispunjavati kako bi se kvalificirala za izdavanje ili produljenje odobrenja za održavanje zrakoplova i sastavnih dijelova koji nisu navedeni u dijelu M.A.201.(f) i (g).

M.A.602. Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili promjenu odobrenja za organizaciju za održavanje podnosi se na obrascu i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

M.A.603. Opseg odobrenja

(a) Nadležno tijelo davanje odobrenja prikazuje izdavanjem potvrde (uključena u Dodatku 5.) Opseg radova koji se smatra odobrenim mora biti utvrđen u priručniku organizacije za održavanje odobrene prema dijelu M.A.604.

U Dodatku 4. ovom dijelu utvrđuju se sve moguće klase i ovlaštenja prema dijelu M.A. poddijelu F.

(b) Odobrena organizacija za održavanje može proizvesti, u skladu s podacima za održavanje, ograničen asortiman dijelova za uporabu pri radovima u tijeku u vlastitim objektima, kako je utvrđeno u priručniku organizacije za održavanje.

M.A.604. Priručnik organizacije za održavanje

(a) Organizacija za održavanje izrađuje priručnik koji sadrži najmanje sljedeće podatke:

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku i kontinuirano djelovati u skladu s dijelom M i priručnikom te;
2. opseg poslovanja organizacije te;
3. naziv(-e) osobe(-a) navedene(-ih) u dijelu M.A.606.(b) te;
4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među osobama navedenim u dijelu M.A.606.(b) te;
5. popis osoblja koje izdaje potvrde te;
6. opći opis i lokaciju objekata, te;
7. postupke kojima se utvrđuje kako organizacija za održavanje jamči poštivanje ovog dijela te;
8. postupak(-ke) za izmjene priručnika organizacije za održavanje.

(b) Priručnik organizacije za održavanje te njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.

(c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) određenim je postupkom moguće odobriti manje izmjene priručnika (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

M.A.605. Objekti

Organizacija osigurava:

(a) objekte za sve planirane radove, da su na odgovarajući način odvojene specijalizirane radionice i servisni prostori kako bi se osigurala zaštita od zagađenja i okoliš;

(b) uredski smještaj za upravu nad svim planiranim radovima uključujući naročito izradu evidencije o održavanju;

(c) skladišne prostore za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja moraju osigurati odvajanje neobnovljivih sastavnih dijelova i materijala od svih drugih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alata. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača i pristup se ograničuje samo na ovlašteno osoblje.

M.A.606. Zahtjevi za osoblje

(a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se cjelokupno održavanje koje traži naručitelj može financirati i provesti prema standardu koji se zahtijeva ovim dijelom.

(b) Imenuje se osoba ili grupa osoba odgovornih zajamčiti da organizacija stalno poštuje ovaj poddio. Takva osoba(-e) konačno odgovara(-ju) odgovornom rukovoditelju.

(c) Sve osobe iz stavka (b) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, osnove i odgovarajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova i/ili sastavnih dijelova.

(d) Organizacija raspolaže odgovarajućim osobljem za uobičajene očekivane ugovorene radove. Dopušteno je korištenje osoblja s kojim je sklopljen ugovor za privremeno obavljanje poslova u slučaju ugovorenih radova većih od onih koji se uobičajeno očekuju i to samo za osoblje koje ne izdaje potvrde o vraćanju u uporabu.

(e) Potrebno je dokazati i zabilježiti osposobljenost svog osoblja uključenog u održavanje.

(f) Osoblje koje obavlja specijalizirane poslove kao što su zavarivanje, provjera/pregled bez razaranja osim ispitivanja kontrastnim penetrantima treba biti osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom.

(g) Organizacija za održavanje treba imati na raspolaganju dovoljno osoblja za izdavanje potvrda M.A.612. i M.A.613. o vraćanju zrakoplova i sastavnih dijelova u uporabu. One trebaju biti u skladu sa zahtjevima iz dijela 66.

M.A.607. Osoblje koje izdaje potvrde

(a) Osim onih naznačenih u M.A.606.(g), osoblje koje izdaje potvrde može koristiti svoja prava samo ako organizacija jamči:

1. da osoblje koje izdaje potvrde može dokazati da je u proteklom dvogodišnjem razdoblju ili imalo šest mjeseci relevantnog iskustva u održavanju ili je zadovoljilo odredbu za izdavanje odgovarajućih prava te;
2. da osoblje koje izdaje potvrde ima odgovarajuće znanje o relevantnim zrakoplovima i/ili sastavnom dijelu (sastavnim dijelovima) zrakoplova koji se trebaju održavati zajedno s uz to povezanim organizacijskim postupcima.

(b) U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na nekom drugom mjestu, a ne u glavnoj bazi, a gdje nije raspoloživo nikakvo odgovarajuće osoblje koje izdaje potvrde, organizacija za održavanje s kojom je potpisan ugovor za pružanje potpore kod održavanja može dati jednokratno ovlaštenje za davanje potvrde:

1. jednom od svojih zaposlenika koji je osposobljen za tip zrakoplova slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili
2. osobi koja ima najmanje pet godina iskustva i važeću ICAO-ovu dozvolu za održavanje zrakoplova razvrstanu za tip zrakoplova za koji je potrebno izdavanje potvrde, pod uvjetom da na toj lokaciji nema organizacije odobrene na odgovarajući način prema ovom dijelu i da ugovorena organizacija pribavi i drži u svojoj evidenciji dokaze o iskustvu i dozvoli te osobe.

Sve takve slučajeve valja prijaviti nadležnom tijelu u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlaštenja za davanje potvrde. Odobrena organizacija za održavanje koja izdaje jednokratno ovlaštenje za davanje potvrde mora zajamčiti ponovni pregled svakog održavanja koji bi mogao utjecati na sigurnost leta.

(c) Odobrena organizacija za održavanje mora evidentirati sve podatke vezane uz osoblje koje izdaje potvrde i voditi aktualan popis svog osoblja koje izdaje potvrde.

M.A.608. Sastavni dijelovi, oprema i alati

(a) Organizacija:

1. posjeduje opremu i alate utvrđene u podacima za održavanje prema dijelu M.A.609. ili provjerene ekvivalente istih kako je navedeno u priručniku organizacije za održavanje koji su potrebni za svakodnevno održavanje unutar opsega odobrenja te;
2. dokazuje da ima pristup do sve ostale opreme i alata koji se koriste samo povremeno.

(b) Alat i oprema se pregledava i kalibrira prema službeno priznatom standardu. Evidenciju o takvim kalibriranjima i standardu koji se koristi vodi ta organizacija.

(c) Organizacija vrši pregled, razvrstava i na odgovarajući način odvaja sve ulazne sastavne dijelove.

M.A.609. Podaci za održavanje

Odobrena organizacija za održavanje posjeduje i koristi primjenjive aktualne podatke za održavanje utvrđene u dijelu M.A.401. pri provođenju održavanja uključujući preinake i popravke. U slučaju da podatke za održavanje osigurava naručitelj, takve je podatke potrebno posjedovati samo dok su radovi u tijeku.

M.A.610. Radni nalozi za održavanje

Prije početka održavanja organizacija i naručitelj ugovaraju pisani radni nalog radi jasnog utvrđivanja održavanja koje treba provesti.

M.A.611. Standardi održavanja

Sve se održavanje provodi u skladu sa zahtjevima iz dijela M.A. poddijela D.

M.A.612. Potvrda za vraćanje zrakoplova u uporabu

Po okončanju svog potrebnog održavanja zrakoplova u skladu s ovim poddijelom izdaje se potvrda za vraćanje zrakoplova u uporabu u skladu s dijelom M.A.801.

M.A.613. Potvrda za vraćanje sastavnog dijela u uporabu

(a) Po okončanju svog potrebnog održavanja sastavnog dijela u skladu s ovim poddijelom izdaje se potvrda za vraćanje sastavnog dijela u uporabu prema dijelu M.A.802., obrazac EASA 1 osim za one sastavne dijelove proizvedene u skladu s dijelom M.A.603.(b).

(b) Dokument potvrde o vraćanju sastavnog dijela u uporabu, obrazac EASA 1 može se izraditi iz računalske baze podataka.

M.A.614. Evidencija o održavanju

(a) Odobrena organizacija za održavanje bilježi sve podatke o provedenim radovima. Potrebno je čuvati evidenciju koja služi dokazivanju sukladnosti sa svim zahtjevima za izdavanje potvrde za vraćanje u uporabu, uključujući dokumente za vraćanje u uporabu od podizvođača.

(b) Odobrena organizacija za održavanje treba dostaviti primjerak svake potvrde o vraćanju u uporabu vlasniku zrakoplova, zajedno s primjerkom podataka o svakom određenom odobrenom popravku/preinaci koji su se koristili za obavljene popravke/preinake.

(c) Odobrena organizacija za održavanje čuva primjerak sve evidencije o održavanju i svim pratećim podacima za održavanje tri godine od datuma kada je zrakoplov ili sastavni dio zrakoplova na koji se radovi odnose vraćen u uporabu iz odobrene organizacije za održavanje.

1. Evidencija se pohranjuje na način kojim se osigurava zaštita od oštećenja i krađe.
2. Sav računalski hardver koji se koristi za osiguravanje sigurnosne kopije pohranjuje se na nekoj drugoj lokaciji od one koja sadrži radne podatke i to u okruženju koje jamči da će ostati u dobrom stanju.
3. Kada odobrena organizacija za održavanje prestane s radom, svi se sačuvani podaci o održavanju iz protekle dvije godine šalju zadnjem vlasniku ili naručitelju dotičnog zrakoplova ili sastavnog dijela i čuvaju na način kako je utvrdilo nadležno tijelo.

M.A.615. Prava organizacije

Organizacija smije:

1. održavati bilo koji zrakoplov i/ili sastavni dio za koji je odobrena na lokacijama utvrđenim u potvrdi o odobrenju i u priručniku;
2. održavati bilo koji zrakoplov i/ili sastavni dio za koji je odobrena na bilo kojoj drugoj lokaciji, ali samo ako je takvo održavanje potrebno za ispravljanje nastalih kvarova;
3. izdavati potvrde o vraćanju u uporabu po okončanju održavanja, u skladu s dijelom M.A.612. ili M.A.613.

M.A.616. Organizacijske provjere

Kako bi se zajamčilo da odobrena organizacija za održavanje nastavlja zadovoljavati zahtjeve iz ovog poddijela, ona redovito organizira organizacijske provjere.

M.A.617. Promjene u odobrenoj organizaciji za održavanje

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena organizacija za održavanje ga mora obavijestiti o svim prijedlozima za provođenje bilo koje od sljedećih promjena, prije nego što takve promjene nastanu:

1. naziv organizacije;
2. lokacija organizacije;
3. dodatne lokacije organizacije;
4. odgovorni rukovoditelj,
5. bilo koja od osoba utvrđena u stavku dijelu M.A.606.(b);
6. objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova i osoblje koje izdaje potvrde koji bi mogli utjecati na odobrenje.

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, te promjene moraju biti javljene što je prije moguće.

M.A.618. Kontinuirana valjanost odobrenja

(a) Odobrenje se izdaje s neograničenim trajanjem. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:

1. organizacija je i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu M.A.619. te;
2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;
3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme;

(b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.619. Nalazi

(a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.

(c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s dijelom M.B.605., nositelj odobrenja organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

PODDIO G

ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

M.A.701. Područje primjene

Ovim se poddijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi imala pravo izdavati ili produljivati odobrenja za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova.

M.A.702. Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili mijenjanje odobrenja za vođenje kontinuirane plovidbenosti podnosi se na obrascu i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

M.A.703. Opseg odobrenja

(a) Nadležno tijelo za davanje odobrenja prikazuje to izdavanjem potvrde, uključene u Dodatak VI. U priručniku vođenja odobrene kontinuirane plovidbenosti prema dijelu M.A.704. mora biti naznačen opseg radova koji se smatra odobrenim.

(b) Ne uzimajući u obzir stavak (a), za komercijalni zračni prijevoz, odobrenje je dio potvrde zračnog operatora koju izdaje nadležno tijelo za zrakoplov kojim upravlja.

M.A.704. Priručnik vođenja kontinuirane plovidbenosti

(a) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava priručnik vođenja kontinuirane plovidbenosti, koje sadrži sljedeće podatke:

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, kojom se potvrđuje da će organizacija u svakom trenutku djelovati u skladu s ovim dijelom i priručnikom te;
2. opseg poslovanja organizacije te;
3. naziv(-e) osobe(-a) navedene(-ih) u dijelu M.A.706.(b) i M.A.706(c) te;
4. organizacijski dijagram na kojem su prikazani lanci odgovornosti među osobama navedenim u odjeljcima M.A.706.(b) i M.A.706(c) te;
5. popis osoblja iz dijela M.A.707. koje provjerava plovidbenost, te;
6. opći opis i lokaciju objekata, te;
7. postupke kojima se utvrđuje kako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava poštovanje ovog dijela, te;
8. postupak(-ke) za izmjene priručnika vođenja kontinuirane plovidbenosti.

(b) Priručnik o vođenju kontinuirane plovidbenosti i njegove izmjene odobrava nadležno tijelo.

Ne uzimajući u obzir stavak (b) određenim je postupkom moguće odobriti manje izmjene odobrenja priručnika (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

M.A.705. Objekti

Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti osigurava odgovarajući uredski smještaj na odgovarajućim lokacijama za osoblje utvrđeno u dijelu M.A.706.

M.A.706. Zahtjevi za osoblje

(a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja, koji ima statutarnu ovlast osigurati da se da se sve daljnje aktivnosti vođenja kontinuirane plovidbenosti koje traži naručitelj mogu financirati i provesti u skladu s ovim dijelom.

(b) Za komercijalni zračni prijevoz odgovorni rukovoditelj iz stavka (a) je osoba koja također ima statutarnu ovlast osigurati da se sve aktivnosti operatora mogu financirati i provoditi prema standardu koji se zahtijeva za izdavanje potvrde zračnog operatora.

(c) Imenovat će se osoba ili grupa osoba odgovornih za osiguranje da organizacija stalno poštuje ovaj poddio. Takva osoba(-e) konačno odgovara(-ju) odgovornom rukovoditelju.

(d) Za komercijalni zračni prijevoz odgovorni rukovoditelj imenuje nositelja tog položaja. Ta je osoba odgovorna za vođenje i nadzor aktivnosti kontinuirane plovidbenosti prema stavku (c).

(e) Imenovani nositelj položaja is stavka (d) nije zaposlen u organizaciji odobrenoj prema dijelu 145. na temelju ugovora s operatorom, ako nije drukčije dogovoreno s nadležnim tijelom.

(f) Organizacija raspolaže dostatnim odgovarajućim osobljem za očekivane radove.

(g) Sve osobe iz stavka (c) i (d) moraju biti u stanju dokazati potrebno znanje, osnove i odgovarajuće iskustvo vezano uz kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.

(h) Osposobljenost osoblja uključenog u vođenje kontinuirane plovidbenosti mora se evidentirati.

M.A.707. Osoblje za provjeru plovidbenosti

(a) Kako bi bila odobrena za provođenje provjere plovidbenosti, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora raspolagati sljedećim odgovarajućim osobljem za provjeru plovidbenosti za izdavanje potvrda ili preporuka o provjeri plovidbenosti prema dijelu M.A. poddijelu I. Osim zahtjeva iz dijela M.A.706., to osoblje mora:

1. imati najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti te;

2. posjedovati odgovarajuću dozvolu prema dijelu 66. ili diplomu iz aeronautike ili istovrijednu diplomu te;

3. biti formalno osposobljen za aeronautičko održavanje, te;

4. u odobrenoj organizaciji biti na položaju s odgovarajućim odgovornostima.

(b) Osoblju za provjeru plovidbenosti, koje je imenovala organizacija odobrena za kontinuiranu plovidbenost može se izdati ovlaštenje od organizacije odobrene za kontinuiranu plovidbenost samo kada nadležno tijelo to službeno prihvati nakon zadovoljavajućeg okončanja provjere plovidbenosti koja se nadzire.

(c) Organizacija jamči da osoblje za provjeru plovidbenosti zrakoplova može dokazati odgovarajuće novije iskustvo u vođenju kontinuirane plovidbenosti.

(d) Osoblje za provjeru plovidbenosti utvrđuje se navođenjem svake osobe u priručniku vođenja kontinuirane plovidbenosti zajedno s naznakom njihovih ovlaštenja za provjeru plovidbenosti.

(e) Organizacija vodi evidenciju o svom osoblju za provjeru plovidbenosti, koja uključuje podatke o odgovarajućoj osposobljenosti, sažetak relevantnog iskustva u vođenju kontinuirane plovidbenost i osposobljavanja te presliku ovlaštenja. Ta se evidencija čuva do dvije godine nakon što osoblje za provjeru plovidbenosti napusti organizaciju.

M.A.708. Vođenje kontinuirane plovidbenosti

(a) Sve vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi se u skladu s dijelom M.A. poddijelom C.

(b) Za svaki vođeni zrakoplov, odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti:

1. priprema i nadzire program održavanja za zrakoplove koji se vode, uključujući sve važeće programe pouzdanosti;

2. daje program održavanja zrakoplova i njegove izmjene nadležnom tijelu na odobrenje i dostavlja presliku tog programa vlasniku zrakoplova koji se ne koristi u komercijalnom prometu;

3. vodi odobrenje preinaka i popravaka;

4. jamči sukladnost provođenja održavanja s odobrenim programom održavanja i vraćanje u uporabu u skladu s dijelom M.A. poddijelom H;

5. jamči primjenu svih važećih naredbi o plovidbenosti i operativnih naredbi koje utječu na kontinuiranu plovidbenost;

6. jamči uklanjanje svih otkrivenih ili prijavljenih kvarova kod planiranog održavanja od strane odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje;

7. jamči otpremu zrakoplova do odgovarajuće odobrene organizacije za održavanje kad god je to potrebno;

8. koordinira planiranim održavanjem, primjenom naredbi o plovidbenosti, zamjenom dijelova s ograničenim vijekom trajanja i pregledom sastavnih dijelova kako bi zajamčila uredno obavljanje radova;

9. vodi i arhivira svu evidenciju o kontinuiranoj plovidbenosti i/ili tehničku knjigu operatora;

10. jamči da izvještaj o masi i balansu odražava stvarno stanje zrakoplova.

(c) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, kada operator nema odgovarajuće odobrenje prema dijelu 145., operator sklapa pisani ugovor o održavanju između operatora i odobrene organizacije prema dijelu 145. ili drugog operatora, uz detaljno navođenje funkcija utvrđenih prema dijelu M.A.301.-2, M.A.301.-3, M.A.301.-5 i M.A.301.-6, čime se jamči da cjelokupno održavanje provodi organizacija za održavanje odobrena prema dijelu 145. i utvrđuje podrška funkcijama kakvoće iz dijela M.A.712.(b). Ugovore za bazno održavanje zrakoplova, planirano linijsko održavanje zrakoplova i održavanje motora, zajedno sa svim izmjenama, odobrava nadležno tijelo. Međutim, u slučaju:

1. zrakoplova koji zahtijeva neplanirano linijsko održavanje, ugovor može biti u obliku pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje prema dijelu 145.

2. održavanja sastavnih dijelova, uključujući održavanje motora, ugovor iz stavka (c) može biti u obliku pojedinačnih radnih naloga naslovljenih na organizaciju za održavanje prema dijelu 145.

M.A.709. Dokumentacija

Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti mora imati i koristiti primjenjive važeće podatke za održavanje prema dijelu M.A.401. u provođenju poslova vezanih uz kontinuiranu plovidbenost prema dijelu M.A.708.

M.A.710. Provjera plovidbenosti

(a) Da bi se ispunio zahtjev za provjeru plovidbenosti zrakoplova prema dijelu M.A.902., odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti provodi potpunu dokumentiranu provjeru evidencije zrakoplova kako bi se uvjerila da:

1. je ukupan broj sati leta i s njima povezanih ciklusa zrakoplova propisno evidentiran za konstrukcije zrakoplova, motora i elise zrakoplova; i

2. je letački priručnik primjenjiv na konfiguraciju zrakoplova i da odražava status pri posljednjoj reviziji te;

3. je cjelokupno održavanje koje se treba izvršiti na zrakoplovu prema odobrenom programu održavanja provedeno te;

4. su svi poznati kvarovi uklonjeni ili, prema potrebi, preneseni dalje pod nadzorom te;

5. su sve važeće naredbe o plovidbenosti primijenjene i ispravno evidentirane te;

6. su sve preinake i popravci obavljeni na zrakoplovu evidentirani i odobreni prema dijelu 21. te;

7. su svi sastavni dijelovi s ograničenim vijekom trajanja ugrađeni na zrakoplov ispravno označeni, evidentirani i da nisu prekoračili svoje odobreno ograničenje vijeka trajanja te;

8. je cjelokupno održavanje vraćeno u uporabu u skladu s ovim dijelom te;

9. aktualna izjava o masi i balansu odražava konfiguraciju zrakoplova i da je važeća te;

10. je zrakoplov u skladu s najnovijom revizijom projekta svog tipa, koji je odobrila Agencija.

(b) Osoblje za provjeru plovidbenosti odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti obavlja fizički pregled zrakoplova. Pri tom pregledu osoblju za provjeru plovidbenosti koje nije na odgovarajući način osposobljeno prema dijelu 66. pomaže tako osposobljeno osoblje.

(c) Fizičkim pregledom zrakoplova, osoblje za provjeru plovidbenosti jamči da:

1. su sve tražene oznake i pločice s natpisima ispravno ugrađene te;

2. je zrakoplov sukladan s odobrenim letačkim priručnikom te;

3. je konfiguracija zrakoplova sukladna s odobrenom dokumentacijom te;

4. se ne može naći nikakav evidentan kvar koji nije riješen prema dijelu M.A.404. te;

5. se ne mogu pronaći nikakve nedosljednosti između zrakoplova i dokumentiranog pregleda evidencije prema stavku (a).

(d) Iznimno od odredaba M.A.902. (a) provjera plovidbenosti može se očekivati za najduže 90 dana bez gubitka kontinuiteta obrasca pregleda plovidbenosti, kako bi se omogućilo da se fizička provjera obavlja prilikom pregleda u svrhu održavanja.

(e) Potvrdu o provjeri plovidbenosti prema dijelu M.A.902. (Obrazac EASA 15b) ili preporuku izdaje odgovarajuće ovlašteno osoblje za provjeru plovidbenosti prema dijelu M.A.707. u ime odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti kada se uvjeri da je provjera plovidbenosti uredno izvršena.

(f) Preslika svih potvrda o provjeri plovidbenosti koja je izdana ili produljena za neki zrakoplov šalje se u Registar države članice iz koje je taj zrakoplov u roku od 10 dana.

(g) Poslovi provjere plovidbenosti se ne povjeravaju podizvođačima.

(h) Ako ishod provjera plovidbenosti nije konačan, o tome se obavješćuje nadležno tijelo.

M.A.711. Prava organizacije

(a) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može:

1. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova za nekomercijalni zračni prijevoz kako je navedeno u potvrdi o odobrenju;

2. voditi kontinuiranu plovidbenost zrakoplova za komercijalni zračni prijevoz kad je to navedeno u potvrdi njegovog zračnog operatora;

3. dogovoriti izvođenje svih zadataka vezanih uz kontinuiranu plovidbenost u okviru ograničenja svog odobrenja s drugom organizacijom koja radi prema njenom sustavu kakvoće.

(b) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti može biti dodatno odobrena za:

1. izdavanje potvrde o pregledu plovidbenosti ili;

2. davanje preporuka za pregled plovidbenosti državi članici u kojoj je izvršena registracija.

(c) Organizacija je registrirana u jednoj od država članica kako bi joj se odobrilo to pravo prema stavku (b).

M.A.712. Sustav kakvoće

(a) Kako bi se zajamčilo da odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti nastavi poštovati zahtjeve iz ovog poddijela, potrebno je uvesti sustav kakvoće i imenovati rukovoditelja kakvoće koji će pratiti sukladnost i primjerenost postupaka koji se zahtijevaju radi osiguranja plovidbenosti zrakoplova. Praćenje i nadzor sukladnosti uključuju sustav povratnih informacija odgovornom rukovoditelju kako bi se prema potrebi osigurao korektivni postupak.

(b) Sustavom kakvoće nadziru se aktivnosti iz dijela M.A. poddijela G. U njega su najmanje uključene sljedeće funkcije:

1. nadzor nad provođenjem svih aktivnosti prema dijelu M.A. poddijelu G u skladu s odobrenim postupcima te;

2. nadzor nad obavljanjem svog ugovorenog održavanja u skladu s ugovorom te;

3. nadzor kontinuirane sukladnosti sa svim zahtjevima iz ovog dijela.

(c) Evidencija tih aktivnosti čuva se najmanje dvije godine.

(d) Kada je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti odobrena u skladu s nekim drugim dijelom, sustav kakvoće može se kombinirati sa sustavom koji se zahtijeva u tom drugom dijelu.

(e) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza sustav kakvoće prema dijelu M.A. poddijelu G sastavni je dio operatorovog sustava kakvoće.

(f) U slučaju male organizacije prema dijelu M.A. poddijelu G koja nema ovlasti date prema dijelu M.A.711.(b), sustav kakvoće se može zamijeniti redovitim obavljanjem organizacijskih provjera.

M.A.713. Promjene u odobrenoj organizaciji za kontinuiranu plovidbenost

Kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom, odobrena ga organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti obavješćuje o svim prijedlozima za provođenje sljedećih promjena, prije nastanka takvih promjena:

1. naziv organizacije;

2. lokacija organizacije;

3. dodatne lokacije organizacije;

4. odgovorni rukovoditelj;

5. sve osobe utvrđene u dijelu M.A.706.(c);

6. objekti, postupci, opseg radova i osoblje, koji bi mogli utjecati na odobrenje.

U slučaju predloženih promjena koje se tiču osoblja, a koje nisu unaprijed poznate upravi, o tim ih se promjenama valja obavijestiti što je prije moguće.

M.A.714. Vođenje evidencije

(a) Odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti evidentira sve podatke o obavljenim radovima. Evidencija koja se zahtijeva prema dijelu M.A.305. i, prema potrebi, M.A.306. mora se čuvati.

(b) Ako organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti ima prava prema dijelu M.A.711.(b), ona mora čuvati presliku svake izdane potvrde o provjeri plovidbenosti i preporuke, zajedno sa svim pratećim dokumentima.

(c) Organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti treba čuvati presliku sve evidencije navedene u stavku (b) do dvije godine nakon što je zrakoplov trajno povučen iz uporabe.

(d) Evidencija se čuva na način koji jamči zaštitu od oštećenja, unošenja izmjena i krađe.

(e) Sav računalski hardver koji se koristi za osiguravanje sigurnosne kopije pohranjuje se na nekoj drugoj lokaciji od one koja sadrži radne podatke i to u okruženju koje jamči da će ostati u dobrom stanju.

(f) Kada se vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova prenosi na drugu organizaciju ili osobu, sva se zadržana evidencija prenosi na dotičnu organizaciju ili osobu. Vremenska razdoblja propisana za čuvanje evidencije i dalje važe za dotičnu organizaciju ili osobu.

(g) Kada organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti prekine svoj rad, sva postojeća evidencija prenosi se na vlasnika zrakoplova.

M.A.715. Kontinuirana valjanost odobrenja

(a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:

1. je organizacija i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu M.B.705. te;

2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;

3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme.

(b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

M.A.716. Nalazi

(a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.

(c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s dijelom M.B.705., nositelj odobrenja organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

PODDIO H

POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE — CRS)

M.A.801. Potvrda o vraćanju zrakoplova u uporabu

(a) Osim za zrakoplov koji je u uporabu vratila organizacija iz dijela 145., potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se u skladu s ovim poddijelom.

(b) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se prije leta po okončanju svakog održavanja. Kad se utvrdi da je sve traženo održavanje ispravno obavljeno, potvrdu o vraćanju u uporabu izdaje:

1. odgovarajuće osoblje koje izdaje potvrde u ime odobrene organizacije za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F; ili

2. osim kod složenih poslova održavanja navedenih u Dodatku 7., osoblje koje izdaje potvrde u skladu sa zahtjevima iz dijela 66.; ili

3. pilot-vlasnik prema dijelu M.A.803.

(c) U slučaju vraćanja u uporabu prema (b)2, osoblju koje izdaje potvrde u obavljanju poslova održavanja može pomoći jedna ili više osoba pod njegovom izravnom i stalnom kontrolom.

(d) Potvrda o vraćanju u uporabu sadrži osnovne podatke o provedenom održavanju, datum dovršetka takvog održavanja i:

1. identitet, uključujući upućivanje na odobrenje, odobrene organizacije za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F i osoblja koje izdaje potvrde; ili

2. u slučaju potvrde o vraćanju u uporabu prema podstavku (b)2, identitet i, prema potrebi, broj dozvole osoblja koje izdaje potvrde, a koje izdaje takvu potvrdu.

(e) Ne uzimajući u obzir stavak (b), u slučaju nepotpunog održavanja, takva se činjenica unosi u potvrdu o vraćanju zrakoplova u uporabu prije izdavanja takve potvrde.

(f) Potvrda o vraćanju u uporabu ne smije se izdati u slučaju poznatog nepoštovanja zahtjeva koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

M.A.802. Potvrda o vraćanju sastavnog dijela u uporabu

(a) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se po okončanju svakog održavanja sastavnog dijela zrakoplova dok je uklonjen sa zrakoplova.

(b) Ovlaštena potvrda o vraćanju u uporabu, označena kao Obrazac EASA 1 za države članice, čini potvrdu o vraćanju sastavnog dijela zrakoplova u uporabu.

M.A.803. Ovlaštenje pilota-vlasnika

(a) Pilot-vlasnik je osoba koja je u posjedu ili zajedničkom posjedu zrakoplova koji se održava i ima važeću pilotsku dozvolu s odgovarajućim ovlaštenjem za tip ili klasu.

(b) Za bilo koji zrakoplov u privatnoj upotrebi jednostavnog dizajna s najvećom uzletnom masom manjom od 2 730 kg, jedrilicu i balon, pilot-vlasnik smije izdati potvrdu o vraćanju u uporabu nakon ograničenog održavanja od pilota-vlasnika navedenog u Dodatku VIII.

(c) Ograničeno održavanje od pilota-vlasnika utvrđuje se u programu održavanja zrakoplova prema dijelu M.A.302.

(d) Potvrda o vraćanju u uporabu mora se unijeti u tehničke knjige i sadržavati osnovne podatke o provedenom održavanju, datum kad je takvo održavanje dovršeno i identitet i broj pilotske dozvole pilota-vlasnika koji izdaje takvu potvrdu.

PODDIO I.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.A.901. Provjera plovidbenosti zrakoplova

Kako bi se zajamčila valjanost svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova, potrebno je periodički izvršiti provjeru plovidbenosti zrakoplova i njegove evidencije o kontinuiranoj plovidbenosti.

(a) Potvrda o provjeri plovidbenosti izdaje se u skladu s Dodatkom III. (Obrazac EASA 15a ili 15b) po okončanju zadovoljavajuće provjere plovidbenosti i važi godinu dana.

(b) Zrakoplov u kontroliranom okruženju je zrakoplov koji stalno vodi odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s dijelom M.A. poddijelom G, koji nije mijenjao organizacije u prethodnih 12 mjeseci i koji održava odobrena organizacija za održavanje. To uključuje održavanje obavljeno prema dijelu M.A.803.(b) i vraćanje u uporabu prema dijelu M.A.801.(b)2 ili M.A.801.(b)3.

(c) Ako je zrakoplov u kontroliranom okruženju, organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti koja vodi zrakoplov smije, ako je na odgovarajući način odobrena:

1. izdavati potvrde o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.A.710. te;

2. za potvrde o provjeri plovidbenosti koje je izdala, kad je zrakoplov ostao u kontroliranom okruženju, dva puta produljiti važenje potvrde o provjeri plovidbenosti, svaki put za razdoblje od godine dana. Potvrda o provjeri plovidbenosti ne smije se produljiti ako je organizacija svjesna ili ima razloga vjerovati da zrakoplov nije u plovidbenom stanju.

(d) Ako zrakoplov nije unutar kontroliranog okruženja ili ga vodi odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti prema dijelu M.A. poddijelu G, koja nije ovlaštena za provođenje provjere plovidbenosti, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdaje nadležno tijelo nakon zadovoljavajuće procjene na temelju preporuke koju je dala odgovarajuće odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti, koja je poslana zajedno sa zahtjevom vlasnika ili operatora. Ta se preporuka temelji na provjeri plovidbenosti provedenoj u skladu s dijelom M.A.710.

(e) Kada god okolnosti ukazuju na potencijalnu opasnost po sigurnost, nadležno tijelo može odlučiti samo provesti provjeru plovidbenosti i izdati potvrdu o provjeri plovidbenosti. U tom slučaju, vlasnik ili operator nadležnom tijelu osigurava:

— dokumentaciju koju zahtijeva nadležno tijelo,

— prikladan smještaj za njegovo osoblje na odgovarajućoj lokaciji, te

— kada je to potrebno, potporu osoblja osposobljenog na odgovarajući način u skladu s dijelom 66.

M.A.902. Valjanost potvrde o provjeri plovidbenosti

(a) Potvrda o provjeri plovidbenosti postaje nevažećom ako:

1. je privremeno ili trajno oduzeta; ili
2. je svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzeta; ili
3. zrakoplov nije u registru zrakoplova države članice; ili
4. se potvrda o tipu prema kojoj je izdana svjedodžba o plovidbenosti privremeno ili trajno oduzme.

(b) Zrakoplov ne smije letjeti ako je svjedodžba o plovidbenosti nevažeća ili ako:

1. kontinuirana plovidbenost zrakoplova ili bilo kojeg sastavnog dijela ugrađenog u zrakoplov ne zadovoljava zahtjeve ovog dijela ili;
2. zrakoplov ne ostane sukladan s dizajnom tipa koji je odobrila Agencija; ili
3. se zrakoplov koristio izvan ograničenja odobrenog letačkog priručnika ili svjedodžbe o plovidbenosti, bez poduzimanja odgovarajućeg postupka; ili
4. je zrakoplov sudjelovao u nesreći ili događaju ugrožavanja sigurnosti letenja koji utječu na plovidbenost zrakoplova, bez naknadnog odgovarajućeg postupka za ponovno uspostavljanje plovidbenosti; ili
5. preinaka ili popravak nisu odobreni u skladu s dijelom 21.

(c) Po odricanju ili trajnom oduzimanju, potvrda o provjeri plovidbenosti vraća se nadležnom tijelu.

M.A.903. Prijenos registracije zrakoplova unutar EU-a

(a) Pri prijenosu registracije zrakoplova unutar EU-a, podnositelj zahtjeva:

1. obavješćuje prethodnu državu članicu u kojoj će državi članici biti registriran, a zatim;
2. podnosi zahtjev novoj državi članici za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s dijelom 21.

(b) Ne uzimajući u obzir M.A.902.(a) (3), prethodna potvrda o provjeri plovidbenosti ostaje važeća do svog datuma isteka.

M.A.904. Provjera plovidbenosti zrakoplova uvezenog u EU

(a) Kod uvoza zrakoplova u državu članicu iz neke treće zemlje, podnositelj zahtjeva:

1. podnosi zahtjev državi članici u kojoj se zrakoplov registrira za izdavanje nove svjedodžbe o plovidbenosti u skladu s dijelom 21.; te
2. nalaže provođenje provjere plovidbenosti od odgovarajuće odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti; te
3. nalaže provođenje cjelokupnog održavanja kako to zahtijeva organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti.

(b) Kada se uvjeri da zrakoplov ispunjava sve relevantne zahtjeve, organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti šalje dokumentiranu preporuku za izdavanje potvrda o provjeri plovidbenosti državi članici u kojoj se zrakoplov registrira.

(c) Vlasnik dopušta pristup zrakoplovu radi pregleda od države članice u kojoj se zrakoplov registrira.

(d) Novu svjedodžbu o plovidbenosti izdaje država članica u kojoj se zrakoplov registrira nakon što se uvjeri da je zrakoplov sukladan s propisanim zahtjevima iz dijela 21.

(e) Država članica izdaje i potvrdu o provjeri plovidbenosti koja uobičajeno vrijedi godinu dana osim ako država članica ima neki sigurnosni razlog za ograničenje valjanosti.

M.A.905. Nalazi

(a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela M koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.

(c) Nakon primitka obavijesti o nalazima u skladu s dijelom M.B.303., osoba ili organizacija odgovorna prema M.A.201. utvrđuje plan za korektivni postupak i podnosi dokaze o korektivnim radnjama na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar vremenskog razdoblja dogovorenog s tim tijelom, uključujući i odgovarajuće korektivne radnje radi sprečavanja ponovne pojave nalaza i temeljnog uzroka za njegovo nastajanje.

ODJELJAK B

POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA

PODDIO A

OPĆENITO

M.B.101. Područje primjene

Ovim se dijelom utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

M.B. 102. Nadležno tijelo

(a) *Općenito*

Država članica određuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produljivanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda i za nadzor kontinuirane plovidbenosti. To nadležno tijelo uspostavlja dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) *Potencijali*

Broj osoblja treba biti odgovarajući za provođenje zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

(c) *Kvalificiranost i osposobljavanje*

Sve osoblje uključeno u aktivnosti iz dijela M mora biti na odgovarajući način osposobljeno, posjedovati znanje, iskustvo, početnu obuku i kontinuiranu obuku za provođenje povjerenih mu zadataka.

(d) *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke kojima se utvrđuje kako se može postići sukladnost s ovim dijelom.

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju radi zajamčivanja kontinuirane sukladnosti.

M.B.103. Prihvatljivi načini za postizanje sukladnosti

Agencija priprema prihvatljive načine za postizanje sukladnosti koje države članice mogu koristiti za uspostavljanje sukladnosti s ovim dijelom. Kad se poštuju prihvatljiva sredstva za postizanje sukladnosti, povezani zahtjevi iz ovog dijela smatraju se ispunjenim.

M.B. 104. Vođenje evidencije

(a) Nadležna tijela utvrđuju sustav za vođenje evidencije koji omogućuje prikladnu mogućnost praćenja postupaka za izdavanje, produljenje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje svake potvrde.

(b) Evidencija za nadzor nad odobrenim organizacijama prema dijelu M treba najmanje uključivati sljedeće:

1. zahtjev za odobrenje organizacije;
2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući sve promjene;
3. presliku programa provjere u kojoj se navode datumi kada provjere treba provesti i kad su bile provedene;
4. kontinuiranu evidenciju nadležnog tijela o nadzoru uključujući svu evidenciju o provjerama;
5. preslike sve relevantne korespondencije;
6. pojedinosti o postupcima izuzeća i izvršenja;
7. sve izvještaje drugih nadležnih tijela vezane uz nadzor organizacije;
8. priručnik organizacije ili priručnik organizacije i izmjene;
9. presliku drugih dokumenata koje je izravno odobrilo nadležno tijelo.

(c) Razdoblje čuvanja evidencije iz stavka (b) traje najmanje četiri godine.

(d) Minimalna evidencija za nadzor nad svakim zrakoplovom uključuje barem presliku:

1. svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova;
2. potvrde o provjeri plovidbenosti;
3. preporuke organizacije prema dijelu A, poddijelu G;
4. izvještaje s provjera plovidbenosti koje je izravno provela država članica;
5. svu relevantnu korespondenciju koja se odnosi na zrakoplov;
6. pojedinosti o postupcima izuzeća i izvršenja;
7. sve dokumente koje je izravno odobrilo nadležno tijelo kako je navedeno u dijelu M.B. poddijelu B.

(e) Evidencija navedena u stavku (d) čuva se do dvije godine nakon trajnog povlačenja zrakoplova iz uporabe.

(f) Sva evidencija navedena u dijelu M.B.104. mora biti dostupna na zahtjev neke druge države članice ili Agencije.

M.B.105. Međusobna razmjena podataka

(a) Kako bi pridonijela poboljšanju zračne sigurnosti, nadležna tijela međusobno razmjenjuju sve potrebne podatke u skladu s člankom 11. Osnovne uredbe.

(b) Ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica, u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost koja uključuje nekoliko država članica, dotična nadležna tijela međusobno si pomažu u provođenju potrebnog nadzornog postupka.

PODDIO B

ODGOVORNOST

M.B.201. Odgovornosti

Nadležna tijela iz dijela M.l odgovorna su za provođenje pregleda i ispitivanja radi provjere sukladnosti sa zahtjevima iz ovog dijela.

PODDIO C

KONTINUIRANA PLOVIDBENOST

M.B.301. Program održavanja

(a) Nadležno tijelo potvrđuje da je program održavanja sukladan s dijelom M.A.302.

(b) Osim ako je navedeno drukčije u dijelu M.A.302.(e) program održavanja i njegove izmjene izravno odobrava nadležno tijelo.

(c) U slučaju neizravnog odobrenja, postupke programa održavanja odobrava nadležno tijelo priručnikom o vođenju kontinuirane plovidbenosti.

(d) Radi odobravanja programa održavanja prema stavku (b), nadležno tijelo mora imati pristup do svih podataka koji se zahtijevaju u dijelu M.A.302.(c) i (d).

M.B.302. Izuzeća

Nadležno tijelo evidentira i čuva sva izuzeća dopuštena u skladu s člankom 10. stavkom (3) Osnovne uredbe.

M.B.303. Praćenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

(a) Svako nadležno tijelo priprema program provjere za praćenje statusa plovidbenosti flote zrakoplova u svom registru.

(b) Program provjere uključuje preglede uzoraka proizvoda zrakoplova.

(c) Potrebno je izraditi program uzimajući u obzir broj zrakoplova u registru, lokalno znanje i prethodne aktivnosti nadziranja.

(d) Provjera proizvoda usredotočena je na određeni broj elemenata ključnih za plovidbenost i označivanje svih nalaza. Nadalje, nadležno tijelo analizira svaki nalaz kako bi odredilo njegov glavni uzrok.

(e) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem osobi ili organizaciji odgovornoj prema dijelu M.A.201.

(f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja i preporuke.

(g) Ako se tijekom provjera zrakoplova otkriju dokazi koji ukazuju na nepoštovanje zahtjeva iz dijela M, nadležno tijelo poduzima postupke u skladu s dijelom M.B.903.

(h) Ako osnovni uzrok nalaza ukazuje na neusklađenost s bilo kojim poddijelom ili drugim dijelom, takva se neusklađenost rješava kako je propisano u relevantnom dijelu.

M.B.304. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje

Nadležno tijelo:

(a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;

(b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.303.(g).

PODDIO D

STANDARDI ODRŽAVANJA

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO E

SASTAVNI DIJELOVI

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO F

ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

M.B.601. Zahtjev

Kada su objekti za održavanje locirani u više od jedne države članice ispitivanje i kontinuirani nadzor nad odobrenjem se provodi u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti za održavanje.

M.B.602. Početno odobrenje

(a) Pod uvjetom da su zadovoljeni zahtjevi iz dijela M.A.606.(a) i (b), nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvaćanje osoblja prema dijelu M.A.606.(a) i (b).

(b) Nadležno tijelo utvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje sukladni s dijelom M.A. poddijelom F i jamči potpisivanje izjave o obvezi od strane odgovornog rukovoditelja.

(c) Nadležno tijelo provjerava ispunjava li organizacija zahtjeve iz dijela M.A. poddijela F.

(d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona u cijelosti razumije značenje odobrenja i razlog za potpisivanje obveze organizacije o ispunjavanju postupaka utvrđenih u priručniku.

(e) Svi se nalazi pisanim putem potvrđuju organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

(f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

(g) Za početno odobrenje organizacija ispravlja sve nalaze, a nadležno tijelo ih zaključuje prije nego što je moguće izdati odobrenje.

M.B.603. Izdavanje odobrenja

(a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu EASA 3 (Dodatak V.) uključujući opseg odobrenja, kada organizacija za održavanje ispunjava važeće stavke tog dijela.

(b) Nadležno tijelo navodi uvjete priložene odobrenju na obrascu potvrde o odobrenju EASA 3.

(c) Referentni je broj uključen u obrazac potvrde o odobrenju EASA 3 na način koji utvrđuje Agencija.

M.B.604. Kontinuirani nadzor

(a) Nadležno tijelo pohranjuje i ažurira programski ispis za svaku odobrenu organizaciju za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F koja je pod njegovim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.

(b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.

(c) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

(d) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

(e) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčila njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

M.B.605. Nalazi

(a) Kada se tijekom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za održavanje u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.

2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.

(b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

M.B.606. Izmjene

(a) U slučaju izravnog odobrenja izmjena priručnika koje je dala organizacija za održavanje, nadležno tijelo provjerava jesu li postupci utvrđeni u priručniku u skladu s dijelom M prije službene obavijesti odobrene organizacije o odobrenju.

(b) U slučaju neizravnog odobrenja izmjena priručnika koje je dala organizacija za održavanje, nadležno tijelo jamči postojanje odgovarajuće kontrole nad odobrenjem svih izmjena priručnika.

(c) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F smije poslovati tijekom takvih promjena ako ne odluči privremeno oduzeti odobrenje.

M.B.607. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

Nadležno tijelo:

(a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;

(b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.605.

PODDIO G

ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

M.B.701. Zahtjev

(a) Za komercijalni zračni prijevoz nadležno tijelo prima na odobrenje početni zahtjev za svjedodžbu zračnog prijevoznika i, prema potrebi, svaku izmjenu za koju se podnosi zahtjev i za svaki tip zrakoplova koji će se koristiti:

1. priručnik o vođenju kontinuirane plovidbenosti;

2. program zračnog prijevoznika za održavanje zrakoplova;

3. tehnička knjiga zrakoplova;

4. ako je prikladno, tehničku specifikaciju ugovora o održavanju između operatora i odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145.

(b) Kada se objekti nalaze u više od jedne države članice kontrola i kontinuirani nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima koje su imenovale države članice na čijem se državnom području nalaze drugi objekti.

M.B.702. Početno odobrenje

(a) Pod uvjetom da su zadovoljeni zahtjevi iz dijela M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707., nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem službeno naznačuje svoje prihvaćanje osoblja prema dijelu M.A.706.(a), (c), (d) i M.A.707.

(b) Nadležno tijelo utvrđuje da su postupci utvrđeni u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti u sukladnosti s dijelom M.A. poddijelom G i jamči potpisivanje izjave o obvezi od strane odgovornog rukovoditelja.

(c) Nadležno tijelo potvrđuje usklađenost organizacije sa zahtjevima iz dijela M.A. poddijela G.

(d) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se zajamčilo njegovo/njezino potpuno razumijevanje značaja odobrenja i razloga za potpisivanje obveze od organizacije o poštovanju postupaka utvrđenih u priručniku o vođenju kontinuirane plovidbenosti.

(e) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

(f) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

(g) Za početno odobrenje organizacija ispravlja sve nalaze, a nadležno tijelo ih zaključuje prije nego što je moguće izdati odobrenje.

M.B.703. Izdavanje odobrenja

(a) Nadležno tijelo izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu EASA 14 (Dodatak VI.) uključujući opseg odobrenja, kada organizacija za održavanje ispunjava važeće stavke dijela M.A. poddijela G.

(b) Nadležno tijelo navodi uvjete priložene odobrenju na obrascu potvrde o odobrenju EASA 14.

(c) Referentni je broj uključen u obrazac potvrde o odobrenju EASA 14 na način koji utvrđuje Agencija.

(d) U slučaju komercijalnog zračnog prijevoza, podaci sadržani na obrascu EASA 14 bit će uključeni u potvrdu zračnog prijevoznika.

M.B.704. Kontinuirani nadzor

(a) Nadležno tijelo pohranjuje i ažurira programski ispis za svaku odobrenu organizaciju za vođenje kontinuiranom plovidbenosti prema dijelu M.A. poddijelu G koja je pod njegovim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti kontrolne posjete i kad su takve kontrolne posjete izvršene.

(b) Svaka organizacija u cijelosti se pregledava u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.

(c) U razdoblju od svaka 24 mjeseca pregledava se i mjerodavan uzorak zrakoplova koji vodi odobrena organizacija u skladu s dijelom M.B. poddijelom G. Nadležno tijelo odlučuje o veličini uzorka na temelju rezultata prijašnjih provjera i prethodnih pregleda proizvoda.

(d) Svi se nalazi potvrđuju pisanim putem organizaciji koja je podnositelj zahtjeva.

(e) Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

(f) Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom u svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčila njegova/njezina informiranost o značajnim pitanjima koja nastaju prilikom provjera.

M.B.705. Nalazi

(a) Kada se tijekom provjera ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. Za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se odobrenje organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, sve dok ta organizacija ne provede uspješni korektivni postupak.

2. Za nalaze 2. stupnja, nadležno tijelo odobrava razdoblje za korektivni postupak koji odgovara naravi nalaza, a koji ne smije biti duži od tri mjeseca. Pod određenim okolnostima, na kraju tog prvog razdoblja i ovisno o naravi nalaza, nadležno tijelo može produžiti to tromjesečno razdoblje uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak.

(b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog okvira koje je odobrilo nadležno tijelo.

M.B.706. Izmjene

(a) U slučaju izravnog odobrenja izmjena priručnika vođenja kontinuirane plovidbenosti, nadležno tijelo provjerava jesu li postupci utvrđeni u priručniku u skladu s dijelom M prije službene obavijesti odobrene organizacije o odobrenju.

(b) U slučaju neizravnog odobrenja izmjena priručnika vođenja kontinuirane plovidbenosti, nadležno tijelo jamči postojanje odgovarajuće kontrole nad odobrenjem svih izmjena priručnika.

(c) Nadležno tijelo može propisati uvjete prema kojima odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F smije poslovati tijekom takvih promjena ako ne odluči privremeno oduzeti odobrenja.

M.B.707. Ukidanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

Nadležno tijelo:

(a) privremeno oduzima potvrdu o provjeri plovidbenosti iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne opasnosti po sigurnost ili;

(b) privremeno oduzima, ukida ili ograničava potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.B.705.

PODDIO H

POTVRDA O VRAĆANJU U UPORABU (CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE – CRS)

(potrebno razraditi na odgovarajući način)

PODDIO I.

POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI

M.B.901. Ocjena preporuka

Po primitku zahtjeva i pripadajuće preporuke za potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s dijelom M.A.902.(d):

1. Odgovarajuće osposobljeno osoblje iz nadležnog tijela provjerava da se izjavom o usklađenosti sadržana u preporuci dokazuje da je izvršena cjelovita provjera plovidbenosti prema dijelu M.A.710.
2. Nadležno tijelo ispituje i može zatražiti daljnje informacije koje će potkrijepiti ocjenu preporuke.

M.B.902. Provjera plovidbenosti od nadležnog tijela

(a) Kad nadležno tijelo odluči izvršiti provjeru plovidbenosti i izdati obrazac EASA 15a (Dodatak III.) potvrde o provjeri plovidbenosti, nadležno tijelo provodi provjeru plovidbenosti u skladu s propisanim zahtjevima prema dijelu M.A.710.

(b) Nadležno tijelo ima odgovarajuće osoblje za provjeru plovidbenosti koje provodi provjeru plovidbenosti. Osoblje treba imati:

   1. najmanje pet godina iskustva u području kontinuirane plovidbenosti te;
   2. posjedovati odgovarajuću dozvolu prema dijelu 66. ili diplomu iz aeronautike ili istovrijednu diplomu te;
   3. biti formalno osposobljen za aeronautičko održavanje te;
   4. biti na položaju s odgovarajućim odgovornostima.

(c) Nadležno tijelo treba voditi evidenciju svog osoblja za provjeru plovidbenosti koja uključuje podatke o odgovarajućoj osposobljenosti, sažetak relevantnog iskustva u vođenju kontinuirane plovidbenost i osposobljavanja.

(d) Nadležno tijelo ima pristup do važećih podataka kako je utvrđeno u dijelu M.A.305., M.A.306. i M.A.401. kod provođenja provjere plovidbenosti.

M.B.903. Nalazi

Ako se tijekom provjera zrakoplova ili drugim putem pronađu dokazi koji pokazuju neusklađenost sa zahtjevom iz dijela M, nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

1. za nalaze 1. stupnja, nadležno tijelo zahtijeva odgovarajući korektivni postupak koji se poduzima prije daljnjeg leta i nadležno tijelo odmah poduzima korake za trajno ili privremeno oduzimanje potvrde o provjeri plovidbenosti;
2. za nalaze 2. stupnja, korektivni postupak koji traži nadležno tijelo treba biti prikladan naravi nalaza.

Dodatak I.

Sporazum o kontinuiranoj plovidbenosti

1. Kad vlasnik u skladu s dijelom M.A.201. sklopi ugovor s odobrenom organizacijom za kontinuiranu plovidbenost prema dijelu M.A. poddijelu G za provođenje poslova vezanih uz vođenje kontinuirane plovidbenosti, vlasnik na zahtjev nadležnog tijela šalje primjerak sporazuma nadležnom tijelu države članice u kojoj je izvršena registracija nakon što ga potpišu obje strane.

2. Potrebno je sastaviti sporazum u kojem će se uzeti u obzir zahtjevi dijela M i utvrditi obveze potpisnika u odnosu na kontinuiranu plovidbenost zrakoplova.

3. Sporazum sadrži najmanje:

— registraciju zrakoplova,

— tip zrakoplova,

— serijski broj zrakoplova,

— podatke o vlasniku zrakoplova ili registriranom najmoprimcu ili o društvu uključujući adresu,

podatke o organizaciji za kontinuiranu plovidbenost odobrenoj prema dijelu M.A. poddijelu G uključujući adresu.

4. U sporazumu se navodi sljedeće:

„Vlasnik povjerava odobrenoj organizaciji vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, razvoj programa održavanja koji odobravaju tijela za plovidbenost države članice u kojoj je zrakoplov registriran i organizaciju održavanja zrakoplova prema navedenom programu održavanja u odobrenoj organizaciji.

Prema ovom se sporazumu oba potpisnika obvezuju ispuniti svoje obveze po tom sporazumu.

Vlasnik potvrđuje da, koliko najbolje zna, sve informacije o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova, koje su dane odobrenoj organizaciji jesu i bit će točne i da se zrakoplov neće mijenjati bez prethodnog odobrenja odobrene organizacije.

U slučaju nepoštovanja ovog sporazuma od bilo kojeg potpisnika isti će postati ništavan. U takvom slučaju vlasnik zadržava potpunu odgovornost za svaki zadaća povezan s kontinuiranom plovidbenosti zrakoplova i vlasnik se obvezuje u roku od dva puna tjedna obavijestiti o tome nadležna tijela države članice u kojoj je izvršena registracija."

5. Kad vlasnik sklopi ugovor s organizacijom za kontinuiranu plovidbenost odobrenu prema dijelu M.A. poddijelu G u skladu s dijelom M.A.201., obveze svake strane međusobno se dijele kako slijedi:

5.1. Obveze odobrene organizacije:

1. imati tip zrakoplova unutar njegovog odobrenja;
2. poštovati niže navedene uvjete za održavanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova:
   — razviti program održavanja zrakoplova, uključujući sve razvijene programe pouzdanosti,
   — organizirati odobrenje programa za održavanje zrakoplova,
   — nakon odobrenja, vlasniku dati primjerak programa za održavanje zrakoplova,
   — organizirati povezani pregled s prethodnim programom održavanja zrakoplova,
   — organizirati da cjelokupno održavanje izvrši odobrena organizacija za održavanje,
   — organizirati primjenu svih važećih naredbi o plovidbenosti,
   — organizirati da odobrena organizacija za održavanje ukloni sve kvarove koji se otkriju pri planiranom održavanju ili koje je prijavio vlasnik,
   — koordinirati planirano održavanje, primjenu naredbi o plovidbenosti, zamjenu dijelova s ograničenim vijekom trajanja i zahtjeve za pregled sastavnih dijelova,
   — svaki put obavijestiti vlasnika o dovoženju zrakoplova odobrenoj organizaciji za održavanje,
   — voditi svu tehničku evidenciju,
   — pohraniti svu tehničku evidenciju;
3. organizirati odobrenje svih i bilo kojih izmjena na zrakoplovu prema dijelu 21. prije konkretiziranja;
4. organizirati odobrenje svih i bilo kojih popravaka na zrakoplovu prema dijelu 21. prije provođenja;

5. obavijestiti tijela za plovidbenost države članice registracije svaki put kada vlasnik ne dovede zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje od vlasnika kako to zahtijeva odobrena organizacija;
6. obavijestiti tijela za plovidbenost države članice u kojoj je izvršena registracija o svakom nepoštovanju sadašnjeg sporazuma;
7. izvršiti svaku potrebnu provjeru plovidbenosti i ispuniti potvrdu o provjeri plovidbenosti ili preporuku državi članici u kojoj je izvršena registracija;
8. provesti sva izvještavanja o događajima koje zahtijevaju mjerodavni propisi;
9. obavijestiti tijela države članice u kojoj je izvršena registracija svaki put kad bilo koja strana otkaže ovaj sporazum.

5.2. Obveze vlasnika:

1. općenito razumjeti odobreni program održavanja;
2. općenito razumjeti dio M;
3. dovesti zrakoplov odobrenoj organizaciji za održavanje dogovorenoj s odobrenom organizacijom u određeno vrijeme utvrđeno u zahtjevu odobrene organizacije;
4. ne vršiti preinake na zrakoplovu bez prethodnog savjetovanja s odobrenom organizacijom;
5. obavijestiti odobrenu organizaciju o svom posebnom održavanju koje je provedeno bez znanja i kontrole odobrene organizacije;
6. podnositi izvještaj odobrenoj organizaciji kroz knjigu o svim kvarovima pronađenim prilikom operacija;
7. obavijestiti tijela države članice u kojoj je izvršena registracija o otkazivanju ovog sporazuma od bilo koje strane;
8. obavijestiti tijela države članice u kojoj je izvršena registracija i odobrene organizacije o svakoj prodaji zrakoplova;
9. izvještavati o svim događajima, kako se zahtijeva mjerodavnim propisima.

Dodatak II.

Obrazac EASA 1

Uporaba Obrasca EASA 1 za održavanje

1. OPĆENITO

Potvrda je sukladna priloženom formatu, uključujući brojeve polja u smislu da svako polje mora biti smješteno prema zadanom obrascu. Međutim, veličina svakog polja može se mijenjati kako bi odgovarala pojedinačnom zahtjevu, ali ne u takvom opsegu koji bi potvrdu učinio neprepoznatljivom. Ukupna veličina potvrde može se značajno povećati ili smanjiti sve dokle potvrda ostaje prepoznatljiva i čitljiva. Ako se dvoumite, posavjetujte se sa svojom državom članicom.

Svi ispisi trebaju biti jasni i čitljivi kako bi se omogućilo lako čitanje.

Potvrda treba biti unaprijed otiskana ili izrađena na računalu, ali u svakom slučaju ispis crta i slova mora biti jasan i čitljiv. Unaprijed tiskani tekst dopušten je u skladu s priloženim modelom, ali nisu dopušteni nikakvi drugi navodi na potvrdi.

Prihvatljivi su engleski i, gdje je to relevantno, jezik (jezici) dotične države članice.

Potvrda se može popuniti na engleskom jeziku kad se koristi za izvoz, inače se može popuniti na službenom jeziku (jezicima) dotične države članice.

Pojedinosti koje se unose u potvrdu mogu se ispisati strojem/računalom ili ručno tiskanim slovima i moraju omogućiti lako čitanje.

Korištenje kratica ograničeno je na minimum.

Prostor koji preostaje na poleđini potvrde izdavatelj potvrde može koristiti za moguće dodatne podatke, no ne smije sadržavati nikakve navode potvrde.

Izvorna potvrda prati stavke, a veza između potvrde i tih stavki mora biti uspostavljena. Organizacija koja je izradila ili održavala dotičnu stavku zadržava presliku potvrde. Kad su format i podaci potvrde u cijelosti izrađeni na računalu, dopustivo je, ako to država članica dopusti, zadržati format i podatke potvrde u sigurnoj bazi podataka.

Kad je jedna potvrda korištena za vraćanje u uporabu niza stavki i te se stavke kasnije međusobno odvoje, na primjer, preko distributera sastavnih dijelova, tada preslika izvorne potvrde mora pratiti takve stavke, a izvornu potvrdu zadržava organizacija koja je primila te stavka. Ako se izvorna potvrda ne zadrži, status vraćanja tih stavki u uporabu mogao bi postati nevaljanim.

NAPOMENA: Nema ograničenja broja preslika potvrde koji se šalje korisniku ili koji zadržava onaj tko je sastavio potvrdu.

Potvrda koja prati neku stavku može se istoj priložiti tako da je se stavi u omotnicu radi dulje trajnosti.

2. POPUNJAVANJE POTVRDE O VRAĆANJU U UPORABU OD STRANE NJENOG SASTAVLJAČA

Osim ako nije drukčije navedeno, kako bi dokument predstavljao važeću potvrdu, podaci moraju biti uneseni u svako polje.

Polje 1. Naziv i zemlja države članice prema čijem je odobrenju potvrda izdana. Te informacije mogu biti tiskane unaprijed.

Polje 2. Unaprijed tiskano „Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu/obrazac EASA 1”.

Polje 3. Jedinstven broj unaprijed je otisnut u ovom polju za potrebe kontrole i mogućnosti praćenja potvrde, osim što, u slučaju dokumenta izrađenog na računalu, jedinstven broj ne treba biti ispisan unaprijed kada je računalo programirano da proizvede taj broj.

Polje 4. Puni naziv i adresa plus poštanska adresa ako su različiti od onih odobrene organizacije koja vraća u uporabu stavke na koje se odnosi ova potvrda. Ovo polje može biti ispisano unaprijed. Logotipi itd. su dopušteni ako logotip stane unutar polja.

Polje 5. Njegova je svrha da upućuje na radni nalog/ugovor/fakturu ili bilo koji drugi interni organizacijski postupak tako da se može uspostaviti sustav brzog praćenja.

Polje 6. To je polje predviđeno iz praktičnih razloga za organizaciju koja izdaje potvrdu radi lakšeg upućivanja na polje 13. „Napomene" putem uporabe brojeva stavki. Popunjavanje nije obvezno.

Kad se na potvrdi u uporabu vraća veći broj stavki, dopušteno je koristiti zaseban popis koji međusobno upućuje na potvrdu i popis.

Polje 7. Navodi se naziv ili opis stavke. Prednost ima označivanje prema Ilustriranom katalogu dijelova (IPC-u).

Polje 8. Navedite kataloški broj. Prednost ima označivanje prema IPC-u.

Polje 9. Koristi se za označivanje homologiranih proizvoda za koje su stavke vraćene u uporabu prikladne za ugradnju. Popunjavanje tog polja nije obvezno, ali, ako se koristi, dopušteni su sljedeći unosi:

(a) Specifični ili serijski zrakoplov, motor, elisa ili model pomoćnog uređaja za napajanje ili upućivanje na lako dostupan katalog ili priručnik koji sadrži takve informacije, na primjer: „Cessna 150".

(b) „Razno", ako se zna da je prikladan za ugradnju na više od jednog modela homologiranog proizvoda, ako osoba koja daje potvrdu ne želi ograničiti uporabu na ugradnju nekog određenog modela, kada to treba navesti.

(c) „Nepoznato", ako prikladnost nije poznata, tu kategoriju prvenstveno koristi organizacija za održavanje.

NAPOMENA: Svi podaci u polju 9. ne čine ovlaštenje za ugradnju neke stavke na pojedinačan zrakoplov, motor, elisu ili pomoćni uređaj za napajanje. Korisnik/osoba koja izvodi ugradnju, potvrđuje putem dokumenata kao što su katalog dijelova, servisni bilteni itd., da je dotična stavka prikladna za određenu ugradnju.

Polje 10. Navedite broj stavke koja se vraća u uporabu.

Polje 11. Navedite serijski broj stavke i/ili broj pošiljke, ako je primjenjivo, ako nijedno nije primjenjivo, navedite „N/A" (nije primjenjivo).

Polje 12. Sljedeće riječi u navodnicima, s njihovim definicijama, označavaju njihov status vraćanja u uporabu. U ovom polju treba se navesti jedna riječ ili kombinacija tih riječi:

1. OBNOVLJENO

   Obnavljanje nekog dijela pregledom, provjerom i zamjena u skladu s odobrenim standardom (*) radi produljenja vijeka trajanja.

2. PREGLEDANO/PROVJERENO

   Ispitivanje nekog dijela kako bi se utvrdila sukladnost s odobrenim standardom (*).

3. PREINAČENO

   Izmjena nekog dijela u skladu s odobrenim standardom (*).

4. POPRAVLJENO

   Obnavljanje neke stavke do stanja upotrebljivosti u skladu s odobrenim standardom (*).

5. PROTEKTIRANO

   Obnavljanje upotrebljavane gume u skladu s odobrenim standardom (*).

6. PONOVNO SASTAVLJENO

   Ponovno sastavljanje stavke u skladu s odobrenim standardom (*).

   Primjer: Elisa nakon prijevoza.

   NAPOMENA: Ova se odredba koristi samo u pogledu stavki koje je prvotno u cijelosti sastavio proizvođač u skladu sa zahtjevima za proizvodnju poput onih, ali ne ograničeno na one iz dijela 21.

(*) Odobreni standard znači standard za proizvodnju/projektiranje/održavanje/kakvoću odobrenu od nadležnog tijela.

Gornji navodi potkrepljuju se upućivanjem na odobrene podatke/priručnik/specifikaciju korištene prilikom održavanja iz polja 13.

Polje 13. U ovom polju obavezno se naznačuju svi podaci izravno ili upućivanjem na prateću dokumentaciju u kojoj su naznačeni određeni podaci ili ograničenja vezana uz stavke koje se vraćaju u uporabu, a koja su korisniku/osobi koja vrši ugradnju potrebna radi konačnog utvrđivanje plovidbenosti dijela. Podaci moraju biti jasni, potpuni i dani u obliku i na način koji je prikladan za takvo utvrđivanje.

Za svaki se navod treba jasno naznačiti na koju se stavku odnosi.

Ako nema nikakvog navoda, upišite „Nema navoda”.

Neki primjeri podataka koji se navode su sljedeći:

— Oznaka i izdanje dokumentacije o održavanju koja se koristi kao odobreni standard.

— Naredbe o plovidbenosti koje su provedene i/ili je ustanovljeno da su provedene, prema potrebi.

— Popravci koji su izvedeni i/ili je ustanovljeno da su izvedeni, prema potrebi.

— Izmjene koje su izvršene i/ili je ustanovljeno da su izvršene, prema potrebi.

— Zamjenski dijelovi koji su ugrađeni i/ili dijelovi ustanovljeni da su ugrađeni, prema potrebi.

— Podaci o dijelovima s ograničenim vijekom trajanja.

— Odstupanja od radnog naloga klijenta.

— Oznaka odobrenja prema dijelu M.A. poddijelu F.

— Identitet drugog propisa ako nije odjeljak 145. ili odjeljak M poddio F.

— Izjave o vraćanju u uporabu za zadovoljavanje stranih zahtjeva za održavanje.

— Izjave o vraćanju u uporabu za zadovoljavanje uvjeta međunarodnih sporazuma o održavanju kao što su, ali nisu ograničeni na, kanadski Održavanje prema tehničkom sporazumu *(Technical Arrangement Maintenance)* i američki Dvostrani sporazum o zrakoplovnoj sigurnosti – Postupak za primjenu održavanja *(Bilateral Aviation Safety Agreement - Maintenance Implementation Procedure)*.

Polja 14., 15., 16., 17. i 18.: ne smiju se koristiti za poslove održavanja koje provodi organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F. Ta su polja posebno rezervirana za vraćanje u uporabu/izdavanje potvrde za novoproizvedene proizvode u skladu s dijelom 21. i nacionalnim propisima o zrakoplovstvu na snazi prije nego što dio 21. u potpunosti stupi na snagu.

Polje 19. Sadrži potrebnu izjavu o vraćanju u uporabu za cjelokupno održavanje od odobrene organizacije za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F. Kada se u uporabu vraća uz održavanje koje nije prema dijelu M, u polju 13. valja točno naznačiti određeni nacionalni propis. U svakom slučaju treba se označiti kvačicom odgovarajuće polje kako bi se potvrdilo vraćanje u uporabu.

Izjava na potvrdi „osim kako je drukčije utvrđeno u polju 13." namijenjena je za rješavanje sljedećih situacija;

(a) Slučaj gdje se održavanje nije moglo dovršiti.

(b) Slučaj gdje je održavanje odstupalo od standarda koji se zahtijeva u dijelu M.

(c) Slučaj gdje je održavanje provedeno u skladu sa zahtjevom koji nije iz dijela M.

Štogod da je slučaj ili kombinacija slučajeva, točno se navodi u polju 13.

Polje 20. Za potpis osoblja koje izdaje potvrde, a koje je ovlastila odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F. Taj potpis može biti ispisan računalno ovisno o tome je li država članica suglasna s time da samo potpisnik može dati nalog računalu te da nije moguće staviti potpis na prazni obrazac izrađen na računalu.

Polje 21. Referentni broj odobrene organizacije za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F, koji je dala država članica.

Polje 22. Otisnuto ime potpisnika iz polja 20. i upućivanje na osobno ovlaštenje.

Polje 23. Datum potpisivanja vraćanja u uporabu iz polja 19., (dan/mjesec/godina). Mjesec se treba navesti slovima, npr. sij., velj., ožu. itd. Vraćanje u uporabu treba se potpisati pri „dovršenju održavanja”.

Napominjemo da su navodi o odgovornosti korisnika na poleđini ove potvrde. Ti navodi mogu se dodati na prednju stranu potvrde ispod donje crte tako da se smanji dubina obrasca.

1. Nadležno tijelo/država koja izdaje odobrenje	2. **POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU u uporabu** OBRAZAC EASA 1.	3. Referentna oznaka obrasca
4. Ime i adresa odobrene organizacije		5. Radni nalog/Ugovor/ Račun

6. Stavka	7. Opis	8. Br. dijela	9. Prikladnost*	10. Količina	11. Broj serije/ pošiljke	12. Status/radovi

13. Napomene

14. Potvrđuje da su gore naznačene stavke proizvedene u sukladnosti s: ☐ odobrenim projektnim podacima te da su sposobni za sigurno djelovanje ☐ neodobrenim projektnim podacima navedenim u rubrici 13.	19. ☐ Vraćanje u uporabu prema dijelu 145.A.50 ☐ Prema drugom propisu navedenom u polju 13. Potvrđuje se da je posao naveden u polju 12. i opisan u polju 13., ako nije drukčije utvrđeno u polju 13., obavljen u skladu s dijelom 145. i da se u vezi s tim dijelom predmeti smatraju spremnim za puštanje u promet.

15. Potpis ovlaštene osobe	16. Broj potvrde/odobrenja	20. Potpis ovlaštene osobe	21. Referentni broj potvrde/ odobrenja
17. Ime	18. datum (dan/mjesec/godina)	22. Ime	23. Datum (dan/mjesec/godina)

OBRAZAC EASA 1 – Izdanje 1.

* Ugraditelj mora provjeriti sukladnost s primjenjivim tehničkim podacima.

Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu

Obrazac EASA 1

ODGOVORNOSTI KORISNIKA/UGRADITELJA

NAPOMENA:

1. Važno je razumjeti da samo postojanje dokumenta ne predstavlja automatski i ovlaštenje za ugradnju dijela/sastavnog dijela/sklopa.

2. Kada korisnik/ugraditelj postupa u skladu s nacionalnim propisima tijela za plovidbenost, koje nije tijelo za plovidbenost utvrđeno u polju 1., potrebno je da korisnik/ugraditelj jamči da njegovo/njezino tijelo za plovidbenost prihvaća dijelove/sastavne dijelove/sklopove tijela za plovidbenost utvrđenog u polju 1.

3. Izjave 14. i 19. ne čine potvrdu o ugradnji. U svim slučajevima evidencija o održavanju zrakoplova sadrži potvrdu o ugradnji izdanu u skladu s nacionalnim propisima od korisnika/ugraditelja prije nego što zrakoplov smije letjeti.

Dodatak III.

Potvrda o provjeri plovidbenosti

Država članica koja izdaje odobrenje Članica Europske agencije za sigurnost zračnog prometa	**POTVRDA O PREGLEDU PLOVIDBENOSTI**	REFERENTNA POTVRDA OBRASCA: AA-G1-000

Sukladno Uredbi (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća koja je trenutačno na snazi,

[NAZIV PODUZEĆA] ORGANIZACIJA IZ DIJELA M, ODJELJKA A, PODDIJELA G

REFERENTNA OZNAKA: MS-G1-000

obavila je pregled plovidbenosti prema dijelu M.A.710 na sljedećem zrakoplovu:

Proizvođač zrakoplova: .....

Oznaka proizvođača: .....

Registracija zrakoplova: .....

Serijski broj zrakoplova: .....

Zrakoplov se u trenutku pregleda smatra plovidbenim.

Datum izdavanja: ..... Datum isteka valjanosti: .....

Potpis: ..... Broj odobrenja: .....

1. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s dijelom M.A.901. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim. Datum izdavanja: ..... Datum isteka valjanosti: ..... Potpis: ..... Broj odobrenja: .....
2. produženje: Zrakoplov je u posljednjih godinu dana bio u kontroliranom okruženju u skladu s dijelom M.A.901. Zrakoplov se u trenutku izdavanja smatra plovidbenim. Datum izdavanja: ..... Datum isteka valjanosti: ..... Potpis: ..... Broj odobrenja: .....

Obrazac EASA 15b

DRŽAVA ČLANICA

Članica Europske agencije
za sigurnost zračnog prometa

POTVRDA O PREGLEDU PLOVIDBENOSTI

REFERENTNA POTVRDA OBRASCA

Sukladno Uredbi (EZ) br. 1592/2002 Europskog parlamenta i Vijeća koja je trenutačno na snazi, država članica ovime potvrđuje da se sljedeći zrakoplov:

Proizvođač zrakoplova: .....

Oznaka proizvođača: .....

Registracija zrakoplova: .....

Serijski broj zrakoplova: .....

smatra plovidbenim u trenutku pregleda.

Datum izdavanja: ..... Datum isteka valjanosti: .....

Potpis: ..... Broj odobrenja: .....

Obrazac EASA 15a

Dodatak IV.

Ovlaštenja unutar odobrenja

SUSTAV KLASA I OVLAŠTENJA UNUTAR ODOBRENJA ORGANIZACIJE

1. Osim ako je drukčije navedeno za najmanju organizaciju u stavku 11., u tablici 1. prikazan je puni opseg mogućih odobrenja prema dijelu M.A. poddijelu F u standardiziranom obliku. Organizaciji se mora dodijeliti odobrenje koje seže samo od jedne klase i ovlaštenja s ograničenjima do svih klasa i ovlaštenja s ograničenjima.

2. Osim tablice 1. poddijela F od odobrene se organizacije za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F traži da navede opseg radova u priručniku organizacije za održavanje. Vidjeti također i stavak 10.

3. Unutar klase(-a) i (jednog ili više) ovlaštenja unutar odobrenja koje(-a) dodjeljuje država članica, opsegom se radova utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje definiraju točna ograničenja odobrenja. Stoga je od ključnog značaja da klasa(-e) i ovlaštenje(-a) unutar odobrenja i opseg radova organizacije budu kompatibilni.

4. Ovlaštenje kategorije klase A znači da odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F smije provoditi održavanje na zrakoplovu i bilo kojem sastavnom dijelu (uključujući motore/APU-e) samo dok su takvi dijelovi ugrađeni u zrakoplov osim kad se takvi sastavni dijelovi mogu privremeno ukloniti radi održavanja, kad je takvo uklanjanje izričito dopušteno priručnikom za održavanje zrakoplova kako bi se olakšao pristup radi održavanja koji podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje prihvatljivom za državu članicu. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja.

5. Ovlaštenje kategorije klase B znači da odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F smije provoditi održavanje na neugrađenom motoru/APU-u i sastavnim dijelovima za motor/APU samo dok su takvi dijelovi ugrađeni u motor/APU, osim kad se takvi sastavni dijelovi mogu privremeno ukloniti radi održavanja kad je takvo uklanjanje izričito dopušteno priručnikom za motor/APU kako bi se olakšao pristup radi održavanja. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F s kategorijom klase B smije također izvoditi održavanje na ugrađenom motoru prilikom „baznog" održavanja i „linijskog" održavanja koji podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje treba odražavati takvu aktivnost gdje to država članica dopušta.

6. Ovlaštenje kategorije klase C znači da odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F smije provoditi održavanje na neugrađenim sastavnim dijelovima (bez motora i APU-a) namijenjenim za ugradnju u zrakoplov ili u motor/APU. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F s ovlaštenjem kategorije klase C smije također izvoditi održavanje na ugrađenom sastavnom dijelu prilikom „baznog" održavanja i „linijskog" održavanja ili u objektu za održavanje motora/APU-a koji podliježe postupku nadzora u priručniku organizacije za održavanje. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje treba odražavati takvu aktivnost gdje to država članica dopušta.

7. Ovlaštenje kategorije klase D je samostalna kategorija ovlaštenja, koja nije nužno vezana za određeni zrakoplov, motor ili drugi sastavni dio. Ovlaštenje D1 — provjera bez razaranja (*non-destructive testing* - NDT) je potrebna samo za odobrenu organizaciju za održavanje prema poddijelu F koja izvodi NDT kao posebni zadaća za neku drugu organizaciju. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F s ovlaštenjem klase A ili B ili C smije obavljati NDT na proizvodima koje održava u skladu s priručnikom organizacije za održavanje koji sadrži NDT postupke, bez potrebe za ovlaštenjem klase D1.

8. Svrha je dijela pod nazivom „ograničenja" da državi članici omogući maksimalnu fleksibilnost za prilagođavanje odobrenja određenoj konkretnoj organizaciji. U tablici 1. utvrđene su moguće vrste ograničenja i, premda je održavanje navedeno zadnje u svakom ovlaštenju klase, prihvatljivo je istaknuti zadaća održavanja umjesto tipa ili proizvođača zrakoplova ili motora, ako to organizaciji više odgovara. Primjer mogu biti ugradnje i održavanje sustava avionike.

9. U tablici 1. upućuje se na seriju, tip i skupinu u dijelu o ograničenju klase A i B. Serija znači specifična serija tipa kao što su serije Cessna 150 ili Cessna 172 ili Beech 55 ili kontinentalna serija 0-200 itd. Tip znači specifični tip ili model kao što je Cessna tipa 172RG. Može se navesti bilo koji broj serija ili tipova. Skupina znači na primjer jednomotorni klipni zrakoplov Cessna ili klipni motori Lycoming bez prednabijanja itd.

10. Kad se koristi duži popis sposobnosti koji može podlijegati naknadnim izmjenama, onda takve izmjene trebaju biti u skladu s postupkom prihvatljivim za državu članicu i uključenim u priručnik organizacije za održavanje. Postupak se odnosi na pitanja o tome tko je odgovoran za kontrolu izmjene liste sposobnosti i aktivnosti koje se trebaju poduzeti za izmjene. Takve aktivnosti uključuju zajamčivanje sukladnosti s poddijelom F za proizvode ili usluge dodane na popis.

11. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu M.A. poddijelu F koja zapošljava samo jednu osobu i za planiranje i za provođenje cjelokupnog održavanja može imati razrede odobrene samo u ograničenom opsegu. Najveća dopuštena ograničenja su:

KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A2 AVIONI	S KLIPNIM MOTOROM, 5 700 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A3 JEDNOMOTORNI HELIKOPTERI	S KLIPNIM MOTOROM, 3 175 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE ZRAKOPLOVA A4 OSIM A1, A2 I A3	BEZ OGRANIČENJA
KLASA MOTORA	OVLAŠTENJE B2 KLIPNI	MANJE OD 450 KS
OVLAŠTENJE ZA KLASU SASTAVNIH DIJELOVA OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a	C1 DO C20	PREMA POPISU SPOSOBNOSTI
KLASA SPECIJALIZIRANO	D1 NDT	METODE NDT-A KOJE ĆE SE UTVRDITI

Valja napomenuti da takva organizacija može biti dalje ograničena od nadležnog tijela u opsegu odobrenja ovisno o sposobnosti pojedinačne organizacije.

Tablica 1.

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
ZRAKOPLOV	A2 avioni s 5 700 kg ili manje	navodi se proizvođač aviona ili skupina ili serija ili tip i/ili zadaci održavanja
	A3 jednomotorni helikopteri	navodi se proizvođač helikoptera ili skupina ili serija ili tip i/ili zadaci održavanja
	A4 avioni osim A1, A2 i A3	navodi se serija aviona ili tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja
MOTORI	B1 turbinski	navodi se serija ili tip motora i/ili zadaća (zadaci) održavanja
	B2 klipni	navodi se proizvođač motora ili skupina ili serija ili tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja
	B3 APU	navodi se proizvođač motora ili serija, tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
SASTAVNI DIJELOVI OSIM ČITAVIH MOTORA ILI APU-a	C1 klimatizacija i održavanje tlaka	navodi se tip zrakoplova, proizvođač zrakoplova, proizvođač sastavnog dijela ili određeni sastavni dio i/ili se upućuje na popis sposobnost u priručniku i/ili zadaća (zadaci) održavanja
	C2 Autopilot	
	C3 Komunikacije i navigacija	
	C4 Vrata – otvori	
	C5 Električna energija	
	C6 Oprema	
	C7 Motor – APU	
	C8 Komande leta	
	C9 Gorivo – konstrukcija (zmaj)	
	C10 Helikopter – rotori	
	C11 Helikopter – prijenos	
	C12 Hidraulika	
	C13 Instrumenti	
	C14 Podvozje	
	C15 Kisik	
	C16 Elise	
	C17 Pneumatika	
	C18 Zaštita od leda/kiše/požara	
	C19 Prozori	
	C20 Struktura	
POSEBNE USLUGE	D1 Testiranje bez razaranja	navode se određene metode NDT-a

Dodatak V.

Potvrda o odobrenju Organizacije za održavanje prema dijelu M odjeljku A poddijelu F

stranica 1 od

DRŽAVA ČLANICA

Članica Europske agencije

za sigurnost zračnog prometa

POTVRDA O ODOBRENJU

REFERENTNA OZNAKA:

Sukladno Uredbi Komisije (EZ) br. 2024/2003, koja je trenutačno na snazi i podliježe dolje utvrđenim uvjetima, država članica ovim potvrđuje da je

[NAZIV PODUZEĆA] ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

kao organizacija za održavanje kako je navedeno u dijelu M odjeljku A poddijelu F odobrena za održavanje proizvoda navedenih na popisu u priloženom rasporedu odobrenja te za izdavanje povezanih potvrda o puštanju u promet koristeći gore navedenu referentnu oznaku.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u opsegu dijela odobrenja u priručniku odobrene organizacije za održavanje, i
2. Ovo odobrenje zahtijeva sukladnost s postupcima utvrđenim u priručniku odobrene organizacije za održavanje, i
3. Ovo odobrenje je važeće u trenutku dok je organizacija za održavanje sukladna s dijelom M.
4. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno obustavljeno ili opozvano.

Datum izdavanja: ..... Potpis: .....

Datum priloženog rasporeda odobrenja: ..... Za nadležno tijelo:

Obrazac EASA 3

Stranica 2 od

RASPORED ODOBRENJA

Naziv organizacije: **[NAZIV DRUŠTVA] ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE**

Referentna oznaka:

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE
ZRAKOPLOV	A2: Avioni/	Serija DHC-6 Twin Otter
	A3: Jednomotorni helikopteri	Robinson R44
MOTORI	B1: Turbinski	Serija PT6A
SASTAVNI DIJELOVI OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a	C1: Klimatizacija i održavanje tlaka	DHC-6
	C2: Auto-pilot	Sperry
	C5:Električna energija	DHC-6
	C6: Oprema	DHC-6 slučaj opasnosti
	Motor – APU	PT6A kontrola goriva
	C16: Elise	s fiksnim korakom i DHC-6
SPECIJALIZIRANE USLUGE	D1: Pregled bez razaranja	Svi tipovi

Ovaj je raspored odobrenja ograničen na one proizvode i aktivnosti navedene u dijelu o opsegu odobrenja koji je obuhvaćen dijelom M, odjeljkom A, poddijelom F priručnika odobrene organizacije za održavanje,

Referentna oznaka: .....

Datum izdavanja: .....

Potpis: .....

Za državu članicu

Dodatak VI.

Potvrda o odobrenju organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti prema dijelu M odjeljku A poddijelu G

DRŽAVA ČLANICA

Članica Europske agencije
za sigurnost zračnog prometa

POTVRDA O ODOBRENJU

REFERENTNA OZNAKA:

Sukladno Uredbi Komisije (EZ) br. 2024/2003, koja je trenutačno na snazi i podliježe dolje utvrđenim uvjetima, država članica ovim potvrđuje da je

[NAZIV PODUZEĆA] ORGANIZACIJA ZA VOĐENJE KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

kao organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti prema dijelu M, dijelu A, poddijelu G odobrena za vođenje kontinuirane plovidbenosti sljedećih zrakoplova te za izdavanja preporuka ili potvrda o pregledu plovidbenosti nakon pregleda plovidbenosti kako je utvrđeno u M.A.710, kada je utvrđeno:

Tip zrakoplova	Upućivanje na odobreni program održavanja	Dopušten pregled plovidbenosti	Organizacija(-e) koja(-a) djeluje(-u) prema sustavu kakvoće
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	
	,kako je pregledano	da	

Obrazac EASA 14

UVJETI:

1. Ovo odobrenje je ograničeno na ono utvrđeno u dijelu odobrenja koji se odnosi na opseg u priručniku o odobrenom vođenju kontinuirane plovidbenosti kako je navedeno u dijelu M odjeljku A poddijelu G te

2. Ovim se odobrenjem zahtijeva poštovanje postupaka utvrđenih u priručniku odobrene organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti te

3. Ovo odobrenje je važeće dok je odobrena organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti u skladu s dijelom M.

4. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno obustavljeno ili opozvano.

Ako se ovaj obrazac koristi i za nositelje AOC-a, broj AOC koristi se kao referentna oznaka i dodaju se sljedeći dodatni uvjeti:

5. Ovo odobrenje ne predstavlja dozvolu za upravljanje gore navedenim tipovima zrakoplova. Ovlaštenje za upravljanje zrakoplovom je Svjedodžba o sposobnosti zračnog prijevoznika (Air Operator Certificate - AOC).

6. This approval is limited to the aircraft registrations specified in the AOC - 6. Ovo odobrenje je ograničeno na registracije zrakoplova utvrđene u AOC-u.

7. Ovo odobrenje je valjano u trenutku dok je operator u skladu s dijelom M odjeljkom A poddijelom G i pod uvjetom da važeći program održavanja zrakoplova, MEL i knjige zrakoplova ostanu odobreni.

8. Ovisno o sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi ako se odobrenje prethodno privremeno ne oduzme ili opozove.

9. Kada organizacija za tehničke usluge nije operator, ovo odobrenje ostaje važeće pod uvjetom da takva organizacija(-e) ispunjava primjenjive ugovorne obveze.

10. Prekid, privremeno ili trajno oduzimanje AOC-a odobrenje automatski čini ovo odobrenje nevažećim.

Datum izdavanja: ..... Potpis: .....

Datum revizije: ..... Za nadležno tijelo: .....

Dodatak VII.

Složeni zadaci održavanja

Sljedeće čini složene zadatke održavanja navedene u dijelu M.A.801.(b), 2.

1. Preinaka, popravak ili zamjena zakivanjem, spajanjem/vezanjem, laminiranjem ili zavarivanjem bilo kojeg od sljedećih dijelova konstrukcije zrakoplova:
   (a) nosač kutijastog presjeka;
   (b) uzdužnica krila ili element tetive;
   (c) ramenjača;
   (d) pojas ramenjače;
   (e) element rešetkastog nosača;
   (f) tkivo nosača;
   (g) kobilica ili hrbat trupa zračnog broda ili plovka;
   (h) dio opterećen na sabijanje od rebrastog lima na površini krila ili repa;
   (i) glavno rebro krila;
   (j) upornica površine krila ili repa;
   (k) nosač motora;
   (l) ramenjača ili konstrukcija trupa;
   (m) element bočnog nosača, vodoravni nosač ili pregrada;
   (n) nosač ili okov podupirača sjedala;
   (o) zamjena šina stolaca;
   (p) potporanj ili upornica podvozja;
   (q) osovina;
   (r) kotač; te
   (s) skija ili nosač skije osim zamjene prevlake za niske razine trenja.
2. Preinaka ili popravak bilo kojeg od sljedećih dijelova:
   (a) oplate zrakoplova ili oplate plovka zrakoplova, ako radovi zahtijevaju uporabu nosača, dizalice ili pribora;
   (b) oplate zrakoplova koja podliježe opterećenjima od povećanja tlaka (presurizacije), ako je izmjereno oštećenje oplate veće od 15 cm (6 inča) u bilo kojem smjeru;
   (c) dio kontrolnog sustava koji nosi opterećenje, uključujući komandnu palicu, pedalu, osovinu, kvadrant, prijenosnu polugu komandi, cjevasto vratilo, rogove za upravljanje i kovani ili lijevani nosač, ali osim
      i. kalupnog kovanja podmetača za popravak ili priključka za kabel, te
      ii. zamjene priključka na kraju protutaktne cijevi koji se pričvršćuje zakivanjem; te
   (d) bilo koje druge strukture, koja nije navedena pod (1), koju je proizvođač označio kao primarnu strukturu u svom priručniku za održavanje, priručniku za strukturalni popravak ili uputama za kontinuiranu plovidbenost.

Dodatak VIII.

Ograničeno održavanje koje obavlja pilot-vlasnik

Sljedeće čini ograničeno održavanje koje obavlja pilot, a koje je navedeno u dijelu M.A.803. pod uvjetom da ne uključuje složene zadatke održavanja i da se provodi u skladu s dijelom M.A.402.:

1. Skidanje, ugradnja kotača.
2. Zamjena elastičnih veza amortizera na podvozju.
3. Servisiranje amortizirajućih potpornja dodavanjem ulja, zraka ili i jednog i drugog.
4. Servisiranje ležajeva kotača podvozja, kao što je čišćenje i podmazivanje.
5. Zamjena neispravnih sigurnosnih instalacija ili osiguravajućih ključeva.
6. Podmazivanje koje ne zahtijeva rastavljanje osim uklanjanja nekonstrukcijskih dijelova kao što su pokrovne ploče, obloge i aerodinamična oplata.
7. Izrada jednostavnih zakrpa tkanine koja ne zahtijeva porubljivanje ili uklanjanje konstrukcijskih dijelova ili kontrolnih površina. U slučaju balona, vršenje manjih popravaka tkanine na ovojnicama (kako je definirano u i u skladu s uputama proizvođača balona) koji ne zahtijevaju popravak ili zamjenu nosećih traka.
8. Dopunjavanje tekućine hidraulike u spremnik hidraulike.
9. Zamjena dekorativnog premaza trupa, košara balona, površina skupina krila i repa (osim balansiranih kontrolnih površina), aerodinamičnih oplata, obloga, podvozja, kabine ili unutarnjosti pilotske kabine kad se ne zahtijeva uklanjanje ili rastavljanje bilo koje primarne strukture ili operativnog sustava.
10. Nanošenje materijala za konzerviranje ili zaštitu na sastavne dijelove kad to ne uključuje nikakvo rastavljanje bilo koje primarne strukture ili operativnog sustava i gdje takav premaz nije zabranjen ili protivan dobroj praksi.
11. Popravljanje presvlaka i dekorativne opreme unutarnjosti kabine, pilotske kabine ili košare balona kada to popravljanje ne zahtijeva rastavljanje bilo koje primarne strukture ili operativnog sustava ili ne ometa operativni sustav ili utječe na primarne strukture zrakoplova.
12. Obavljanje manjih jednostavnih popravaka na aerodinamičnoj oplati, nekonstrukcijskim pokrovnim pločama, oblogama i manjih zakrpa i ojačanja koji ne mijenjaju konturu, koje bi ometale pravilan tijek zraka.
13. Zamjena bočnih prozora kad ti radovi ne ometaju strukturu ili operativni sustav kao što su komande, električna oprema itd.
14. Zamjena sigurnosnih pojaseva.
15. Zamjena sjedala ili dijelova sjedala sa zamjenom dijelova odobrenih za zrakoplov, koja ne uključuje rastavljanje bilo koje primarne strukture ili operativnog sustava.
16. Otkrivanje smetnji i popravljanje prekinutih krugova u instalacijama svjetla za slijetanje.
17. Zamjena žarulja, reflektora i leća pozicijskih svjetala i svjetala za slijetanje.
18. Zamjena kotača i skija kada nije uključeno nikakvo proračunavanje težine i balansa.
19. Zamjena bilo koje obloge koja ne zahtijeva uklanjanje elise ili otpajanje komandi leta.
20. Zamjena ili čišćenje svjećica i namještanje zazora svjećica.
21. Zamjena bilo kojih priključaka za crijeva osim priključaka hidraulike.
22. Zamjena montažnih cijevi za gorivo.
23. Čišćenje ili zamjena filtra za gorivo i ulje ili uložaka filtra.
24. Zamjena i servisiranje akumulatora.
25. Čišćenje vodilice plamenika i glavnih mlaznica za balon u skladu s uputama proizvođača balona.
26. Zamjena ili namještanje nekonstrukcijskih standardnih držača sporednih za operacije.
27. Međusobna zamjena košara balona i plamenika na ovojnicama balona kad su košara ili plamenik označeni u potvrdi tipa balona kao međusobno zamjenjivi i kad su košare i plamenici posebno projektirani za brzo uklanjanje i ugradnju.

28. Ugradnje naprava za sprečavanje razlijevanja goriva kako bi se smanjio promjer otvora za punjenje goriva u spremnik pod uvjetom da je proizvođač zrakoplova određeni uređaj uključio u podatke potvrde za tip zrakoplova, da je proizvođač zrakoplova osigurao upute za ugradnju tog određenog uređaja i da ugradnja ne uključuje rastavljanje postojećeg otvora za spremnik.

29. Uklanjanje, pregled i zamjena magnetskih detektora opiljaka.

30. Uklanjanje i zamjena samostojećih, navigacijskih i komunikacijskih uređaja ugrađenih na prednju instrument-ploču, koji koriste priključke ugrađene na noseću ploču koji spajaju uređaj kad je ugrađen u instrument-ploču (bez sustava za automatsku kontrolu leta, transpondera i mjerača udaljenosti pomoću mikrovalne frekvencije (DME). Odobrena jedinica mora biti projektirana tako da se može lako i višekratno skidati i zamijeniti, da ne traži specijalističku opremu za provjeru i za nju se moraju dati relevantne upute. Prije namijenjene uporabe uređaja, provodi se operativna provjera.

31. Ažuriranje samostojećih, navigacijskih programskih baza podataka kontrole zračnog prometa (*Air Traffic Control* - ATC) ugrađenih na prednjoj instrument-ploči (osim sustava za automatsku kontrolu leta, transpondera i mjerača udaljenosti pomoću mikrovalne frekvencije (DME) pod uvjetom da nije potrebno nikakvo rastavljanje uređaja i da se poštuju relevantne upute. Prije namijenjene uporabe uređaja, provodi se operativna provjera.

32. Zamjena krilnih i repnih površina i komandi, čiji je priključak projektiran za sastavljanje neposredno prije svakog leta i rastavljanje nakon svakog leta.

33. Zamjena krakova glavnog rotora koji su projektirani za uklanjanje kad nisu potrebni stručni alati.

PRILOG II.

(Dio 145.)

145.1 Općenito

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;

2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

ODJELJAK A

145.A.10. Područje primjene

Ovim se dijelom utvrđuju zahtjevi koje organizacija mora ispuniti kako bi ispunjavala uvjete za izdavanje ili produljenje odobrenja za održavanje zrakoplova i sastavnih dijelova.

145.A.15. Zahtjev

Zahtjev za izdavanje ili izmjenu odobrenja predaje se nadležnom tijelu na obrascu i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

145.A.20. Uvjeti za odobrenje

Organizacija u svom priručniku utvrđuje opseg radova za koje se smatra da čine odobrenje (Dodatak II. ovom dijelu sadrži tablicu svih razreda i klasa).

145.A.25. Zahtjevi u vezi s objektima

Organizacija jamči:

(a) da su osigurani objekti za planirane radove, a naročito da pružaju zaštitu od vremenskih uvjeta. Specijalizirane su radionice i servisni odjeljci odvojeni na odgovarajući način kako bi se zajamčilo da ne dođe do zagađenja okoliša i radnog prostora.

   1. Za bazno održavanje zrakoplova, hangari za zrakoplove moraju biti raspoloživi i dovoljno veliki za smještaj zrakoplova kod planiranog baznog održavanja;

   2. Za održavanje sastavnih dijelova radionice za sastavne dijelove moraju biti dovoljno velike za smještaj sastavnih dijelova kod planiranog održavanja;

(b) da je osiguran uredski smještaj za upravljanje planiranim radovima navedenim u stavku (a) i za osoblje koje izdaje potvrde kako bi ono moglo izvršavati naložene im zadatke na način koji doprinosi standardima dobrog održavanja zrakoplova;

(c) da je radno okruženje uključujući hangare za zrakoplove, radionice za sastavne dijelove i uredski smještaj odgovarajuće za zadatke koji se provode, a naročito da se poštuju posebni zahtjevi. Ako okruženje za neki određeni zadaća ne nalaže drukčije, radno okruženje mora biti takvo da ne smanjuje učinkovitost osoblja:

   1. temperature se moraju održavati takvim da osoblje može provoditi naložene zadatke bez nepotrebne neugode;

   2. prašina i drugo onečišćenje koje se prenosi zrakom su minimalni i nije dopušteno da u području izvođenja radova bude dostignuta razina gdje je vidljiva površinska kontaminacija zrakoplova/sastavnih dijelova. Kada prašina/druga vrsta kontaminacije prenošena zrakom prouzroči vidljivu površinsku kontaminaciju, svi se osjetljivi sustavi moraju izolirati dok se ponovno ne uspostave prihvatljivi uvjeti;

   3. osvjetljenjem se mora osigurati da se svaka zadaća pregleda i održavanja može učinkovito obaviti;

   4. buka ne smije ometati osoblje u izvršavanju zadataka pregleda. Tamo gdje izvor buke nije moguće kontrolirati, osoblju je potrebno osigurati osobnu opremu kako bi se spriječilo ometanje tijekom pregleda izazvano prekomjernom bukom;

   5. kada se pri određenom zadatku održavanja zahtijeva primjena posebnih uvjeta okoliša, koji su drukčiji od gore navedenih, tada se poštuju ti uvjeti. Posebni su uvjeti utvrđeni u podacima za održavanje;

6. radno okruženje za linijsko održavanje mora biti takvo da se određene zadaća održavanja ili pregleda mogu izvršiti bez nepotrebnog ometanja. Stoga se, kada se radno okruženje pogorša do neprihvatljive razine u pogledu temperature, vlage, tuče, vjetra, svjetlosti, prašine/druge kontaminacije koja se prenosi zrakom, određeni zadaća održavanja ili pregleda mora odgoditi dok se ponovno ne uspostave zadovoljavajući uvjeti;

(d) da su osigurani skladišni prostori za sastavne dijelove, opremu, alate i materijal. Uvjeti skladištenja jamče odvajanje upotrebljivih sastavnih dijelova i materijala od neupotrebljivih sastavnih dijelova, materijala, opreme i alate zrakoplova. Uvjeti skladištenja u skladu su s uputama proizvođača kako bi se spriječilo propadanje i oštećenje uskladištenih predmeta. Pristup skladišnim prostorima ograničen je na ovlašteno osoblje.

145.A.30. Zahtjevi u vezi s osobljem

(a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranja i izvršavanja cjelokupnog održavanja koje traži korisnik prema standardu koji se traži ovim dijelom. Odgovorni rukovoditelj:

1. jamči dostupnost svih potrebnih sredstava za provođenje održavanja u skladu s 145.A.65.(b) kako bi se podržalo odobrenje organizacije;

2. utvrđuje i promiče politiku sigurnosti i kakvoće utvrđenu u 145.A.65.(a);

3. pokazuje osnovno razumijevanje ovog dijela.

(b) Organizacija imenuje osobu ili osobe, čije odgovornosti obuhvaćaju zajamčivanje sukladnosti organizacije s ovim dijelom. Takva(-e) osoba(-e) je(-su) u konačnici odgovorne odgovornom rukovoditelju.

1. Imenovana osoba ili osobe predstavljaju strukturu organizacije za upravljanje održavanjem i odgovorna je(-su) za sve funkcije utvrđene u ovom dijelu.

2. Imenovana osoba ili osobe trebaju se utvrditi, a njihove se isprave o kvalificiranosti predaju u obliku i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

3. Imenovana osoba ili osobe moraju moći pokazati potrebno znanje, dosadašnji rad i zadovoljavajuće iskustvo vezano uz održavanje zrakoplova ili sastavnih dijelova i pokazati aktivno poznavanje ovog dijela.

4. U postupcima se mora pojasniti tko mijenja određenu osobu u slučaju duže odsutnosti dotične osobe.

(c) Odgovorni rukovoditelj prema stavku (a) imenuje osobu koja je odgovorna za praćenje sustava kakvoće, uključujući prateći sustav povratnih informacija prema 145.A.65.(c). Imenovana osoba ima izravan pristup odgovornom rukovoditelju kako bi zajamčila da je odgovorni rukovoditelj ispravno informiran o pitanjima kakvoće i poštovanja uvjeta.

(d) Organizacija mora imati plan za održavanje sa satima rada koji pokazuje da organizacija ima dovoljno osoblja za planiranje, izvođenje, nadzor, provjeru i praćenje kakvoće organizacije u skladu s odobrenjem. Osim toga, organizacija treba raspolagati postupkom za daljnju procjenu radova namijenjenih za provođenje kad je stvarna raspoloživost osoblja manja od planirane razine zapošljavanja osoblja za bilo koju pojedinačnu radnu smjenu ili razdoblje.

(e) Organizacija utvrđuje i kontrolira stručnost osoblja uključenog u bilo kakvo održavanje, upravljanje i/ili provjeru kakvoće u skladu s postupkom i prema standardu koje je donijelo nadležno tijelo. Pored potrebne stručnosti vezane uz funkciju na radnom mjestu, stručnost mora obuhvaćati razumijevanje korištenja ljudskog čimbenika i pitanja vezanih uz radne učinke osoblja primjerene funkciji te osobe u organizaciji. „Ljudski faktor" znači načela koja se odnose na aeronautički dizajn, izdavanje potvrde, osposobljavanje, postupke i održavanje i koja zahtijevaju sigurnu vezu ljudi i drugih sastavnih dijelova sustava propisanim razmatranjem radnih učinaka osoblja. „Radni učinak ljudi" znači ljudske sposobnosti i ograničenja koja utječu na sigurnost i djelotvornost aeronautičkih postupaka.

(f) Organizacija jamči da osoblje koje izvodi i/ili nadzire provjeru kontinuirane plovidbenosti bez razaranja na konstrukciji i/ili sastavnim dijelovima zrakoplova bude odgovarajuće osposobljeno za određenu provjeru bez razaranja u skladu s europskim standardom ili standardom koji je priznala Agencija. Osoblje koje obavlja bilo koje druge specijalizirane zadatke mora biti odgovarajuće osposobljeno u skladu sa službeno priznatim standardom. Iznimno od odredaba ovog stavka, osoblje utvrđeno u stavcima (g) i (h)(1) i (h)(2), osposobljeno prema dijelu 66. za kategoriju Bl, smije obavljati i/ili nadzirati provjere kontrastnim penetrantima.

(g) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim gdje je navedeno drukčije u stavku (j), u slučaju linijskog održavanja zrakoplova mora imati osoblje koje izdaje potvrde razvrstano za odgovarajući tip zrakoplova osposobljeno kao kategorija Bl i B2 u skladu s dijelom 66. i 145.A.35.

Pored toga, takva organizacija može koristiti i odgovarajuće osposobljeno osoblje koje izdaje potvrde, a osposobljeno je kao kategorija A u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. za obavljanje planiranog linijskog održavanja manjeg obujma i uklanjanje jednostavnih kvarova. Raspoloživost takvog osoblja kategorije A koje izdaje potvrde ne zamjenjuje potrebu za osobljem prema dijelu 66. kategorije Bl i B2 koje izdaje potvrde, a podrška je osoblju kategorije A koje izdaje potvrde. Međutim, takvo osoblje prema dijelu 66. kategorije Bl i B2 ne mora uvijek biti nazočno u postaji za linijsko održavanje pri planiranom linijskom održavanju manjeg obujma ili uklanjanju jednostavnih kvarova.

(h) Svaka organizacija koja održava zrakoplove, osim gdje je navedeno drukčije u stavku (j):

1. u slučaju linijskog održavanja velikih zrakoplova, ima ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde za odgovarajući tip zrakoplova, razvrstano u kategoriju C u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. Osim toga, organizacija treba imati dovoljno osoblja ovlaštenog za odgovarajući tip zrakoplova razvrstanog kao kategorija Bl i B2 u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. kao podrška osoblju kategorije C koje izdaje potvrde;

   i. pomoćno osoblje B1 i B2 jamči izvođenje svih relevantnih zadataka ili pregleda prema traženom standardu prije nego osoblju kategorije C koje izdaje potvrde izda potvrdu o vraćanju u uporabu;

   ii. organizacija vodi evidenciju o takvom pomoćnom osoblju B1 i B2;

   iii. osoblje kategorije C koje izdaje potvrde jamči sukladnost sa stavkom (i) i da su svi radovi koje zahtijeva korisnik izvršeni u okviru određene provjere u okviru baznog održavanja ili paketu radova, te također procjenjuje utjecaj svih radova koji nisu obavljeni s namjenom da se zatraži njihovo dovršenje ili da se s operatorom dogovori odlaganje takvih radova do neke druge utvrđene provjere ili vremenskog roka;

2. u slučaju baznog održavanja zrakoplova osim velikih zrakoplova mora imati:

   i. osoblje ovlašteno za odgovarajući tip zrakoplova koje izdaje potvrde razvrstano u kategoriju Bl i B2 u skladu s dijelom 66. i 145.A.35. ili;

   ii. osoblje ovlašteno za odgovarajući tip zrakoplova koje izdaje potvrde razvrstano u kategoriju C kojem pomaže pomoćno osoblje Bl i B2 kako je utvrđeno u stavku (1);

(i) Osoblje koje izdaje potvrde za sastavne dijelove ispunjava odredbe dijela 66.

(j) Iznimno od odredaba stavaka (g) i (h), organizacija smije koristiti osoblje koje izdaje potvrde osposobljeno u skladu sa sljedećim odredbama:

1. Za objekte organizacije smještene izvan područja Zajednice osoblje koje izdaje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj su objekti organizacije registrirani, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.

2. Za linijsko održavanje koje se obavlja u postaji organizacije za linijsko održavanje koja je smještena izvan područja Zajednice, osoblje koje izdaje potvrde može biti osposobljeno u skladu s nacionalnim propisima o zrakoplovstvu države u kojoj se nalazi postaja za linijsko održavanje, podložno uvjetima utvrđenim u Dodatku IV. ovom dijelu.

3. Za pretpoletnu naredbu o plovidbenosti koja se ponavlja, a u kojoj se posebno navodi da posada leta smije provoditi takvu naredbu o plovidbenosti, organizacija smije izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde zapovjedniku zrakoplova i/ili inženjeru leta na temelju dozvole letačkog osoblja koju imaju. Međutim, organizacija jamči provođenje dostatne praktične obuke kako bi se osiguralo da takav zapovjednik zrakoplova ili inženjer leta može provoditi naredbu o plovidbenosti prema traženom standardu.

4. U slučaju da zrakoplov djeluje dalje od lokacije na kojoj se pruža podrška, organizacija smije izdati ograničeno ovlaštenje za izdavanje potvrde zapovjedniku i/ili inženjeru leta na temelju dozvole letačkog osoblja koju imaju pod uvjetom da je provedena dostatna praktična obuka kako bi se osiguralo da zapovjednik ili inženjer leta mogu provesti utvrđenu zadaća prema traženom standardu. Odredbe ovog stavka trebaju se navesti u postupku priručnika.

5. U sljedećim nepredviđenim slučajevima, kad je zrakoplov prizemljen na nekoj drugoj lokaciji osim glavne baze gdje nije raspoloživo nikakvo osoblje koje izdaje potvrde, organizacija ugovorena za pružanje pomoći kod održavanja smije izdati jednokratno ovlaštenje za davanje potvrda:

   i. jednom od svojih zaposlenika koji ima odgovarajuća ovlaštenja za tip za zrakoplov slične tehnologije, konstrukcije i sustava; ili

ii. bilo kojoj osobi koja ima najmanje pet godina iskustva u održavanju i važeću dozvolu ICAO-a za održavanje zrakoplova razvrstanu za tip zrakoplova koji traži izdavanje potvrde ako na toj lokaciji ne postoji organizacija na odgovarajući način odobrena prema ovom dijelu i ako ugovorena organizacija pribavi i ima dokaz o iskustvu i dozvoli te osobe.

Svi takvi slučajevi kako je utvrđeno u ovom podstavku trebaju se prijaviti nadležnom tijelu u roku od sedam dana od izdavanja takvog ovlaštenja za izdavanje potvrde. Organizacija koja izdaje jednokratno ovlaštenje treba osigurati da odgovarajuća odobrena organizacija ponovno provjeri svako takvo održavanje koje bi moglo utjecati na sigurnost leta.

145.A.35. Osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2

(a) Pored odgovarajućih zahtjeva iz 145.A.30.(g) i (h), organizacija jamči da osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2 ima odgovarajuće poznavanje relevantnog zrakoplova i/ili sastavnih dijelova koji se trebaju održavati zajedno s povezanim postupcima organizacije. U slučaju osoblja koje izdaje potvrde, to se mora izvršiti prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde.

„Pomoćno osoblje kategorije Bl i B2" znači osoblje kategorije Bl i B2 u okruženju baznog održavanja, koje ne mora nužno imati ovlasti za izdavanje potvrde. „Relevantni zrakoplov i/ili sastavni dijelovi", znači zrakoplovi ili sastavni dijelovi utvrđeni u pojedinačnom ovlaštenju za izdavanje potvrde. „Ovlaštenje za izdavanje potvrde" znači ovlaštenje izdano osoblju koje izdaje potvrde od organizacija i koje utvrđuje činjenicu da to osoblje može u ime odobrene organizacije potpisivati potvrde za vraćanje u uporabu unutar ograničenja navedenih u takvom ovlaštenju.

(b) Osim onih slučajeva navedenih u 145.A.30.(j), organizacija smije izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde samo osoblju koje izdaje potvrde u vezi s osnovnim kategorijama ili potkategorijama i bilo koje ovlaštenje za tip, navedeno u dozvoli za održavanje zrakoplova navedenoj u dijelu 66., pod uvjetom da dozvola ostane važeća čitavo razdoblje valjanosti ovlaštenja i da osoblje koje izdaje potvrde ostane u skladu s dijelom 66.

(c) Organizacija jamči da sve osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2 sudjeluje najmanje šest mjeseci u stvarnom održavanju relevantnog zrakoplova ili sastavnih dijelova u bilo kojem uzastopnom dvogodišnjem razdoblju. U smislu ovog stavka „sudjeluje u održavanju relevantnog zrakoplova ili sastavnih dijelova" znači da je osoba radila u okruženju održavanja zrakoplova ili sastavnih dijelova i da je ili koristila prava ovlaštenja za izdavanje potvrde i/ili je stvarno provodila održavanje na najmanje nekim od sustava tipa zrakoplova utvrđenih u određenom ovlaštenju za izdavanje potvrde.

(d) Organizacija jamči da sve osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2 ima dovoljno stalnog osposobljavanja u svakom dvogodišnjem razdoblju kako bi se osiguralo da takvo osoblje ima ažurirano poznavanje relevantne tehnologije, postupaka organizacije i pitanja vezanih uz ljudski faktor.

(e) Organizacija utvrđuje program za stalno osposobljavanje osoblja koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2, uključujući postupak kojim se jamči sukladnost s relevantnim stavcima 145.A.35. kao osnove za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda prema ovom dijelu osoblju koje izdaje potvrde i postupak kojim se osigurava sukladnost s dijelom 66.

(f) Osim gdje vrijedi bilo koji od nepredviđenih slučajeva iz 145.A.30.(j) (5), organizacija ocjenjuje sve potencijalno osoblje za izdavanje potvrda u smislu njihove stručnosti, osposobljenosti i sposobnosti za obavljanje dužnosti izdavanja potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku prije izdavanja ili ponovnog izdavanja ovlaštenja za izdavanje potvrde prema ovom dijelu.

(g) Kada osoblje koje izdaje potvrde ispuni uvjete stavaka (a), (b), (d), (f) i, kada je primjenjivo, stavka (c), organizacija treba izdati ovlaštenje za izdavanje potvrde koje jasno specificira opseg i ograničenja takvog ovlaštenja. Kontinuirano važenje ovlaštenja za izdavanje potvrde ovisi o kontinuiranom poštovanju stavaka (a), (b), (d) i, kada je primjenjivo, stavka (c).

(h) Ovlaštenje za izdavanje potvrde mora biti u stilu koji pojašnjava njegov opseg osoblju koje izdaje potvrde i bilo kojoj ovlaštenoj osobi koja smije zatražiti pregled tog ovlaštenje. Kad se za definiranje opsega koriste šifre, organizacija treba pripremiti tumačenje šifre. „Nadležna osoba" znači službenici nadležnih tijela, Agencije i države članice koja ima odgovornost za nadzor nad održavanim zrakoplovom ili komponentom.

(i) Osoba odgovorna za sustav kakvoće treba također biti odgovorna u ime organizacije za izdavanje ovlaštenja za izdavanje potvrda osoblju koje izdaje potvrde. Takva osoba treba imenovati druge osobe za stvarno izdavanje ili trajno oduzimanje ovlaštenja za izdavanje potvrda u skladu s postupkom kako je utvrđeno u priručniku.

(j) Organizacija vodi evidenciju svog osoblja koje izdaje potvrde i pomoćnog osoblja kategorije Bl i B2.

Evidencija osoblja sadrži:

1. podatke o bilo kojoj dozvoli za održavanje zrakoplova koju osoblje ima prema dijelu 66.;

2. sve završeno odgovarajuće osposobljavanje;

3. opseg izdanog ovlaštenja za izdavanje potvrda, gdje je to značajno; te

4. detalje o osoblju s ograničenim ili jednokratnim ovlaštenjem za izdavanje potvrda.

Organizacija čuva evidenciju najmanje dvije godine nakon što osoblje koje izdaje potvrde ili pomoćno osoblje Bl ili B2 obustavi svoje zaposlenje u organizaciji ili odmah nakon što se ovlaštenje povuče. Pored toga, organizacija za održavanje na zahtjev dostavlja osoblju koje izdaje potvrde presliku njihove evidencije o odlasku iz organizacije.

Osoblju koje izdaje potvrde na zahtjev se omogućuje pristup do njihove osobne evidencije kako je gore utvrđeno.

(k) Organizacija dostavlja osoblju koje izdaje potvrde presliku njihovog ovlaštenja za izdavanje potvrde ili u obliku dokumenta ili elektronskom obliku.

(l) Osoblje koje izdaje potvrde treba dostaviti ovlaštenje za izdavanje potvrde bilo kojoj nadležnoj osobi u roku od 24 sata.

(m) Minimalna starost za osoblje koje izdaje potvrde i pomoćno osoblje kategorije Bl i B2 je 21 godina.

145.A.40. Oprema, alati i materijal

(a) Organizacija ima na raspolaganju i koristiti potrebnu opremu, alate i materijal za provođenje odobrenog opsega radova.

1. Kada proizvođač utvrdi određeni alat ili opremu, organizacija koristi taj alat ili opremu, osim ako se s nadležnim tijelom putem postupaka utvrđenih u priručniku ne dogovori korištenje zamjenskog alata ili opreme.

2. Oprema i alat moraju biti stalno raspoloživi, osim u slučaju bilo kojeg alata ili opreme koji se tako rijetko koriste da njihova stalna raspoloživost nije potrebna. Takvi slučajevi trebaju se navesti u postupku iz priručnika.

3. Organizacija odobrena za bazno održavanje treba imati dovoljno opreme za pristup zrakoplovu i platforme za pregled/dokove koje omogućuju ispravan pregled zrakoplova.

(b) Organizacija jamči da se svi alati, oprema i posebno oprema za provjeru, na odgovarajući način nadzire i kalibrira u skladu sa službeno priznatim standardom tako često da se osigura njihova upotrebljivost i točnost. Organizacija vodi evidenciju o takvim kalibriranjima i sljedivosti prema korištenom standardu.

145.A.42. Prihvaćanje sastavnih dijelova

(a) Svi sastavni dijelovi klasificiraju se i razvrstavaju u sljedeće kategorije:

1. Sastavni dijelovi koji su u zadovoljavajućem stanju, vraćeni u uporabu na obrascu EASA 1 ili istovrijednom i označeni u skladu s dijelom 21. poddijelom Q.

2. Neupotrebljivi sastavni dijelovi koji se održavaju u skladu s ovim dijelom.

3. Neobnovljivi sastavni dijelovi koji su razvrstani u skladu s 145.A.42.(d).

4. Standardni dijelovi koji se koriste na zrakoplovu, motoru, elisi ili drugom sastavnom dijelu zrakoplova kada su navedeni u ilustriranom katalogu dijelova proizvođača i/ili podacima za održavanje.

5. Materijal, koji je sirovina i potrošna roba, a koristi se tijekom održavanja kad se organizacija uvjerila da taj materijal zadovoljava traženu specifikaciju i ima odgovarajuću sljedivost. Sav materijal treba biti popraćen dokumentacijom koja se jasno odnosi na određeni materijal i u skladu je s izjavom o specifikaciji kao i oba izvora, proizvođača i dobavljača.

(b) Prije ugradnje sastavnog dijela, organizacija jamči da se određeni sastavni dio može ugraditi kad se primjenjuju drukčija modifikacija i/ili standardi naredbe o plovidbenosti.

(c) Organizacija može izraditi ograničeni opseg dijelova koji se trebaju koristiti tijekom radova koji su u tijeku u njezinim vlastitim objektima pod uvjetom da su postupci definirani u priručniku.

(d) Sastavni dijelovi koji su dostigli svoj potvrđeni vijek trajanja ili sadrže nepopravljiv kvar razvrstavaju se kao neobnovljivi i ne smije im se dopustiti da ponovno uđu u sustav dobavljanja sastavnih dijelova ako potvrđeni vijek trajanja nije produžen ili nije odobreno rješenje za popravak prema dijelu 21.

145.A.45. Podaci za održavanje

(a) Organizacija ima i koristi pri provođenju održavanja važeće podatke za održavanje, uključujući preinake i popravke. „Primjenjiv" znači koji se odnosi na bilo koji zrakoplov, sastavni dio ili postupak utvrđen u planu ovlaštenja klase odobrenja organizacije i bilo kojem pratećem popisu sposobnosti.

U slučaju podataka za održavanje koje daje operator ili korisnik, organizacija čuva takve podatke kad su radovi u tijeku, osim ako se trebaju poštovati odredbe iz 145.A.55.(c).

(b) Za potrebe ovog dijela, primjenjivi podaci za održavanje su bilo koji od sljedećih:

1. svi primjenjivi zahtjevi, postupci, operativna naredba ili podaci koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;

2. sve primjenjive naredbe o plovidbenosti koje je izdalo nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;

3. upute za kontinuiranu plovidbenost koje je izdao vlasnik potvrde o tipu, vlasnik dodatne potvrde o tipu, bilo koja druga organizacija koja takve podatke mora objaviti prema dijelu 1. i u slučaju zrakoplova ili sastavnih dijelova iz trećih zemalja, podaci o plovidbenosti koje zahtijeva nadležno tijelo odgovorno za nadzor zrakoplova ili sastavnog dijela;

4. svi primjenjivi standardi, kao što su, ali nisu ograničeni na, standardne prakse održavanja koje Agencija priznaje kao dobar standard za održavanje;

5. svi primjenjivi podaci izdani u skladu sa stavkom (d).

(c) Organizacija utvrđuje postupke kako bi osigurala da se bilo koji otkriven netočan, nepotpun ili nejasan postupak, praksa, informacije ili upute za održavanje sadržano u podacima za održavanje koje koristi osoblje za održavanje zabilježi i da se o njima obavijesti autor podataka za održavanje.

(d) Organizacija smije mijenjati upute za održavanje samo u skladu s postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje. U svezi s tim izmjenama, organizacija mora pokazati da iste dovode do istovrijednih ili poboljšanih standarda održavanja te o takvim izmjenama obavješćuje vlasnika potvrde o tipu. Upute za održavanje u smislu ovog stavka znače upute o tome kako se treba provesti određeni zadaća održavanja: one isključuju inženjersko projektiranje popravaka i preinaka.

(e) Organizacija jamči uobičajen sustav radnih kartica ili radnih listova koji će se koristiti kroz relevantne dijelove organizacije. Osim toga, organizacija ili točno prepisuje podatke za održavanje sadržane u stavcima (b) i (d) u takve radne kartice ili radne listove ili točno upućuje na određeni zadaća održavanja ili zadatke sadržane u takvim podacima za održavanje. Radne kartice i radni listovi mogu biti sačinjeni na računalu i mogu se čuvati u elektroničkoj bazi podataka pod uvjetom da su primjereno zaštićeni od neovlaštenog mijenjanja i da je načinjena sigurnosna elektronička kopija koja se mora ažurirati u roku od 24 sata od unosa bilo koje promjene u glavnu elektroničku bazu podataka. Složeni zadaci održavanja prepisuju se na radne kartice ili radne listove i dalje dijele u jasne faze kako bi se osiguralo bilježenje provođenja cjelokupnog zadatka održavanja.

Kada organizacija pruža uslugu održavanja operatoru zrakoplova koji traži da se koristi njegov sustav radnih kartica ili radnih listova, tada se može koristiti taj sustav radnih kartica ili radnih listova. U tom slučaju, organizacija utvrđuje postupak kako bi se osiguralo ispravno popunjavanje radnih kartica ili radnih listova operatora zrakoplova.

(f) Organizacija jamči raspoloživost za uporabu svih primjenjivih podataka za održavanje kad ih zatraži osoblje za održavanje.

(g) Organizacija utvrđuje postupak kako bi zajamčila ažuriranje podataka o održavanju koje nadzire. U slučaju podataka za održavanje koje nadzire i daje operator/korisnik, organizacija mora biti u stanju pokazati da ili ima pisanu potvrdu operatora/korisnika da su svi takvi podaci za održavanje ažurni ili ima radne naloge koji specificiraju status izmjene podataka za održavanje koji se trebaju koristiti ili može pokazati da su takvi podaci na popisu operatora/korisnika za izmjene podataka za održavanje.

145.A.47. Planiranje proizvodnje

(a) Organizacija ima sustav primjeren količini i složenosti radova za planiranje raspoloživosti svog potrebnog osoblja, alata, opreme, materijala, podataka za održavanje i objekata kako bi se osiguralo sigurno provođenje radova održavanja.

(b) Pri planiranju zadataka održavanja i organiziranje smjena u obzir se uzimaju ograničenja u radnoj učinkovitosti ljudi.

(c) Kad je potrebno predati nastavak ili dovršenje zadataka održavanja zbog promjene smjene ili osoblja, značajni podaci se na odgovarajući način prenose između osoblja koje dolazi i onog koje odlazi.

145.A.50. Izdavanje potvrde o održavanju

(a) Potvrdu o vraćanju u uporabu izdaje na odgovarajući način ovlašteno osoblje koje izdaje potvrde u ime organizacije nakon što je provjereno da je organizacija ispravno provela sve naloženo održavanje u skladu s postupcima utvrđenim u 145.A.70, uzimajući u obzir raspoloživost i korištenje podataka za održavanje utvrđenih u 145.A.45 te da ne postoje nepoštovanja za koje je poznato da ozbiljno ugrožavaju sigurnost leta.

(b) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se prije leta po okončanju svakog održavanja.

(c) Novi kvarovi ili nepotpuni radni nalozi koji se utvrde tijekom gornjeg održavanja moraju se prijaviti operatoru zrakoplova radi specifične namjene dobivanja sukladnosti za uklanjanje takvih kvarova ili dovršenje nedostajućih elemenata u radnom nalogu za održavanje. U slučaju kada operator zrakoplova odbije provođenje takvog održavanja prema ovom stavku, primjenjuje se stavak (e).

(d) Potvrda o vraćanju u uporabu izdaje se po okončanju svakog održavanja na sastavnom dijelu dok je uklonjen sa zrakoplova. Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu ili etiketa o odobrenju plovidbenosti prikazana kao obrazac EASA 1 u Dodatku I. ovom dijelu čini potvrdu o vraćanju u uporabu za sastavni dio. Kad neka organizacija održava sastavni dio za vlastitu uporabu, obrazac EASA 1 možda i nije potreban, ovisno o internim postupcima organizacije za vraćanje u uporabu utvrđenim u priručniku.

(e) Iznimno od odredaba stavka (a), kada organizacija nije u stanju dovršiti sve naloženo održavanje, ona može izdati potvrdu o vraćanju u uporabu unutar odobrenih ograničenja zrakoplova. Organizacija treba tu činjenicu ubilježiti u potvrdu zrakoplova o vraćanju u uporabu prije izdavanja takve potvrde.

(f) Iznimno od odredaba stavka (a) i 145.A.42., kad je zrakoplov prizemljen na drugoj lokaciji, a ne u glavnoj postaji za linijsko održavanje ili glavnoj bazi za održavanje zbog nedostupnosti sastavnog dijela s odgovarajućom potvrdom o vraćanju u uporabu, dopušteno je privremeno ugraditi sastavni dio bez odgovarajuće potvrde o vraćanju u uporabu za najviše 30 sati leta ili dok se zrakoplov ne vrati u glavnu postaju za linijsko održavanje ili glavnu bazu za održavanje, što god bude ranije, podložno sporazumu s operatorom zrakoplova i postojanju odgovarajuće potvrde o vraćanju u uporabu sastavnog dijela, ali inače u skladu sa svim važećim zahtjevima za održavanje i rad. Takvi se sastavni dijelovi moraju ukloniti do gore propisanog vremenskog roka osim ako se u međuvremenu ne pribavi odgovarajuća potvrda o vraćanju u uporabu prema stavku (a) i 145.A.42.

145.A.55. Evidencija održavanja

(a) Organizacija bilježi sve podatke o provedenim radovima održavanja. Organizacija u najmanju ruku čuva evidenciju potrebnu da dokaže da su ispunjeni svi zahtjevi za izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu, uključujući dokumente o vraćanju u uporabu od podizvođača.

(b) Organizacija dostavlja presliku svake potvrde o vraćanju u uporabu operatoru zrakoplova, zajedno s preslikom podataka o svim posebno odobrenim popravcima/preinakama koji su se koristili za provedene popravke/preinake.

(c) Organizacija čuva presliku svih navedenih podataka o održavanju i svih povezanih podataka o održavanju dvije godine od datuma kad su zrakoplov ili sastavni dio na koji se radovi odnose pušteni iz organizacije.

1. Podaci prema ovom stavku pohranjuju se na siguran način s obzirom na opasnost od požara, poplave i krađe.

2. Sigurnosne kopije na diskovima, vrpcama itd. trebaju se čuvati na drugom mjestu od onog koje sadrži radne diskove, vrpce itd. u okruženju koje osigurava da će isti ostati u dobrom stanju.

3. Kada organizacija odobrena prema ovom dijelu prekine s radom, sva pohranjena evidencija o održavanju koja obuhvaća posljednje dvije godine šalje se posljednjem vlasniku ili kupcu dotičnog zrakoplova ili sastavnog dijela ili se čuvati na način koji je utvrdilo nadležno tijelo.

145.A.60. Izvještavanje o događajima

(a) Organizacija podnosi izvješće nadležnom tijelu, državi u kojoj je izvršena registracija i organizaciji odgovornoj za projektiranje zrakoplova ili sastavnog dijela o svakom stanju zrakoplova ili sastavnog dijela koje utvrdi organizacija, a koje je rezultiralo ili bi moglo prouzročiti nesigurno stanje koje ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Organizacija uspostavlja interni sustav izvještavanja o događajima kako je detaljno opisano u priručniku kako bi se omogućilo prikupljanje i vrednovanje takvih izvještaja, uključujući procjenu i izdvajanje onih događaja o kojima je potrebno izvijestiti prema stavku (a). Tim postupkom treba utvrditi štetne trendove, korektivne mjere koje je organizacija poduzela ili treba poduzeti za rješavanje manjkavosti i obuhvaća vrednovanje svih poznatih relevantnih podataka koje se odnose na takve događaje i metodu za distribuciju podataka prema potrebi.

(c) Organizacija sastavlja izvještaje u obliku i na način koji utvrdi Agencija i jamči da isti sadrže sve relevantne informacije o stanju i rezultatima vrednovanja poznatim organizaciji.

(d) Kada komercijalni operator sklopi ugovor s organizacijom za provođenje održavanja, organizacija također izvješćuje operatora o bilo kojem takvom stanju koje utječe na operatorov zrakoplov ili sastavni dio.

(e) Organizacija izrađuje i podnosi takve izvještaje čim je to moguće, ali u svakom slučaju u roku od 72 sata od trenutka kada je organizacija utvrdila stanje na koje se izvještaj odnosi.

145.A.65. Politika sigurnosti i kakvoće, postupci održavanja i sustav kakvoće

(a) Organizacija utvrđuje politiku sigurnosti i kakvoće za organizaciju koja treba biti uključena u priručniku pod 145.A.70.

(b) Organizacija utvrđuje postupke dogovorene s nadležnim tijelom uzimajući u obzir ljudski čimbenik i radne učinke osoblja kako bi osigurala dobru prakse održavanja i sukladnost s ovim dijelom, što uključuje i jasni radni nalog ili ugovor po kojima je moguće zrakoplov i sastavne dijelove vratiti uporabu u skladu s 145.A.50.

1. Postupci održavanja prema ovom stavku primjenjuju se za 145.A.25. do 145.A.95.

2. Postupci održavanja koje je utvrdila ili ih mora utvrditi organizacija prema ovom stavku obuhvaćaju sve aspekte provođenja postupaka održavanja, uključujući pružanje i nadzor specijaliziranih usluga i uspostavljaju standarde prema kojima organizacija namjerava raditi.

3. U pogledu linijskog održavanja i baznog održavanja zrakoplova, organizacija utvrđuje postupke za smanjivanje rizika od višekratnih grešaka na najmanju moguću mjeru i za uočavanje grešaka na kritičnim sustavima, te jamči da se od nijedne osobe ne traži provedba održavanja i nadzor u vezi s nalogom za održavanje koji uključuje neki element rastavljanja/ponovnog sklapanja više sastavnih dijelova istog tipa ugrađenih na više od jednog sustava na istom zrakoplovu tijekom određene provjere u svrhu održavanja. Međutim, kad je samo jedna osoba raspoloživa za provođenje tih zadataka, tada u radnoj kartici ili radnom listu organizacije mora biti uključena dodatna faza za ponovni pregled radova od strane te osobe nakon dovršenja svih istih zadataka.

4. Utvrđuju se postupci održavanja kako bi se zajamčila procjena šteta i izvršavanje preinaka i popravaka uz korištenje podataka koje je odobrila Agencija ili organizacija za projektiranje prema dijelu 21., već prema potrebi.

(c) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće koji obuhvaća sljedeće:

1. nezavisne provjere kako bi se pratilo poštovanje svih traženih standarda za zrakoplov/sastavne dijelove i primjerenost postupaka kako bi se zajamčilo da takvi postupci dovode do dobrih praksi održavanja i plovidbeno sposobnog zrakoplova/sastavnih dijelova zrakoplova. U najmanjim organizacijama dio nezavisne provjere sustava kakvoće se može ugovoriti s drugom organizacijom odobrenom prema ovom dijelu ili s osobom koja posjeduje odgovarajuće tehničko znanje i dokazano zadovoljavajuće iskustvo u provjerama; te

2. sustav izvještavanja o povratnim informacijama o kakvoći osobi ili skupini osoba utvrđenim u 145.A.30.(b) i odgovornom rukovoditelju koji jamči provođenje pravilnih i pravovremenih korektivnih postupaka na temelju izvještaja nezavisnih provjera utvrđenih radi zadovoljavanja stavka (1).

145.A.70. Priručnik organizacije za održavanje

(a) „Priručnik organizacije za održavanje" znači dokument ili dokumente koji sadrže materijal za utvrđivanje opsega radova za koje se smatra da čine odobrenje i pokazuju kako organizacija namjerava poštovati ovaj dio. Organizacija nadležnom tijelu dostavlja priručnik organizacije za održavanje, koji sadrži sljedeće informacije:

1. izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj kojom se potvrđuje da je u priručniku organizacije za održavanje i bilo kojem navedenom pratećem priručniku utvrđena sukladnost organizacije s ovim dijelom i da će se uvijek poštovati. Kad odgovorni rukovoditelj nije glavni direktor organizacije, tada takav glavni direktor organizacije treba supotpisati izjavu;

2. politiku sigurnosti i kakvoće organizacije kako je utvrđeno u 145.A.65.;

3. naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih pod 145.A.30.(b);

4. dužnosti i odgovornosti osoba imenovanih pod 145.A.30.(b), uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije;

5. organizacijski dijagram na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osoba imenovanih pod 14 5.A. 30.(b);

6. popis osoblja koje izdaje potvrde i pomoćnog osoblja Bl i B2;

7. opći opis ljudskih resursa;

8. opći opis objekata smještenih na svakoj adresi navedenoj u potvrdi o odobrenju organizacije;

9. specifikaciju opsega radova organizacije od značaja za opseg odobrenja;

10. postupak obavješćivanja iz 145.A.85. za izmjene organizacije;

11. postupak za dopunu priručnika organizacije za održavanje;

12. postupke i sustav kakvoće koje je organizacija utvrdila prema 145.A.25. do 145.A.90.;

13. popis komercijalnih operatora, kada je primjenjivo, kojima organizacija pruža uslugu održavanja zrakoplova;

14. popis podugovorenih organizacija, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u 145.A.75.(b);

15. popis linijskih postaja, kada je primjenjivo, kako je utvrđeno u 145.A.75.(d);

16. popis ugovorenih organizacija, kada je primjenjivo.

(b) Priručnik se izmjenjuje prema potrebi kako bi ostao ažurni opis organizacije. Priručnik i sve naknadne dopune odobrava nadležno tijelo.

(c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) mogu se odobriti manje dopune priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu neizravno odobrenje).

145.A.75. Ovlasti organizacije

U skladu s priručnikom, organizacija imati pravo provoditi sljedeće zadatke:

(a) održavati zrakoplove i/ili sastavne dijelove za koje je odobrena na lokacijama naznačenim u potvrdi o odobrenju i u priručniku;

(b) dogovoriti održavanje svih zrakoplova ili sastavnih dijelova za koje je odobrena, s nekom drugom organizacijom koja radi u okviru sustava kakvoće organizacije. To se odnosi na posao koji obavlja organizacija koja sama nije na odgovarajući način odobrena za obavljanje takvog održavanja prema ovom dijelu i ograničena je na opseg radova dopuštenih prema postupcima iz 145.A.65.(b). Taj opseg radova ne uključuje provjeru baznog održavanja zrakoplova, potpunu provjeru održavanja u radionici ili obnavljanje motora ili modula motora;

(c) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo kojoj lokaciji pod uvjetom da potreba za takvim održavanjem proizlazi ili iz neupotrebljivosti zrakoplova ili iz potrebe za podržavanje povremenog linijskog održavanja, pod uvjetima utvrđenim u priručniku;

(d) održavati sve zrakoplove ili sastavne dijelove za koji je odobrena na bilo lokaciji utvrđenoj kao lokacija za linijsko održavanje, koja može podržati manje održavanje i samo ako su u priručniku organizacije dopuštene takve aktivnost i navedene takve lokacije;

(e) izdavati potvrde o vraćanju u uporabu po okončanju održavanja u skladu s 145.A.50.

145.A.80. Ograničenja organizacije

Organizacija održava zrakoplov ili sastavni dio za koji je odobrena samo kad su raspoloživi svi potrebni objekti, oprema, alati, materijal, podaci za održavanje i osoblje koje izdaje potvrde.

145.A.85. Promjene u organizaciji

Organizacija obavješćuje nadležno tijelo o svakom prijedlogu za provođenje sljedećih promjena, prije nego što se takve promjene provedu kako bi se nadležnom tijelu omogućilo utvrđivanje stalne sukladnosti s ovim dijelom i, ako je potrebno, izmjena potvrde o odobrenju, osim u slučaju predloženih promjena osoblja koje nisu upravi poznate unaprijed, koje trebaju što je moguće prije prijaviti:

1. naziv organizacije;

2. glavna lokacija organizacije;

3. dodatne lokacije organizacije;

4. odgovorni rukovoditelj;

5. bilo koje od osoba utvrđenih u 145.A.30.(b);

6. objekti, oprema, alati, materijal, postupci, opseg radova ili osoblje koje izdaje potvrde, koji bi mogli utjecati na odobrenje.

145.A.90. Stalna valjanost

(a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ostaje valjano pod uvjetom da:

1. organizacija ostane sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema 145.B.40.; te

2. se nadležnom tijelu odobri pristup organizaciji kako bi utvrdilo stalnu sukladnost s ovim dijelom; te

3. se potvrde ne povuče ili je se trajno oduzme.

(b) Po povlačenju ili trajnom oduzimanju, potvrda se vraća nadležnom tijelu.

145.A.95. Nalazi

(a) Nalaz 1. stupnja je svako značajno nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145. koje smanjuje sigurnosni standard i ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145. koje bi moglo smanjiti sigurnosni standard i eventualno ugroziti sigurnost leta.

(c) Po primitku obavijesti o nalazima prema 145.B.50, vlasnik potvrde organizacije za održavanje utvrđuje plan za korektivne mjere i dokazuje korektivni postupak na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

ODJELJAK B

POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA

145.B.01. Područje primjene

Ovim se dijelom utvrđuju administrativni postupci koje nadležno tijelo treba poštovati kod provođenja svojih zadataka i odgovornosti vezanih uz izdavanje, stalnu valjanost, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja organizaciji za održavanje prema dijelu 145.

145.B.10. Nadležno tijelo

1. *Općenito*

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja za održavanje. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

2. *Potencijali*

Broj osoblja treba biti primjeren provođenju zahtjeva kako je navedeno u ovom dijelu.

3. *Osposobljenost i osposobljavanje*

Sve osoblje uključeno u odobrenja prema dijelu 145.:

(a) mora biti odgovarajuće osposobljeno i imati odgovarajuće znanje, iskustvo i osposobljavanje za provođenje zadataka koji su mu dodijeljeni;

(b) mora biti osposobljeno/biti kontinuirano obučavano prema dijelu 145. gdje je to relevantno, uključujući njegovo predviđeno značenje i standard.

4. *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom B.

Postupci se preispituju i izmjenjuju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

145.B.15. Organizacije koje se nalaze u nekoliko država članica

Kada su objekti za održavanje smješteni u više od jedne države članice ispitivanje i stalni nadzor odobrenja provodi se u suradnji s nadležnim tijelima imenovanim iz država članica na čijem državnom području se nalaze drugi objekti za održavanje.

145.B.17. Prihvatljivi načini postizanja sukladnosti

Agencija priprema prihvatljive načine za postizanje sukladnosti koje države članice mogu koristiti za postizanje sukladnosti s ovim dijelom. Kad su ispunjeni prihvatljivi načini za postizanje sukladnosti, smatra se da su zahtjevi ovog dijela s tim u vezi ispunjeni.

145.B.20. Početno odobrenje

1. Pod uvjetom da su zahtjevi iz 145.A.30.(a) i (b) ispunjeni, nadležno tijelo podnositelju zahtjeva pisanim putem navodi prihvaćanje osoblja, utvrđenog u 145.A.30.(a) i (b).

2. Nadležno tijelo provjerava da su postupci utvrđeni u priručniku organizacije za održavanje u skladu s dijelom 145. i potvrđuje da je odgovorni rukovoditelj potpisao izjavu o obvezi.

3. Nadležno tijelo potvrđuje da je organizacija u skladu sa zahtjevima iz dijela 145.

4. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom tijekom ispitivanja radi odobrenja kako bi se osiguralo da on/ona u cijelosti razumije značenje odobrenja i razlog za potpisivanje obveze organizacije da će poštovati postupke utvrđene u priručniku.

5. Svi se nalazi potvrđuju organizaciji pisanim putem.

6. Nadležno tijelo evidentira sve nalaze, postupke zaključivanja (postupke potrebne da bi se zaključio neki nalaz) i preporuke.

7. Za početno odobrenje svi nalazi moraju biti ispravljeni prije nego što se odobrenje može izdati.

145.B.25. Izdavanje odobrenja

1. Nadležno tijelo formalno odobrava priručnik i izdaje podnositelju zahtjeva potvrdu o odobrenju na obrascu 3, koja uključuje ovlaštenja odobrenja. Nadležno tijelo izdaje potvrdu samo ako je organizacija sukladna s dijelom 145.

2. Nadležno tijelo naznačuje uvjete odobrenja na potvrdi o odobrenju na obrascu 3.

3. Referentni broj je uključen na potvrdu o odobrenju na obrascu 3 na način koji utvrđuje Agencija.

145.B.30. Nastavak odobrenja

Nastavak odobrenja mora se pratiti u skladu s važećim postupkom „početno odobrenje" prema 145.B.20. Pored toga:

1. Nadležno tijelo vodi i ažurira programski ispis odobrenih organizacija za održavanje pod svojim nadzorom, datume kad se trebaju izvršiti posjete radi revizije i kad su takve posjete izvršene.

2. Svaka organizacija u potpunosti mora biti pregledana da se ustanovi je li u skladu s dijelom 145. u razdobljima ne duljim od 24 mjeseca.

3. Sastanak s odgovornim rukovoditeljem saziva se najmanje jednom svaka 24 mjeseca kako bi se zajamčilo da on/ona i dalje bude informiran(-a) o pitanjima od značaja koja nastaju prilikom provjera.

145.B.35. Izmjene

1. Nadležno tijelo prima obavijest od organizacije o bilo kakvim predloženim promjenama kako je navedeno u 145.A.85.

   Nadležno tijelo u skladu je s važećim elementima iz stavaka iz početnog postupka za bilo kakvu promjenu u organizaciji.

2. Nadležno tijelo može propisati uvjete pod kojima organizacija smije poslovati tijekom takvih promjena ako ne odluči da odobrenje treba privremeno oduzeti.

145.B.40. Izmjene priručnika organizaciji za održavanje (*Maintenance Organisation Exposition* - MOE)

1. U slučaju izravnog odobrenja dopuna priručnika, nadležno tijelo provjerava da su postupci utvrđeni u priručniku usklađeni s dijelom 145. prije formalnog obavješćivanja odobrene organizacije o odobrenju.

2. U slučaju neizravnog odobrenja izmjena priručnika, nadležno tijelo jamči da ima odgovarajuću kontrolu nad odobrenjem svih izmjena priručnika.

145.B.45. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja

Nadležno tijelo:

(a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili

(b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničava odobrenje prema 145.B.50.

145.B.50. Nalazi

(a) Kada se tijekom provjera ili na drugi način pronađu dokazi koji ukazuju na nepoštovanje zahtjeva iz dijela 145., nadležno tijelo poduzima sljedeće korake:

   1. Za nalaze 1. stupnja nadležno tijelo odmah poduzima korake kako bi se u cijelosti ili djelomično trajno oduzelo, ograničilo ili privremeno oduzelo, ovisno o opsegu nalaza 1. stupnja, odobrenje organizacije za održavanje, sve dok ta organizacija ne poduzme uspješni korektivni postupak.

   2. Za nalaze 2. stupnja, razdoblje za korektivni postupak odobren od nadležnog tijela mora biti onaj koji odgovara naravi nalaza, ali u svakom slučaju u početku ne smije biti duže od tri mjeseca. U izvjesnim okolnostima i ovisno o naravi nalaza nadležno tijelo to razdoblje od tri mjeseca može produljiti uz uvjet zadovoljavajućeg plana za korektivni postupak koji je dogovoren s nadležnim tijelom.

(b) Nadležno tijelo poduzima korake kako bi u cijelosti ili djelomično privremeno oduzelo odobrenje u slučaju nepoštovanja vremenskog roka koji je odobrilo nadležno tijelo.

145.B.55. Vođenje evidencije

1. Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vođenje evidencije uz minimalne kriterije za čuvanje koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupka izdavanja, nastavka, izmjene, privremenog ili trajnog oduzimanja odobrenja svake pojedinačne organizacije.

2. Evidencija najmanje uključuje:

   (a) zahtjev za odobrenje organizacije, uključujući nastavak istog;

   (b) program nadležnog tijela za stalni nadzor uključujući svu evidenciju o revizijama;

   (c) potvrdu o odobrenju za organizaciju uključujući sve izmjene iste;

   (d) presliku programa revizije u kojoj su navedeni datume kad revizije treba izvršiti i kad su iste provedene;

(e) preslike sve formalne korespondencije uključujući obrazac 4 ili istovrijedan obrazac;

(f) podatke o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;

(g) sve druge obrasce za izvještavanje nadležnog tijela o reviziji;

(h) priručnike organizacije za održavanje.

3. Minimalno razdoblje čuvanja gore navedene evidencije je četiri godine.

4. Nadležno tijelo može koristiti ili papir ili računalni sustav ili bilo koju kombinaciju jednog i drugog podložno odgovarajućem nadzoru.

145.B.60. Izuzeća

Nadležno tijelo bilježi i čuva sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 10. stavkom 3. Osnovne uredbe.

Dodatak I.

Uporaba obrasca EASA 1 za održavanje

1. OPĆENITO

Potvrda je sukladna priloženom formatu uključujući i to da se brojevi polja u svakom polju moraju nalaziti na mjestima razvidnima iz rasporeda. Međutim, veličina svakog polja smije se varirati tako da odgovara pojedinačnom zahtjevu, ali ne u takvoj mjeri koja bi potvrdu učinila neprepoznatljivom. Ukupna veličina potvrde može se značajno povećati ili smanjiti sve dok potvrda ostaje prepoznatljiva i čitljiva. Ako se dvoumite, posavjetujte se sa svojom državom članicom.

Tisak mora biti jasan i čitljiv kako bi se omogućilo lako čitanje.

Potvrda treba biti ili otisnuta unaprijed ili izrađena na računalu, ali u svakom slučaju ispis crta i slova mora biti jasan i čitljiv. Unaprijed tiskani tekst dopušten je u skladu s priloženim modelom, ali nisu dopušteni nikakvi drugi certifikacijski navodi.

Prihvatljivi su engleski i, gdje je to relevantno, jezik(-ici) dotične države članice.

Potvrda se može popuniti na engleskom kad se ista koristi za potrebe izvoza, inače se može popuniti na službenom jeziku(-cima) dotične države članice.

Podaci koji se trebaju unijeti u potvrdu mogu se ispisati strojem/računalom ili ručno, tiskanim slovima i moraju omogućavati lako čitanje.

Kratice moraju biti ograničene na minimum.

Prostor preostao na poleđini potvrde izdavatelj potvrde smije iskoristiti za moguće dodatne informacije, ali u istom ne smiju biti sadržani nikakvi navodi potvrde.

Izvorna potvrda mora pratiti sve stavke i mora biti uspostavljena veza između potvrde i tih stavki. Organizacija koja je izradila ili održavala dotičnu stavku zadržava presliku potvrde. Kad su format i podaci potvrde u cijelosti izrađeni na računalu, dopustivo je, podložno prihvaćanju od države članice, zadržati format i podatke potvrde u sigurnoj bazi podataka.

Kad je upotrijebljena jedna potvrda za vraćanje u uporabu niza stavki i te stavke kasnije budu međusobno odvojene, na primjer, preko distributera dijelova, tada takve stavke mora pratiti preslika izvorne potvrde, a izvornu potvrdu mora čuvati organizacija koja je primila tu pošiljku stavki. Odstupanje od izvorne potvrde može status vraćanja tih stavki u uporabu učiniti nevažećim.

NAPOMENA: Nema ograničenja broja preslika potvrde koji se šalje korisniku ili koji zadržava izdavatelj potvrde.

Potvrda koja prati neku stavku može se istoj priložiti tako da je se stavi u omotnicu radi veće trajnosti.

2. POPUNJAVANJE POTVRDE O IZDAVANJU OD STRANE NJENOG IZDAVATELJA

Osim ako nije drukčije navedeno, kako bi dokument bio važeća potvrda, podaci se unose u sva polja.

Polje 1. Naziv i zemlja države članice prema čijem je odobrenju potvrda izdana. Te informacije mogu biti tiskane unaprijed.

Polje 2. Unaprijed otisnuto „Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu/obrazac EASA 1”.

Polje 3. Jedinstven broj otisnut je unaprijed u ovom polju radi nadzora i s namjenom sljedivosti, osim što u slučaju dokumenta izrađenog na računalu jedinstven broj ne treba biti ispisan unaprijed kada je računalo programirano da proizvede taj broj.

Polje 4. Puni naziv i adresa plus poštanska adresa ako su različiti nego kod odobrene organizacije koja vraća u uporabu stavke obuhvaćene ovom potvrdom. Ovo polje može biti ispisan unaprijed. Logotipi itd. su dopušteni ako logotip stane unutar polja.

Polje 5. Namjena ovog polja je upućivanje na radni nalog/ugovor/fakturu ili bilo koji drugi interni organizacijski postupak tako da se može uspostaviti sustav brze sljedivosti.

Polje 6. Tim se poljem organizaciji koja izdaje potvrdu daje mogućnost lakog upućivanja na polje 13. „Napomene" uporabom brojeva stavki. Popunjavanje nije obvezno.

Kad se na potvrdi vraća izvjestan veći broj stavki, dopustivo je koristiti zaseban popis koji međusobno upućuje na potvrdu i popis.

Polje 7. Potrebno je dati naziv ili opis stavke. Prednost se daje uporabi oznake iz Ilustriranog kataloga dijelova (*Illustrated Parts Catalogue* - IPC).

Polje 8. Navedite kataloški broj. Prednost se daje upotrebi oznake iz IPC-a.

Polje 9. Koristi se za označivanje homologiranih proizvoda za koje su stavke vraćene u uporabu prikladne za ugradnju. Popunjavanje ovog polja nije obvezno, ali, ako se koristi, dopušteni su sljedeći unosi:

(a) Posebni ili serijski zrakoplov, motor, elisa ili model pomoćnog uređaja za napajanje ili upućivanje na lako dostupan katalog ili priručnik koji sadrži takve informacije, na primjer: „A 300".

(b) „Razno", ako se zna da je prikladan za ugradnju na više od jednog modela homologiranog proizvoda, ako osoba koja daje potvrdu ne želi ograničiti uporabu na ugradnju nekog određenog modela, kada to treba navesti.

(c) „Nepoznato", ako prikladnost nije poznata, tu kategoriju prvenstveno koristi organizacija za održavanje.

NAPOMENA: Svi podaci u polju 9. ne čine ovlaštenje za ugradnju neke stavke na pojedinačni zrakoplov, motor, elisu ili pomoćni uređaj za napajanje. Korisnik/ugraditelj treba potvrditi putem dokumenata kao što su katalog dijelova, servisni bilteni itd. da je dotična stavka prikladna za određenu ugradnju.

Polje 10. Navedite broj stavaka koje se vraćaju u uporabu.

Polje 11. Navedite serijski broj stavke i/ili broj pošiljke, ako je primjenjivo, ako nijedno nije primjenjivo, navedite „N/A" (nije primjenjivo).

Polje 12. Sljedeće riječi u navodnicima, s njihovim definicijama, označavaju status predmeta koji se vraća u uporabu. U ovom polju se navodi jedna ili kombinacija tih riječi:

1. OBNOVLJENO

   Obnavljanje neke stavke kroz pregled, provjeru i zamjenu u skladu s odobrenim standardom (*) radi produženja vijeka trajanja.

2. PREGLEDANO/PROVJERENO

   Ispitivanje neke stavke kako bi se utvrdila sukladnost s odobrenim standardom (*).

3. PREINAČENO

   Izmjena neke stavke u skladu s odobrenim standardom (*).

4. POPRAVLJENO

   Obnavljanje neke stavke do stanja upotrebljivosti u skladu s odobrenim standardom (*).

5. PROTEKTIRANO

   Obnavljanje rabljene gume u skladu s odobrenim standardom (*).

6. PONOVNO SASTAVLJENO

   Ponovno sastavljanje stavke u skladu s odobrenim standardom (*).

   Primjer: Elisa nakon prijevoza.

   NAPOMENA: Ova odredba koristi se samo u vezi sa stavkama koje je prvotno u cijelosti sastavio proizvođač u skladu sa zahtjevima za proizvodnju poput onih u dijelu 21., ali ne ograničeno na iste.

(*) Odobreni standard znači standard za proizvodnju/projektiranje/održavanje/kakvoću, koji je odobrilo nadležno tijelo.

Gornji navodi potkrjepljuju se upućivanjem na odobrene podatke/priručnik/specifikaciju upotrijebljene prilikom održavanja u polju 13.

Polje 13. U ovom polju obavezno se navode sve informacije ili izravno ili putem upućivanja na prateću dokumentaciju u kojoj se navode određeni podaci ili ograničenja vezana uz stavke koje se vraćaju u uporabu koja su korisniku/osobi koja vrši ugradnju potrebna kako bi izvršio konačno utvrđivanje plovidbenosti stavke. Informacije trebaju biti jasne, potpune i dane u obliku i na način koji je odgovarajući za svrhu takvog utvrđivanja.

Za svaki navod treba se jasno naznačiti na koju se stavku odnosi.

Ako nema nikakvog navoda, upišite „Nema navoda”.

Slijedi nekoliko primjera informacija koje se trebaju navesti:

— Identitet i izdanje dokumentacije o održavanju koja se koristi kao odobreni standard.

— Naredbe o plovidbenosti koje su provedene i/ili je ustanovljeno da su provedene, kako je odgovarajuće.

— Popravci koji su izvršeni i/ili je ustanovljeno da su izvršeni, kako je odgovarajuće.

— Preinake koje su izvršene i/ili je ustanovljeno da su izvršene, kako je odgovarajuće.

— Zamjenski dijelovi koji su ugrađeni i/ili dijelovi za koje je ustanovljeno da su ugrađeni, kako je odgovarajuće.

— Podaci o dijelovima s ograničenim vijekom trajanja.

— Odstupanja od radnog naloga klijenta.

— Identitet drugog propisa ako se ne radi o dijelu 145.

— Izjave o vraćanju u uporabu za ispunjavanje stranih zahtjeva za održavanje.

— Izjave o vraćanju u uporabu za ispunjavanje uvjeta međunarodnih sporazuma o održavanju kao što su, ali nisu ograničeni na, kanadski Održavanje prema tehničkom sporazumu (*Tehnical Arrangement Maintenance*) i američki Bilateralni sporazum o sigurnosti zrakoplovstva – Postupak za provođenje održavanja (*Bilateral Aviation Safety Agreement - Maintenance Implementation Procedure*).

NAPOMENA: Posljednja dva navoda pružaju mogućnost dvostrukog vraćanja u uporabu prema dijelu 145. ili jednostrukog vraćanja u uporabu od strane odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145. u vezi sa stranim zahtjevom za održavanje. Međutim, treba paziti da se označi(-e) relevantna(-e) kućica(-e) u polju 19. kako bi vraćanje u uporabu bilo valjano. Također treba napomenuti da dvostruko vraćanje u uporabu zahtijeva odobrenje/prihvaćanje odobrenih podataka kako od države članice tako i od odgovarajuće strane države, a jednostruko vraćanje u uporabu zahtijeva da odobrene podatke odobri/prihvati samo odgovarajuća strana država.

Polja 14., 15., 16., 17. i 18.: Ne smiju se koristiti za aktivnosti održavanja odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145. Ta su polja posebno rezervirana za vraćanje u uporabu/izdavanje potvrde za novoproizvedene stavke u skladu s dijelom 21. i nacionalnim propisima o zrakoplovstvu na snazi prije nego što dio 21. u cijelosti stupi na snagu.

Polje 19. Sadrži potrebnu izjavu o vraćanju u uporabu za sve održavanje od odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145. Kada se u uporabu vraća održavanje koje nije iz dijela 145., u polju 13. je potrebno naznačiti određeni nacionalni propis. U svakom slučaju treba se „kvačicom” označiti odgovarajuća kućica kako bi se potvrdilo vraćanje u uporabu.

Izjava na potvrdi „osim ako nije drukčije utvrđeno u polju 13.” namijenjena je rješavanju sljedećih situacija;

(a) Slučaj kad se održavanje nije moglo dovršiti.

(b) Slučaj kad je održavanje odstupalo od standarda koji se zahtijeva prema dijelu 145.

(c) Slučaj kad je održavanje izvršeno u skladu sa zahtjevom koji nije iz dijela 145.

Kakav god da je slučaj ili kombinacija slučajeva, treba se naznačiti u polju 13.

Polje 20. Za potpis osoblja koje izdaje potvrde, koje je ovlastila odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. Taj se potpis može ispisati na računalu ovisno o tome je li se država članica uvjerila da samo potpisnik može dati nalog računalu i da nije moguće staviti potpis na prazni obrazac izrađen na računalu.

Polje 21. Referentni broj odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145. koji je dodijelila država članica.

Polje 22. Otisnuto ime potpisnika iz polja 20. i upućivanje na osobno ovlaštenje.

Polje 23. Datum potpisivanja vraćanja u uporabu iz polja 19., (dan/mjesec/godina). Mjesec se treba navesti slovima, npr. sij., velj., ožu. itd. Vraćanje u uporabu potpisuje se kod „dovršetka održavanja”.

Napominjemo da su navodi o odgovornosti korisnika na poleđini ove potvrde. Ti navodi mogu se dodati na prednju stranu potvrde ispod donje crte tako da se smanji dubina obrasca.

1. **Nadležno tijelo/ država koja izdaje odobrenje**	2. **POTVRDA O OVLAŠTENOM VRAĆANJU U UPORABU** **OBRAZAC EASA 1.**	3. Referentna oznaka obrasca
4. Ime i adresa odobrene organizacije		5. Radni nalog/Ugovor/ Računn

6. Stavka	7. Opis	8. Br. dijela	9. Prikladnost*	10. Količina	11. Broj serije/ pošiljke	12. Status/radovi

13. Napomene

14. Potvrđuje da su gore naznačene stavke proizvedene u sukladnosti s: ☐ odobrenim projektnim podacima te da su sposobni za sigurno djelovanje ☐ neodobrenim projektnim podacima navedenim u rubrici 13.	19. ☐ Vraćanje u uporabu prema dijelu 145.A.50 ☐ Prema drugom propisu navedenom u polju 13. Potvrđuje se da je posao naveden u polju 12. i opisan u polju 13., ako nije drukčije utvrđeno u polju 13., obavljen u skladu s dijelom 145. i da se u vezi s tim dijelom predmeti smatraju spremnim za puštanje u promet.

15. Potpis ovlaštene osobe	16. Broj potvrde/odobrenja	20. Potpis ovlaštene osobe	21. Referentni broj potvrde/ odobrenja
17. Ime	18. datum (dan/mjesec/godina)	22. Ime	23. Datum (dan/mjesec/godina)

OBRAZAC EASA 1 – Izdanje 1.

* Ugraditelj mora provjeriti sukladnost s primjenjivim tehničkim podacima.

Potvrda o ovlaštenom vraćanju u uporabu

Obrazac EASA 1

ODGOVORNOSTI KORISNIKA/UGRADITELJA

Napomena:

1. Važno je razumjeti da samo postojanje dokumenta ne predstavlja automatski i ovlaštenje za ugradnju dijela/sastavnog dijela/sklopa.

2. Kada korisnik/ugraditelj postupa u skladu s nacionalnim propisima tijela za plovidbenost, koje nije tijelo za plovidbenost utvrđeno u polju 1., potrebno je da korisnik/ugraditelj jamči da njegovo/njezino tijelo za plovidbenost prihvaća dijelove/sastavne dijelove/sklopove tijela za plovidbenost utvrđenog u polju 1.

3. Izjave 14. i 19. ne čine potvrdu o ugradnji. U svim slučajevima evidencija o održavanju zrakoplova sadrži potvrdu o ugradnji izdanu u skladu s nacionalnim propisima od korisnika/osobe koja vrši ugradnju prije nego što zrakoplov smije letjeti.

Dodatak II.

Sustav klasa i ovlaštenja unutar odobrenja organizacije

1. Osim ako je drukčije navedeno za najmanju organizaciju u stavku 12., u tablici 1. prikazan je puni opseg mogućih odobrenja prema dijelu 145. u standardiziranom obliku. Organizaciji se mora dodijeliti odobrenje koje seže samo od jedne klase i ovlaštenja s ograničenjima do svih klasa i ovlaštenja s ograničenjima.

2. Osim tablice 1. od odobrene se organizacije za održavanje iz dijela 145. zahtijeva prema 145.A.20. da navede opseg radova u priručniku organizacije za održavanje. Vidjeti također i stavak 11.

3. Unutar klase(-a) i (jednog ili više) ovlaštenja odobrenja koje(-a) dodjeljuje država članica, opsegom se radova utvrđenim u priručniku organizacije za održavanje definiraju točna ograničenja odobrenja. Stoga je od ključnog značaja da klasa(-e) i ovlaštenje(-a) odobrenja i opseg radova organizacije budu kompatibilni.

4. Ovlaštenje kategorije klase A znači da odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. smije provoditi održavanje na zrakoplovu i bilo kojeg sastavnog dijela (uključujući motore/APU-e) samo dok su takvi dijelovi ugrađeni u zrakoplov osim kad se takvi sastavni dijelovi mogu privremeno ukloniti radi održavanja, kad je takvo uklanjanje izričito dopušteno priručnikom za održavanje zrakoplova kako bi se olakšao pristup radi održavanja, pod uvjetom da je u skladu s postupkom nadzora u priručniku organizacije za održavanje prihvatljivom za državu članicu. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja.

5. Ovlaštenje kategorije klase B znači da odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. smije provoditi održavanje na neugrađenom motoru/APU-u („Pomoćni uređaj za napajanje") i sastavnim dijelovima za motor/APU samo dok su takvi dijelovi ugrađeni u motor/APU, osim kad se takvi sastavni dijelovi mogu privremeno ukloniti radi održavanja kad je takvo uklanjanje izričito dopušteno priručnikom za motor/APU kako bi se olakšao pristup radi održavanja. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. s ovlaštenjem kategorije klase B smije također izvoditi održavanje na ugrađenom motoru prilikom „baznog" održavanja i „linijskog" održavanja, pod uvjetom da je u skladu s postupkom nadzora u priručniku organizacije za održavanje. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje treba odražavati takvu aktivnost gdje to država članica dopušta.

6. Ovlaštenje kategorije klase C znači da odobrena organizacija za održavanje smije provoditi održavanje na neugrađenim sastavnim dijelovima (bez motora i APU-a) namijenjenim za ugradnju u zrakoplov ili u motor/APU. U dijelu koji se odnosi na ograničenja utvrdit će se opseg takvog održavanja i pritom navesti opseg odobrenja. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. s ovlaštenjem kategorije klase C smije također izvoditi održavanje na ugrađenom sastavnom dijelu motora prilikom baznog održavanja i linijskog održavanja ili u objektu za održavanje motora/APU-a pod uvjetom da je u skladu s postupkom nadzora u priručniku organizacije za održavanje. Opseg radova iz priručnika organizacije za održavanje treba odražavati takvu aktivnost gdje to država članica dopušta.

7. Ovlaštenje kategorije klase D je samostalna kategorija, koja nije nužno vezano za određeni zrakoplov, motor ili drugi sastavni dio. Ovlaštenje D1 — provjera bez razaranja (NDT) je potrebna samo za odobrenu organizaciju za održavanje prema dijelu 145. koja izvodi NDT kao posebni zadaća za neku drugu organizaciju. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. s klasom razreda A ili B ili C smije obavljati NDT na proizvodima koje održava uz uvjet da priručnik organizacije za održavanje sadrži NDT postupke, bez potrebe za ovlaštenjem klase D1.

8. Ovlaštenja kategorije klase A dijele se na „bazno" održavanje i „linijsko" održavanje. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. može biti odobrena ili za „bazno" održavanje ili „linijsko" ili oba. Valja napomenuti da je za objekt za „linijsko" održavanje, koje se nalazi u objektima glavne baze potrebno odobrenje za „linijsko" održavanje.

9. Svrha je dijela pod nazivom „ograničenja" da državi članici omogući maksimalnu fleksibilnost za prilagođavanje odobrenja određenoj konkretnoj organizaciji. U tablici 1. utvrđene su moguće vrste ograničenja i, premda je održavanje navedeno zadnje u svakom ovlaštenju klase, prihvatljivo je istaknuti zadaću održavanja umjesto tipa ili proizvođača zrakoplova ili motora, ako to organizaciji više odgovara. Primjer mogu biti ugradnje i održavanje sustava avionike.

10. U tablici 1. upućuje se na seriju, tip i skupinu u dijelu o ograničenju klase A i B. Serija znači specifična serija tipa kao što su serije Airbus 300 ili 310 ili 319 ili Boeing serija 737-300 ili serija RB211-524. Tip znači specifični tip ili model kao što je Airbus tipa 310-240 ili RB 211-524. Može se navesti bilo koji broj serija ili tipova. Skupina znači na primjer jednomotorni klipni zrakoplov Cessna ili klipni motori Lycoming bez tlačnog punjenja itd.

11. Kad se koristi duži popis sposobnosti koji može podlijegati naknadnim izmjenama, onda takve izmjene trebaju biti u skladu s postupkom prihvatljivim za državu članicu i uključenim u priručnik organizacije za održavanje. Postupak se odnosi na pitanja o tome tko je odgovoran za kontrolu izmjene liste sposobnosti i aktivnosti koje se trebaju poduzeti za izmjene. Takve aktivnosti uključuju zajamčivanje sukladnosti s dijelom 145. za proizvode ili usluge dodane na popis.

12. Odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. koja zapošljava samo jednu osobu i za planiranje i za provođenje cjelokupnog održavanja može imati razrede odobrene samo u ograničenom opsegu. Najveća dopuštena ograničenja su:

KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE AVIONI A2	S KLIPNIM MOTOROM, LINIJSKO I BAZNO, 5 700 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE AVIONI A2	S TURBINSKIM MOTOROM, 5 700 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE A3 HELIKOPTERI	S JEDNIM MOTOROM, LINIJSKO I BAZNO, 3 175 KG I MANJE
KLASA ZRAKOPLOVA	OVLAŠTENJE ZRAKOPLOVI A4 OSIM A1, A2 I A3	BEZ OGRANIČENJA
KLASA MOTORA	OVLAŠTENJE B2 KLIPNI	MANJE OD 450 HP
OVLAŠTENJE KLASE SASTAVNIH DIJELOVA OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-A	C1 DO C20	PREMA POPISU SPOSOBNOSTI
KLASA SPECIJALIZIRANO	D1 NDT	METODE NDT-A KOJE ĆE SE UTVRDITI

Valja napomenuti da takva organizacija može biti dalje ograničena od nadležnog tijela u opsegu odobrenja ovisno o sposobnosti pojedinačne organizacije.

Tablica 1.

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
ZRAKOPLOV	A1 Avioni iznad 5 700 kg	navodi se broj aviona ili serija ili tip i/ili zadaci održavanja		
	A2 Avioni od 5 700 kg i manje	navodi se avion/proizvođač ili skupina ili serija ili tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja		
	A3 helikopteri	navodi se proizvođač helikoptera ili skupina, serija ili tip i/ili zadaci održavanja		
	A4 Zrakoplovi osim A1, A2 i A3	navodi se serija zrakoplova ili tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja		
MOTORI	B1 turbinski	navodi se serija ili tip motora i/ili zadaća (zadaci) održavanja		
	B2 klipni	navodi se proizvođač motora ili skupina, serija ili tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja		
	B3 APU	navodi se proizvođač motora ili serija, tip i/ili zadaća (zadaci) održavanja		

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
SASTAVNI DIJELOVI OSIM ČITAVIH MOTORA ILI APU-a	C 1 sustav klimatizacije i održavanja tlaka	navodi se tip zrakoplova, proizvođač zrakoplova, proizvođač sastavnog dijela ili određeni sastavni dio i/ili se upućuje na popis sposobnost u priručniku i/ili zadaća (zadaci) održavanja		
	C2 sustav autopilota			
	C3 Komunikacije i navigacija			
	C4 Vrata – otvori			
	C5 Električna energija			
	C6 Oprema			
	C7 Motor – APU			
	C8 – Komande leta			
	C9 Gorivo – konstrukcija (zmaj) zrakoplova			
	C10 Helikopter – rotori			
	C11 Helikopter – prijenos			
	C12 Hidraulika			
	C13 Instrumenti			
	C14 Podvozje			
	C15 Kisik			
	C16 Elise			
	C17 Pneumatika			
	C18 Zaštita od leda/kiše/požara			
	C19 Prozori			
	C20 Struktura			
POSEBNE USLUGE	D1 Testiranje bez razaranja	navode se određene metode NDT-a		

Dodatak III.

stranica 1 od

DRŽAVA ČLANICA

Članica Europske agencije
za sigurnost zračnog prometa

POTVRDA O ODOBRENJU

REFERENTNA OZNAKA:

Sukladno Uredbi Komisije (EZ) br. 2024/2003, koja je trenutačno na snazi i podliježe dolje utvrđenim uvjetima, država članica ovim potvrđuje da je

[NAZIV DRUŠTVA] ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE

odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. za održavanje proizvoda navedenih na popisu u priloženom rasporedu odobrenja te za izdavanje povezanih potvrda o puštanju u promet koristeći gore navedenu referentnu oznaku.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u opsegu dijela odobrenja u priručniku odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145. i

2. Ovo odobrenje zahtijeva sukladnost s postupcima utvrđenim u priručniku odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145., i

3. Ovo odobrenje je važeće u trenutku dok je organizacija za održavanje sukladna s dijelom 145.

4. Podložno sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno obustavljeno ili opozvano.

Datum izdavanja: ..... Potpis: .....

Datum priloženog rasporeda odobrenja: .... (neobavezno): ..... Za nadležno tijelo

Obrazac EASA 3 *Stranica 2 od*

RASPORED ODOBRENJA

Naziv organizacije: **[NAZIV DRUŠTVA] ORGANIZACIJA ZA ODRŽAVANJE**

Referentna oznaka: **M/S.001**

KLASA	OVLAŠTENJE	OGRANIČENJE	BAZNO	LINIJSKO
ZRAKOPLOV	A1 Avioni/iznad 5 700 kg	Serija Airbus A310-200	X	X
	A2: Avioni/5 700 kg i manje	Serija DHC-6 Twin Otter	X	
MOTORI	B1: Turbinski	Serija PT6A		
SASTAVNI DIJELOVI OSIM KOMPLETNIH MOTORA ILI APU-a	C1: Klimatizacija i održavanje tlaka	Airbus A310-200		
	C2: Auto-pilot	Sperry		
	C5:Električna energija	Airbus A310-200 i DHC-6		
	C6: Oprema	Airbus i DHC-6 slučaj opasnosti		
	Motor – APU	PT6A kontrola goriva		
	C16: Elise	S fiksnim korakom i DHC-6		
SPECIJALIZIRANE USLUGE	D1: Pregled bez razaranja	Svi tipovi		

Ovaj je raspored odobrenja ograničen na one proizvode i aktivnosti navedene u dijelu o opsegu odobrenja koji je obuhvaćen dijelom 145. priručnika odobrene organizacije za održavanje,

Referentna oznaka: .....

Datum izdavanja: .....

Potpis: .....

Za nadležno tijelo

Dodatak IV.

Uvjeti za korištenje osoblja koje nije osposobljeno prema dijelu 66. u skladu s 145.A.30.(J) 1 i 2

1. Osoblje koje izdaje potvrde u skladu sa sljedećim uvjetima zadovoljit će nakanu iz 145.A.30.(j) (1) i (2):
   (a) Osoba posjeduje dozvolu ili ovlaštenje za osoblje koje izdaje potvrde izdano prema nacionalnim propisima zemlje u skladu s Prilogom 1. ICAO-u.
   (b) Opseg radova te osobe ne smije prelaziti opseg radova utvrđen nacionalnom dozvolom/ovlaštenjem za osoblje koje izdaje potvrde.
   (c) Osoba pokazuje da je osposobljena u području pitanja ljudskog čimbenika i propisa o plovidbenosti kako je detaljno naznačeno u dijelu 66.
   (d) Osoba dokazuje petogodišnje iskustvo u održavanju za osoblje za koje izdaje potvrde za linijsko održavanje i osmogodišnje iskustvo za osoblje koje izdaje potvrde za bazno održavanje. Međutim, one osobe čiji zadaci za koje je ovlašteno ne prelaze one osoblja koje izdaje potvrde iz dijela 66. kategorije A, treba dokazati samo trogodišnje iskustvo u održavanju.
   (e) Osoblje koje izdaje potvrde za linijsko održavanje i pomoćno osoblje za osnovno održavanje osposobljavaju se na razini koja odgovara dijelu 66. Dodatka III. razini 3. za svaki zrakoplov za koji je ovlašteno izdati potvrdu. Međutim, one osobe čiji zadaci za koje je ovlašteno ne prelaze one osoblja koje izdaje potvrde iz dijela 66. kategorije A, može umjesto kompletnog osposobljavanja za tip zrakoplova dobiti osposobljavanje za radni nalog.
   (f) Osoblje koje izdaje potvrde za bazno održavanje treba biti osposobljeno za tip zrakoplova na razini koja odgovara najmanje dijelu 66. Dodatka III. razini 1. za svaki zrakoplov za koji je ovlašteno izdati potvrdu.
2. Zaštićena prava
   (a) Osoblje iz 145.A.30.(j) (1) i (2) prije stupanja na snagu dijela 66. smije nastaviti koristiti svoja prava bez potrebe ispunjavanja odredbi stavka od 1(c) do 1(f).
   (b) Međutim, nakon tog datuma, osoblje koje izdaje potvrde i koje je spremno proširiti opseg svojeg ovlaštenja tako da uključuje dodatne ovlasti treba ispunjavati gornji stavak 1.
   (c) Ne uzimajući u obzir gornji podstavak 2(b), u slučaju dodatnog osposobljavanja za tip, ne traži se ispunjavanje s odredbama stavka 1(c) i 1(d).

PRILOG III.

(Dio 66.)

66.1.

U smislu ovog dijela, nadležno tijelo bit će tijelo koje je imenovala država članica kojoj osoba podnosi zahtjev za izdavanje dozvola za održavanje zrakoplova.

ODJELJAK A

PODDIO A

DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA ZA AVIONE I HELIKOPTERE

66.A.1. Područje primjene

(a) U ovom se dijelu utvrđuju zahtjevi za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova i uvjete njene valjanosti i uporabe, za avione i helikoptere sljedećih kategorija:

— Kategorija A

— Kategorija B1

— Kategorija B2

— Kategorija C

(b) Kategorije A i B1 dalje se dijele u potkategorije koje se odnose na kombinacije aviona, helikoptera, turbinskih i klipnih motora. Te potkategorije su:

— A1 i B 1.1 Avioni s turbinskim motorima

— A2 i B 1.2 Avioni s klipnim motorima

— A3 i B 1.3 Helikopteri s turbinskim motorima

— A4 i B1.4 Helikopteri s klipnim motorima

66.A.10. Zahtjev

Zahtjev za dozvolu ili izmjenu i dopunu dozvole za održavanje zrakoplova podnosi se na obrascu EASA 19 i na način koji je utvrdilo nadležno tijelo, kojem se isti predaje. Zahtjev za izmjene dozvole za održavanje zrakoplova podnosi se nadležnom tijelu koje je izdalo dozvolu za održavanje zrakoplova.

66.A.15. Prikladnost

Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova mora imati najmanje 18 godina.

66.A.20. Ovlasti

(a) Ovisno o sukladnost sa stavkom (b), važe sljedeće ovlasti:

1. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije A dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon manjeg planiranog linijskog održavanja i uklanjanja manjih kvarova unutar ograničenja zadataka posebno odobrenih u ovlaštenju. Ovlasti za izdavanje potvrde ograničavaju se na radove koje je imatelj dozvole osobno izvršio u organizaciji prema dijelu 145.

2. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B1 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon održavanja, uključujući konstrukciju zrakoplova, pogonsku grupu i mehanički i električni sustav. Zamjena zamjenjivih elemenata iz avioničke linije, koja zahtijeva jednostavne provjere kako bi se potvrdila njihova upotrebljivost, također je uključena u te ovlasti. Kategorija Bl automatski uključuje odgovarajuću potkategoriju A.

3. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije B2 dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon održavanja na sustavu avionike i električnom sustavu.

4. Dozvola za održavanje zrakoplova kategorije C dopušta imatelju iste da izdaje potvrde o vraćanju u uporabu nakon baznog održavanja na zrakoplovu. Te ovlasti primjenjuju se na zrakoplov u cijelosti u organizaciji prema dijelu 145.

(b) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova ne smije provoditi ovlasti za izdavanje potvrda ako:

1. ne ispunjava važeće zahtjeve iz dijela M i/ili dijela 145.;

2. u prethodnom dvogodišnjem razdoblju nije imao/imala šest mjeseci iskustva na održavanju u skladu s ovlastima dodijeljenim na temelju dozvole za održavanje zrakoplova ili nije zadovoljio/zadovoljila obvezu za izdavanje odgovarajućih ovlasti;

3. nije u stanju razumljivo čitati, pisati i komunicirati na jeziku (jezicima) na kojem (kojima) je napisana tehnička dokumentacija i postupci koji podržavaju izdavanje potvrda o vraćanju u uporabu.

66.A.25. Zahtjevi u vezi s osnovnim znanjem

(a) Podnositelj zahtjeva za dozvolu za održavanje zrakoplova ili dodavanje kategorije ili potkategorije na takvu dozvolu za održavanje mora na temelju ispita pokazati razinu znanja iz odgovarajućih modula predmeta u skladu s Dodatkom I. ovom dijelu.

Ispite iz osnovnog znanja vodi organizacija za osposobljavanje koja je na odgovarajući način odobrena prema dijelu 147. ili od nadležnog tijela.

(b) Za zahtjeve u vezi s osnovnim znanjem i s njim povezanim ispitima daje se potpuno ili djelomično priznanje za neku drugu tehničku kvalifikaciju koju nadležno tijela smatra da je jednakovrijedna standardu znanja iz ovog dijela. Takva priznanja utvrđuju se u skladu s dijelom B, poddijelom E ovog dijela.

66.A.30. Zahtjevi u vezi s iskustvom

(a) Podnositelj zahtjeva za neku dozvolu za održavanje zrakoplova treba imati stečeno:

1. za kategoriju A i potkategorije B1.2 i B1.4:

i. trogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova ako podnositelj zahtjeva nema nikakvu prethodnu relevantnu tehničku osposobljenost; ili

ii. dvogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova i zaključeno osposobljavanje kvalificiranog djelatnika u tehničkoj struci, koje nadležno tijelo smatra relevantnim; ili

iii. jednogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova i završen odobren tečaj osnovnog osposobljavanja prema dijelu 147.;

2. za kategoriju B2 i potkategorije Bl.l i B1.3:

i. petogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova ako podnositelj zahtjeva nema nikakvu prethodnu relevantnu tehničku osposobljenost; ili

ii. trogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova i zaključeno osposobljavanje kvalificiranog djelatnika u tehničkoj struci, koje nadležno tijelo smatra relevantnim; ili

iii. dvogodišnje praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova i završen odobreni tečaj osnovnog osposobljavanja prema dijelu 147.;

3. za kategoriju C u pogledu velikih zrakoplova:

i. trogodišnje iskustvo u provođenju ovlasti kategorija B1.1, B1.3 ili B2 na velikim zrakoplovima ili prema dijelu 145. B1.1, B1.3 ili B2 kao pomoćno osoblje, ili kombinacija jednog i drugog; ili

ii. petogodišnje iskustvo u provođenju ovlasti kategorija B1.2 ili B 1.4 na velikim zrakoplovima ili prema dijelu 145. B1.2 ili B1.4 kao pomoćno osoblje ili kombinacija jednog i drugog; ili

4. za kategoriju C u pogledu manjih zrakoplova:

tri godine iskustva provođenja ovlasti kategorija B1 ili B.2 na ne-velikim zrakoplovima ili prema dijelu 145. Bl ili B.2 pomoćno osoblje ili kombinacija jednog i drugog; ili

5. za kategoriju C stečeno akademskim putem:

podnositelj zahtjeva koji ima akademsko zvanje u nekoj tehničkoj disciplini, stečeno na sveučilištu ili nekoj drugoj instituciji visokog obrazovanja koju priznaje nadležno tijelo, trogodišnje iskustvo rada u okruženju održavanja civilnih zrakoplova na reprezentativnom izboru naloga izravno povezanih s održavanjem zrakoplova uključujući šest mjeseci promatranja zadataka baznog održavanja.

(b) Podnositelj zahtjeva za produženje dozvole za održavanje zrakoplova treba imati najmanje traženo iskustvo u održavanju civilnih zrakoplova koje je prikladno za dodatnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za koju je podnesen zahtjev kako je utvrđeno u Dodatku IV. ovom dijelu.

(c) Za kategoriju A, Bl i B2 iskustvo mora biti praktično, što znači uključenost u reprezentativni presjek zadataka održavanja na zrakoplovu.

(d) Za sve podnositelje zahtjeva, najmanje jedna godina traženog iskustva mora predstavljati nedavno iskustvo održavanja na zrakoplovu kategorije/potkategorije za koju se traži početna dozvola za održavanje zrakoplova. Za daljnje dodavanje kategorije/potkategorije na postojeću dozvolu za održavanje zrakoplova, traženo dodatno nedavno iskustvo iz održavanja može biti manje od jedne godine, ali mora biti najmanje tri mjeseca. Traženo iskustvo mora ovisiti o razlici između kategorije/potkategorije dozvole koju osoba ima i za koju podnosi zahtjev. Takvo dodatno iskustvo mora biti tipično za novu kategoriju/potkategoriju dozvole koja se traži.

(e) Ne uzimajući u obzir stavak (a), iskustvo na održavanju zrakoplova stečeno izvan okruženja održavanja civilnih zrakoplova prihvaća se kada je takvo održavanje istovrijedno onome koje se traži ovim dijelom, kako je utvrdilo nadležno tijela. Međutim, kako bi se zajamčilo razumijevanje okruženja održavanja civilnih zrakoplova zahtijeva se dodatno iskustvo u održavanju civilnih zrakoplova.

66.A.40. Stalna valjanost dozvole za održavanje zrakoplova

(a) Dozvola za održavanje zrakoplova postaje nevažeća pet godina nakon njenog posljednjeg izdavanja ili izmjena, ako imatelj iste ne podnese svoju dozvolu za održavanje zrakoplova nadležnom tijelu koje ju je izdalo kako bi se potvrdilo da su podaci sadržani u dozvoli isti kao oni sadržani u evidenciji nadležnog tijela, prema 66.B.120.

(b) Sve ovlasti za izdavanje potvrde zasnovane na dozvoli za održavanje zrakoplova postaju nevažeće čim dozvola za održavanje zrakoplova postane nevažeća.

(c) Dozvola za održavanje zrakoplova važeća je samo kad ju je izdalo i/ili izmijenilo i dopunilo nadležno tijelo i kad je imatelj potpisao dokument.

66.A.45. Osposobljavanje i ovlaštenja za tip/zadaća

(a) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije A može provoditi ovlasti za izdavanje potvrde za specifični tip zrakoplova nakon zadovoljavajućeg zaključenja osposobljavanja za relevantni zadaća za zrakoplove kategorije A koju je izvršila na odgovarajući način odobrena organizacija prema dijelu 145. ili dijelu 147. Osposobljavanje uključuje izravno praktično osposobljavanje i teorijsko osposobljavanje kako je odgovarajuće za svaku odobrenu zadaću. Zadovoljavajuće zaključeno osposobljavanje pokazuje se ispitom i/ili ocjenjivanjem na radnom mjestu koje provodi na odgovarajući način odobrena organizacija prema dijelu 145. ili dijelu 147.

(b) Osim ako je drukčije utvrđeno u stavku (g), imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije Bl, B2 ili C smije provoditi ovlasti za izdavanje potvrde za specifični tip zrakoplova kada dozvola za održavanje zrakoplova ima odgovarajuće ovlaštenje za tip zrakoplova.

(c) Osim ako je drukčije utvrđeno u stavku (h), ovlaštenja se smiju dati nakon zadovoljavajućeg zaključenja osposobljavanja za tip zrakoplova dotične kategorije Bl, B2 ili C koju je odobrilo nadležno tijelo ili provela na odgovarajući način odobrena organizacija za osposobljavanje iz održavanja prema dijelu 147.

(d) Odobreno osposobljavanje za tip kategorije Bl i B2 uključuje teoretske i praktične elemente i sastoji se od odgovarajuće nastave vezane uz ovlasti prema 66.A.20.(a). Teoretsko i praktično osposobljavanje treba biti usklađeno s Dodatkom III. ovom dijelu.

(e) Odobreno osposobljavanje za tip kategorije C treba biti usklađeno s Dodatkom III. ovom dijelu. U slučaju osobe C kategorije osposobljene akademskim zvanjem kako je utvrđeno u 66.A.30.(a), (5), prvo relevantno teoretsko osposobljavanje za tip zrakoplova treba biti iz kategorije razine Bl ili B2. Praktično se osposobljavanje ne traži.

(f) Završeno odobreno osposobljavanje za tip zrakoplova, kako se traži u stavcima od (b) do (e) pokazuje se ispitom. Ispit treba biti usklađen s Dodatkom III. ovom dijelu. Ispite u pogledu ovlaštenja za tip zrakoplova kategorije Bl ili B2 ili C provodi organizacija za osposobljavanje na odgovarajući način odobrena prema dijelu 147., nadležno tijelo ili organizacija za osposobljavanje koja vrši odobrenu nastavu iz osposobljavanja za tip.

(g) Ne uzimajući u obzir stavak (b), za zrakoplove osim velikih zrakoplova, imatelj dozvole za održavanje zrakoplova kategorije Bl ili B2 smije također provoditi ovlasti za izdavanje potvrda kada dozvola za održavanje zrakoplova nosi odgovarajuća ovlaštenja skupine ili proizvođačeva ovlaštenja skupine, ako Agencija nije odlučila da složenost dotičnog zrakoplova traži ovlaštenje za tip.

1. Proizvođačeva ovlaštenja skupine mogu se odobriti nakon ispunjenja zahtjeva za ovlaštenje za tip za dva reprezentativna tipa zrakoplova koji predstavljaju skupinu istog proizvođača.

2. Ovlaštenja za cijelu skupinu mogu se odobriti nakon ispunjenja zahtjeva za ovlaštenje za tip za tri tipa zrakoplova koji predstavljaju skupinu od različitih proizvođača. Međutim, ne može se dati nijedno ovlaštenje za čitavu skupinu za višemotorne avione Bl s turbinskim motorima, gdje vrijedi samo ovlaštenje proizvođača za skupinu.

3. Skupine se sastoje od sljedećeg:

i. za kategoriju Bl ili C:

— helikopter s klipnim motorom,

— helikopter s turbinskim motorom,

— avion s jednim klipnim motorom — metalna konstrukcija,

— avion s više klipnih motora — metalna konstrukcija,

— avion s jednim klipnim motorom — drvena konstrukcija,

— avion s više klipnih motora — drvena konstrukcija,

— avion s jednim klipnim motorom — kompozitna konstrukcija,

— avion s više klipnih motora — kompozitna konstrukcija,

— avion s turbinskim motorom – jedan motor,

— avion s turbinskim motorom – više motora

ii. za kategoriju B2 ili C:

— avion,

— helikopter.

(h) Ne uzimajući u obzir stavak (c), mogu se dati i ovlaštenja za zrakoplove osim velikih zrakoplova, ovisno o zadovoljavajućem završetku ispita za tip zrakoplova dotičnih kategorija Bl, B2 ili C i pokazivanja praktičnog iskustva na tipu zrakoplova, ako Agencija nije odlučila da je zrakoplov složen, pri čemu se traži odobreno osposobljavanje za tip prema stavku 3.

U slučaju ovlaštenja kategorije C za zrakoplove osim velikih zrakoplova, za osobu kvalificiranu akademskom titulom kako je utvrđeno u 66.A.30. (a), (5), prvi ispit za relevantni tip zrakoplova je iz kategorije razine Bl ili B2.

1. Odobreni ispiti za kategoriju Bl, B2 i C moraju se sastojati od ispita iz mehanike za kategoriju Bl i ispita iz avionike za kategoriju B2 i od ispita iz mehanike i avionike za kategoriju C.

2. Ispit mora biti u skladu s Dodatkom III. ovom dijelu. Ispite provodi organizacija za osposobljavanje koja je na odgovarajući način odobrena prema dijelu 147. ili nadležno tijelo.

3. Praktično iskustvo s tipom zrakoplova uključuje reprezentativni izbor aktivnosti održavanja relevantnih za tu kategoriju.

66.A.70. Odredbe o konverziji

(a) Imatelju kvalifikacije za osoblje koje izdaje potvrde, a koje je važeće u državi članici prije stupanja na snagu ovog dijela izdaje se dozvola za održavanje zrakoplova bez daljnjeg ispita ovisno o uvjetima utvrđenim u 66.B.300.

(b) Osoba koja prolazi proces osposobljavanja koji je važeći u državi članici prije stupanja na snagu ovog dijela smije i dalje ostati osposobljena. Imatelju kvalifikacije stečene nakon takvog procesa osposobljavanja izdaje se dozvola za održavanje zrakoplova bez daljnjeg ispita podložno uvjetima utvrđenim u 66.B.300.

(c) Gdje je to potrebno, dozvola za održavanje zrakoplova sadrži tehnička ograničenja vezana uz opseg prethodne kvalifikacije.

PODDIO B

ZRAKOPLOVI OSIM AVIONA I HELIKOPTERA

66.A.100. Općenito

Do trenutka kad se ovim dijelom bude utvrdio zahtjev za osoblje koje izdaje potvrde za zrakoplove osim aviona i helikoptera, vrijedi propis relevantne države članice.

PODDIO C

SASTAVNI DIJELOVI

66.A.200. Općenito

Do trenutka kad se ovim dijelom bude utvrdio zahtjev za davanje potvrde za sastavne dijelove, vrijedi propis relevantne države članice.

ODJELJAK B

POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA

PODDIO A

OPĆENITO

66.B.05. Područje primjene

Ovim se dijelom utvrđuje upravni zahtjeve koje moraju ispunjavati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

66.B.10. Nadležno tijelo

(a) *Općenito*

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dane odgovornosti za izdavanje, produživanje, izmjene, privremeno ili trajno oduzimanje dozvola. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) *Potencijali*

Nadležno tijelo ima dovoljno osoblja za provođenje zahtjeva iz ovog dijela.

(c) *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom.

Postupci se pregledavaju i izmjenjuju kako bi se osigurala stalna sukladnost.

66.B.15. Prihvatljiva sredstva za postizanje sukladnosti

Agencija priprema prihvatljive načine usklađivanja koja države članice mogu koristiti za postizanje sukladnosti s ovim dijelom. Kad se poštuju prihvatljivi načini usklađivanja, dotični zahtjevi ovog dijela smatraju se ispunjenim.

66.B.20. Vođenje evidencije

(a) Nadležna tijela utvrđuju sustav za vođenje evidencije koji dopušta odgovarajuću sljedivost postupka izdavanja, produženja, izmjena, privremenog ili trajnog oduzimanja dozvole za održavanje zrakoplova.

(b) Evidencija za nadzor nad dijelom uključuje:

1. zahtjev za dozvolu za održavanje zrakoplova ili izmjene te dozvole, uključujući svu prateću dokumentaciju;
2. presliku dozvole za održavanje zrakoplova uključujući sve izmjene;
3. preslike sve relevantne korespondencije;
4. podatke o bilo kojim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
5. sve izvještaje bilo kojih drugih nadležnih tijela koji se odnose na imatelja dozvole za održavanje zrakoplova;
6. evidenciju o ispitima koje je provelo nadležno tijelo;
7. izvještaje o konverziji dozvole za održavanje zrakoplova;
8. izvještaje o priznanju ispita.

(c) Evidencija iz stavka (b) točke 1. do 5. čuva se najmanje pet godina nakon prestanka važenja dozvole.

(d) Evidencija iz stavka (b) točke 6. čuva se najmanje pet godina.

(e) Evidencija iz stavka (b) točke 7. i 8. čuva se neograničeno.

66.B.25. Međusobna razmjena informacija

(a) Kako bi pridonijela poboljšanju zračne sigurnosti, nadležna tijela sudjeluju u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija u skladu s člankom 11. Osnovne uredbe.

(b) Bez obzira na nadležnosti država članica, u slučaju potencijalne opasnosti za sigurnost koja uključuje nekoliko država članica, uključena nadležna tijela međusobno si pomažu pri izvršavanju potrebnih aktivnosti nadzora.

66.B.30. Izuzeća

Nadležno tijelo evidentira i pohranjuje sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 10.3. Osnovne uredbe.

PODDIO B

IZDAVANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

U ovom se poddijelu utvrđuju postupci koje moraju poštovati nadležna tijela zadužena za izdavanje, mijenjanje ili odobravanje kontinuiranosti dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.100. Postupak po kojem nadležno tijelo izdaje dozvole za održavanje zrakoplova

(a) Po primitku obrasca EASA 19 i prateće dokumentacije, nadležno tijelo provjerava je li obrazac EASA 19 potpun te jamči da navedeno iskustvo ispunjavazahtjeve ovog dijela.

(b) Nadležno tijelo provjerava status ispita podnositelja zahtjeva i/ili potvrđuje valjanost mogućih priznanja ispita kako bi zajamčio da su zadovoljeni svi traženi moduli iz Dodatka 1. kako se traži u ovom dijelu.

(c) Kad se uvjeri da podnositelj zahtjeva ispunjava standarde znanja i iskustva koji se traže ovim dijelom, nadležno tijelo izdaje relevantnu dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva. Iste informacije nadležno tijelo pohranjuje u svojoj datoteci.

66.B.105. Postupak za izdavanje dozvole za održavanje zrakoplova putem odobrene organizacije za održavanje prema dijelu 145.

(a) Organizacija za održavanje prema dijelu 145. koju je nadležno tijelo ovlastilo za provođenje te aktivnosti može pripremiti dozvolu za održavanje zrakoplova u ime nadležnog tijela ili dati preporuke nadležnom tijelu u vezi sa zahtjevom pojedinca za dozvolu za održavanje zrakoplova tako da to nadležno tijelo može pripremiti i izdati takvu dozvolu.

(b) Organizacija za održavanje prema dijelu 145. jamči sukladnost sa 66.B.100. (a) i (b). U svim slučajevima nadležno tijelo izdaje dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelju zahtjeva.

66.B.110. Postupak za izmjenu dozvole za održavanje zrakoplova kod uključivanja dodatne osnovne kategorije ili potkategorije

(a) Pored dokumenata prema 66.B.100. ili 66.B.105., kako je odgovarajuće, podnositelj zahtjeva za dodatne osnovne kategorije ili potkategorije u dozvoli za održavanje zrakoplova podnosi nadležnom tijelu svoju trenutnu izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova zajedno s obrascem EASA 19.

(b) Po zaključivanju tog postupka kako je utvrđeno u 66.B.100. ili 66.B.105., nadležno tijelo unosi dodatnu osnovnu kategoriju ili potkategoriju u dozvolu za održavanje zrakoplova sa pečatom i potpisom ili ponovnim izdavanjem dozvole. Evidencija nadležnog tijela se u skladu s time izmjenjuje.

(c) Kada je podnositelj zahtjeva za dopunu osnovne kategorije osposobljen za takvu promjenu putem 66.B.100. u nekoj državi članici osim države članice u kojoj je prvi put bio osposobljen, zahtjev se šalje državi članici prve kvalifikacije.

(d) Kada je podnositelj zahtjeva za dopunu osnovne kategorije osposobljen za takvu promjenu putem 66.B.105. u nekoj državi članici osim države članice u kojoj je prvi put bio osposobljen, odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. šalje dozvolu za održavanje zrakoplova zajedno s obrascem EASA 19 državi članici prve kvalifikacije na stavljanje pečata i potpisa na izmijenjenu ili ponovno izdanu dozvolu.

66.B.115. Postupak za izmjenu i dopunu dozvole za održavanje zrakoplova kod uključivanja tipa ili skupine zrakoplova

Po primitku zadovoljavajućeg obrasca EASA 19 i moguće prateće dokumentacije na kojoj je razvidna sukladnost s važećim zahtjevima ovlaštenja za tip i/ili ovlaštenja za grupu i prateće dozvole za održavanje zrakoplova, nadležno tijelo ili unosi na dozvolu za održavanje zrakoplova podnositelja zahtjeva tip ili grupu zrakoplova ili ponovo izdaje spomenutu dozvolu tako da uključuje tip ili skupinu zrakoplova. Evidencija nadležnog tijela se izmjenjuje u skladu s time.

66.B.120. Postupak za obnavljanje važenja dozvole za održavanje zrakoplova

(a) Imatelj dozvole za održavanje zrakoplova popunjava relevantne dijelove obrasca EASA 19 i predaje ga zajedno s preslikom svoje dozvole nadležnom tijelu koje je izdalo izvornu dozvolu za održavanje zrakoplova, osim ako odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. nema u svom priručniku postupak po kojem takva organizacija može predati potrebnu dokumentaciju u ime imatelja dozvole za održavanje zrakoplova.

(b) Nadležno tijelo uspoređuje dozvolu za održavanje zrakoplova imatelja s evidencijom nadležnog tijela i provjerava eventualno trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili postupak promjene prema 66.B.500. Ako su dokumenti identični i ne prijeti nikakav postupak prema 66.B.500., primjerak za imatelja obnavlja se za trajanje od pet godina, a evidencija se na odgovarajući način potvrđuje.

(c) Ako se evidencija nadležnog tijela razlikuje od dozvole za održavanje zrakoplova koju ima imatelj dozvole:

1. nadležno tijelo ispituje razloge za takve razlike i može odlučiti ne obnoviti dozvolu za održavanje zrakoplova;

2. nadležno tijelo obavješćuje imatelja dozvole i moguću poznatu odobrenu organizaciju za održavanje prema dijelu 145. ili dijelu M na koju takva činjenica utječe te prema potrebi poduzima postupak prema stavku 66.B.155. za trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili izmjene dotične dozvole.

PODDIO C

ISPITI

U ovom se poddijelu utvrđuje postupak za ispite koje provodi nadležno tijelo.

66.B.200. Ispit koji provodi nadležno tijelo

(a) Sva se ispitna pitanja prije ispita čuvaju na siguran način kako bi zajamčilo da pristupnici ne znaju koja će konkretna pitanja činiti osnovu ispita. Nadležno tijelo imenuje osobe koje kontroliraju pitanja koja se koriste za svaki ispit.

(b) Nadležno tijelo imenuje ispitivače koji su nazočni tijekom svih ispita kako bi se zajamčio integritet ispita.

(c) Osnovni ispiti ispunjavaju standard utvrđen u dodacima I. i II. ovom dijelu.

(d) Ispiti za tip ispunjavanju standard utvrđen u Dodatku III. ovom dijelu.

(e) Nova ispitna pitanja sastavljaju se najmanje svakih šest mjeseci i upotrijebljena pitanja se ukidaju ili privremeno povlače iz uporabe. Zapis o upotrijebljenim pitanjima čuva se u evidenciji u svrhu pozivanja na ista.

(f) Svi papiri s ispitnim pitanjima daju se pristupniku na početku ispita i vraćaju ispitivaču na kraju vremena određenog za ispit. Ispiti se ne smiju iznositi iz sobe u kojoj se ispit polaže tijekom vremena određenog vremena za ispit.

(g) Osim posebne dokumentacije potrebne za ispite za tip, pristupniku tijekom ispita smije biti na raspolaganju samo papir s ispitnim pitanjima.

(h) Pristupnici za ispit trebaju biti međusobno odvojeni tako da ne mogu jedan drugome čitati s ispitnih papira. Ne smiju razgovarati ni s jednom osobom osim s ispitivačem.

(i) Pristupnicima za koje je dokazano da su varali zabranjeno je polaganje bilo kojeg daljnjeg ispita u roku od 12 mjeseci od datuma ispita na kojem je ustanovljeno da su varali.

PODDIO D

KONVERZIJA NACIONALNIH KVALIFIKACIJA

U ovom se poddijelu navodi zahtjeve za konverziju nacionalnih kvalifikacija u dozvole za održavanje zrakoplova.

66.B.300. Općenito

(a) Nadležno tijelo provodi samo konverziju utvrđenu u 66.A.70. u skladu s izvještajem o konverziji pripremljenim prema stavku 66.B.305. odnosno 66.B.310., kako je odgovarajuće.

(b) Izvještaj o konverziji priprema ili odobrava nadležno tijelo.

66.B.305. Izvještaj o konverziji za nacionalne kvalifikacije

U izvještaju se opisuje područje primjene svakog tipa kvalifikacije i pokazuje u koju će se dozvolu za održavanje zrakoplova konvertirati, koje će se ograničenje dodati i modul/predmeti prema dijelu 66. za koje je potreban ispit kako bi se zajamčila konverzija u dozvolu za održavanje zrakoplova bez ograničenja ili kako bi se uključila dodatna (pot-)kategorija. Izvještaj uključuje presliku postojećeg propisa kojim se utvrđuju kategorije i opseg dozvole.

66.B.310. Izvještaj o konverziji za ovlaštenja odobrene organizacije za održavanje

Za svaku dotičnu odobrenu organizaciju za održavanje, u izvještaju se opisuje područje primjene svakog tipa ovlaštenja i pokazuje u koju će se dozvolu za održavanje zrakoplova konvertirati, koje će se ograničenje dodati i modul/predmete za koje je potreban ispit kako bi ga se konvertiralo u dozvolu ili kako bi se uključila dodatna (pod-)kategorija. Izvještaj uključuje presliku dotičnih postupaka odobrene organizacije za održavanje za kvalifikaciju osoblja koje izdaje potvrde, na kojima se temelji postupak konverzije.

PODDIO E

PRIZNAVANJE ISPITA

U ovom se poddijelu navode zahtjevi za odobrenje priznavanja ispita u skladu s 66.A.25.(b).

66.B.400. Općenito

(a) Nadležno tijelo može odobriti priznanje ispita samo na temelju izvještaja o priznanju ispita pripremljenog u skladu s 66.B.405.

(b) Izvještaj o prijenosu ispita mora razraditi nadležno tijelo ili ga mora odobriti nadležno tijelo.

66.B.405. Izvještaj o prijenosu ispita

(a) Za svaku dotičnu tehničku kvalifikaciju, izvještaj treba utvrditi gradivo i razine znanja sadržane u Dodatku I. ovom dijelu, a koji se tiču određene kategorije koja se uspoređuje.

(b) Izvještaj uključuje izjavu o sukladnosti u odnosu na svaki predmet u kojoj navodi gdje se u tehničkoj kvalifikaciji može naći njemu odgovarajući standard. Ako ne postoji istovrijedan standard za određeni predmet, u izvještaju se navode takve činjenice.

(c) Na temelju usporedbe iz stavka (b), u izvještaju se za svaku dotičnu tehničku kvalifikaciju navodi gradivo iz Dodatka I. podložno priznavanju ispita.

(d) Kad se promijeni standard za nacionalnu kvalifikaciju, izvještaj se prema potrebi izmjenjuje.

PODDIO F

TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE ILI OGRANIČENJE DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

66.B.500. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje ili ograničenje dozvola za održavanje zrakoplova

Nadležno tijelo privremeno oduzima, ograničuje ili trajno oduzima dozvolu za održavanje zrakoplova kada ustanovi opasnost po sigurnost ili ako posjeduje jasni dokaz da je osoba izvršila ili bila uključena u jednu ili više sljedećih aktivnosti:

1. stjecanje dozvole za održavanje zrakoplova i/ili ovlasti za izdavanje potvrda krivotvorenjem predanih dokumentarnih dokaza;
2. neizvršavanje traženog održavanja zajedno s nepodnošenjem izvještaja o toj činjenici organizaciji ili osobi koja je zatražila održavanje;
3. neizvršavanje traženog održavanja koje je proizašlo iz osobnog pregleda zajedno s nepodnošenjem izvještaja o toj činjenici organizaciji ili osobi za koju se namjeravalo izvršiti to održavanje;
4. nemarno održavanje;
5. krivotvorenje evidencije o održavanju;
6. izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu znajući da održavanje utvrđeno u potvrdi o vraćanju u uporabu nije izvršeno ili bez provjere je li takvo održavanje izvršeno;
7. izvršavanje održavanja ili izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu pod štetnim utjecajem alkohola ili droga;
8. izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu dok nije usklađena s ovim dijelom.

Dodatak I.

Zahtjevi u vezi osnovnog znanja

1. RAZINE ZNANJA — DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA KATEGORIJE A, B1, B2 i C

Osnovno znanje za kategorije A, B1 i B2 naznačeno je dodjeljivanjem pokazatelja razine znanja (1, 2 ili 3) za svaki primjenjiv predmet. Podnositelji zahtjeva za kategoriju C moraju zadovoljiti razine osnovnog znanja kategorije B1 ili kategorije B2.

Pokazatelji razine znanja definirani su kako slijedi:

RAZINA 1

Upoznavanje osnovnih elemenata predmeta

Ciljevi: Podnositelj zahtjeva mora poznavati osnovne elemente predmeta.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban dati jednostavan opis cijelog predmeta uporabom uobičajenih riječi i primjera.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban koristiti tipične izraze.

RAZINA 2

Općenito znanje o teoretskim i praktičnim aspektima predmeta.

Sposobnost primjene tog znanja.

Ciljevi: Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban razumjeti teorijske osnove predmeta.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban dati općenit opis predmeta uz uporabu tipičnih primjera prema potrebi.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban koristiti matematičke formule vezano uz fizičke zakone koji opisuju predmet.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban čitati i razumjeti crteže, nacrte i sheme koje opisuju predmet.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban primijeniti svoje znanje na praktični način uz korištenje utvrđenih postupaka.

RAZINA 3

Temeljito znanje o teoretskim i praktičnim aspektima predmeta.

Sposobnost kombiniranja i primjene zasebnih elemenata znanja na logičan i sveobuhvatan način.

Ciljevi: Podnositelj zahtjeva mora poznavati teoriju predmeta i međusobnu povezanost s drugim predmetima.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban dati detaljan opis predmeta uz korištenje teorijskih osnova i posebnih primjera.

Podnositelj zahtjeva mora razumjeti i biti sposoban koristiti matematičke formule vezane uz predmet.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban čitati, razumjeti i izraditi crteže, jednostavne nacrte i sheme koje opisuju predmet.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban primijeniti svoje znanje na praktičan način uz korištenje uputa proizvođača.

Podnositelj zahtjeva mora biti sposoban protumačiti rezultate iz različitih izvora i mjerenja i primjenjivati korektivni postupak gdje je to potrebno.

2. MODULARIZACIJA

Kvalifikacija iz osnovnih predmeta za svaku kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. treba biti u skladu sa sljedećom matricom. Predmeti koji su primjenjivi označeni su znakom „X”:

Moduli predmeta	avion A ili B1 s		helikopter A ili B1 s:		B2
	Turbinskim motorom(-ima)	klipnim motorom(-ima)	Turbinskim motorom(-ima)	klipnim motorom(-ima)	avionika
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X

Moduli predmeta	avion A ili B1 s		helikopter A ili B1 s:		B2
	Turbinskim motorom(-ima)	klipnim motorom(-ima)	Turbinskim motorom(-ima)	klipnim motorom(-ima)	avionika
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7	X	X	X	X	X
8	X	X	X	X	X
9	X	X	X	X	X
10	X	X	X	X	X
11	X	X			
12			X	X	
13					X
14					X
15	X		X		
16		X		X	
17	X	X			

MODUL 1. MATEMATIKA

	Razina		
	A	B1	B2
1.1. **Aritmetika**	1	2	2
Aritmetički termini i znakovi, metode množenja i dijeljenja, razlomci i decimale, faktori i umnošci, srednje vrijednosti, mjerenja i faktori konverzije, omjer i proporcionalnost, prosjeci i postoci, površine i obujmi, kvadriranje, treća potencija (kubiranje), kvadratni i kubni korijeni.			
1.2. **Algebra**			
(a)	1	2	2
Ocjenjivanje jednostavnih algebarskih izraza, zbrajanje, oduzimanje, množenje i dijeljenje, uporaba zagrada, jednostavni algebarski razlomci;			
(b)	—	1	1
Linearne jednadžbe i njihova rješenja			
Indeksi i potencije, negativni i frakcijski indeksi;			
Binarni i drugi primjenjivi brojčani sustavi;			
Simultane jednadžbe i jednadžbe drugog stupnja s jednom nepoznanicom;			
Logaritmi;			
1.3. **Geometrija**			
(a)	—	1	1
Jednostavne geometrijske konstrukcije;			
(b)	2	2	2
Grafički prikaz; priroda i uporaba grafikona, grafikoni jednadžbi/funkcija;			
(c)	—	2	2
Jednostavna trigonometrija; trigonometrijski odnosi, uporaba tablica i pravokutne i polarne koordinate.			

MODUL 2. FIZIKA

	Razina		
	A	B1	B2
2.1. **Materija**	1	1	1
Priroda materije: kemijski elementi, struktura atoma, molekule;			
Kemijski spojevi.			
Stanja: kruto, tekuće i plinovito;			
Promjene između stanja.			
2.2. **Mehanika**			
2.2.1. *Statika*	1	2	1
Sile, momenti i parovi, prikaz pomoću vektora;			
Težište.			
Elementi teorije naprezanja, dužinske deformacije i elastičnosti: vlak, tlačno naprezanje, smik i torzija;			

	Razina		
	A	B1	B2
Priroda i svojstvo krute tvari, tekućine i plina;			
Tlak i uzgon kod tekućina (barometri).			
2.2.2. *Kinetika*	1	2	1
Linearno kretanje: jednolično pravocrtno kretanje, kretanje pod konstantnim ubrzanjem (kretanje pod utjecajem gravitacije);			
Rotirajuće kretanje: jednolično kružno kretanje (centrifugalna/centripetalna sila);			
Periodičko kretanje: njišuće kretanje;			
Jednostavna teorija vibracije, harmonika i rezonantnost;			
Omjer brzine, mehanička prednost i djelotvornost.			
2.2.3. *Dinamika*			
(a)	1	2	1
Masa			
Sila, inercija, rad, snaga, energija (potencijalna, kinetička i ukupna energija), toplina, djelotvornost;			
(b)	1	2	2
Moment, očuvanje momenta;			
Impuls;			
Žiroskopska načela;			
Frikcija: priroda i učinci, koeficijent frikcije (otpor kod kotrljanja).			
2.2.4. *Dinamika fluida*			
(a)	2	2	2
Specifična težina i gustoća;			
(b)	1	2	1
Viskoznost, otpor tekućine, učinci strujnog oblikovanja;			
učinci mogućnosti sabijanja tekućine;			
Statički, dinamički i ukupni tlak: Bernoullijev teorem, Venturijeva cijev.			
2.3. **Termodinamika**			
(a)	2	2	2
Temperatura: termometri i temperaturne ljestvice: Celzij, Fahrenheit i Kelvin; Definicija topline.			
(b)	—	2	2
Toplinski kapacitet, specifična toplina;			
Prijenos topline: konvekcija, radijacija i provođenje;			
Volumetrična ekspanzija;			
Prvi i drugi zakon termodinamike;			

	Razina		
	A	B1	B2
Plinovi: zakoni o idealnim plinovima; specifična toplina kod konstantnog volumena i konstantnog tlaka, rad koji obavlja ekspandirajući plin; Izotermalna, adijabatska ekspanzija i kompresija, ciklusi motora, konstantan volumen i konstantan tlak, hladnjaci i pumpe za toplinu; Latentne topline fuzije i isparavanja, toplinska energija, toplina izgaranja.			
2.4. **Optika (Svjetlost)** Priroda svjetlosti; brzina svjetlosti; Zakoni refleksije i refrakcije: refleksija na ravnim površinama, refleksija sfernim ogledalima, refrakcija, leće; Optička vlakna.	—	2	2
2.5. **Valno kretanje i zvuk** Valno kretanje: mehanički valovi, sinusoidno valno kretanje, fenomeni interferencije, stojeći valovi; Zvuk: brzina zvuka, proizvodnja zvuka, intenzitet, visina i kakvoća, Dopplerov učinak.	—	2	2

MODUL 3. OSNOVE ELEKTROTEHNIKE

	Razina		
	A	B1	B2
3.1. **Teorija elektrona** Struktura i distribucija električnih naboja unutar: atoma, molekula, iona, spojeva; Molekularna struktura vodiča, poluvodiča i izolatora.	1	1	1
3.2. **Statički elektricitet i provođenje struje** Statički elektricitet i distribucija elektrostatičkih naboja; Elektrostatički zakoni privlačenja i odbijanja; Jedinice naboja, Coulombov zakon; Provođenje elektriciteta u krutim tvarima, tekućinama, plinovima i vakuumu.	1	2	2
3.3. **Elektrotehnička terminologija** Sljedeći termini, njihove jedinice i faktori koji na njih utječu: razlika potencijala, elektropokretačka sila, napon, struja, otpor, provodljivost, naboj, konvencionalni tok struje, tok elektrona.	1	2	2

	Razina		
	A	B1	B2
3.4. **Proizvodnja električne struje**	1	1	1
Proizvodnja električne struje sljedećim metodama: svjetlost, toplina, frikcija, tlak, kemijsko djelovanje, magnetizam i kretanje.			
3.5. **Izvori istosmjerne struje**	1	2	2
Konstrukcija i osnovno kemijsko djelovanje: primarnih ćelija, sekundarnih ćelija, olovnih ćelija s kiselinom, nikal-kadmij ćelija, drugih alkalnih ćelija;			
Ćelije spojene u seriju i paralelno;			
Interni otpor i njegov utjecaj na akumulator;			
Konstrukcija, materijali i rad termoparova;			
Rad fotoćelija.			
3.6. **Krugovi istosmjerne struje**	—	2	2
Ohmov zakon, Kirchoffovi zakoni o naponu i jakosti struje;			
Izračunavanje otpora, napona i jakosti struje uz korištenje gornjih zakona;			
Važnost internog otpora napajanja.			
3.7. **Otpor/Otpornik**			
(a)	—	2	2
Otpor i faktori koji na njega utječu;			
Specifični otpor;			
Kod boja za otpornike, vrijednosti i tolerancije, preferirane vrijednosti, oznake snage u vatima;			
Otpornici u seriji i paralelni;			
Proračun ukupnog otpora uz korištenje serije, paralelnih i kombinacija serija-paralelni;			
Rad i uporaba potenciometara i reostata;			
Rad Wheatstoneovog mosta.			
(b)	—	1	1
Pozitivni i negativni temperaturni koeficijenti provodljivosti;			
Fiksni otpori; stabilnost, tolerancija i ograničenja, načini konstrukcije;			
Promjenjivi otpornici, termistori, otpornici ovisni o naponu;			
Konstrukcija potenciometara i reostata;			
Konstrukcija Wheatstoneovog mosta.			

	Razina		
	A	B1	B2
3.8. **Snaga**	—	2	2
Snaga, rad i energija (kinetička i potencijalna);			
Gubitak snage preko otpornika;			
Formula za snagu;			
Izračuni za snagu, rad i energiju.			
3.9. **Kapacitivnost/Kondenzator**	—	2	2
Rad i funkcija kondenzatora;			
Faktori koji utječu na kapacitivnu površinu pločica, udaljenost između pločica, broj pločica, dielektrika i dielektrična konstanta, radni napon, oznaka napona;			
Tipovi, konstrukcija i funkcija kondenzatora;			
Kodiranje kondenzatora bojom;			
Proračuni kapacitivnosti i napona kod krugova spojenih u seriju i paralelno;			
Eksponencijalni naboj i pražnjenje kondenzatora, vremenske konstante;			
Provjera kondenzatora.			
3.10. **Magnetizam**			
(a)	—	2	2
Teorija magnetizma;			
Osobine magneta;			
Djelovanje magneta ovješenog u magnetskom polju zemlje;			
Magnetizacija i demagnetizacija;			
Magnetska zaštita;			
Razne vrste magnetskog materijala;			
Konstrukcija i načela rada elektromagneta;			
Pravila „ruke” za određivanje: magnetskog polja oko vodiča kroz koji teče struja.			
(b)	—	2	2
Magnetomotorna sila, snaga polja, gustoća magnetskog toka, propusnost, petlja histereze, retentivnost, koercivna sila, reluktancija, točka zasićenja, vrtložne struje;			
Predostrožnosti za njegu i skladištenje magneta.			

	Razina		
	A	B1	B2
3.11. **Induktivnost/Induktor**	—	2	2
Faradayev zakon;			
Djelovanje induciranja napona u vodiču koji se kreće u magnetskom polju;			
Načela indukcije;			
Učinci sljedećeg na magnitudu induciranog napona: snaga magnetskog polja, brzina promjene toka, broj namotaja vodiča;			
Uzajamna indukcija;			
Učinak koji brzina promjene primarnih struja i uzajamna induktivnost ima na inducirani napon;			
Čimbenici koji utječu na uzajamnu induktivnost: broj namotaja u zavojnici, fizička veličina zavojnice, propusnost zavojnice, položaj zavojnica u odnosu jedne prema drugoj;			
Lenzov zakon i pravila za određivanje polariteta;			
Povratni emf, samoindukcija;			
Točka zasićenja;			
Glavne uporabe induktora;			
3.12. **Teorija motora/generatora istosmjerne struje**	—	2	2
Osnovna teorija motora i generatora;			
Konstrukcija i svrha sastavnih dijelova u generatoru istosmjerne struje;			
Rad i faktori koji utječu na izlaz i smjer toka struje u generatorima istosmjerne struje;			
Rad i faktori koji utječu na izlaznu snagu, okretni moment, brzinu i smjer vrtnje motora istosmjerne struje;			
Serijski, paralelni i složeni motori;			
Konstrukcija starter-generatora.			
3.13. **Teorija izmjenične struje**	1	2	2
Sinusoidni valni oblik: faza, razdoblje, frekvencija, ciklus;			
Trenutačna, prosječna, efektivna, vršna, „peak to peak” (naizmjenična) vrijednost struje i proračuni tih vrijednosti u odnosu na napon, jakost i snagu			
Trokutasti/Kvadratni valovi;			
Jednofazna/trofazna načela.			

	Razina		
	A	B1	B2
3.14. **Rezistivni (R), Kapacitivni (C) i Induktivni (L) strujni krugovi**	—	2	2
Fazni odnos napona i struje u strujnim krugovima L, C i R, paralelnim, serijskim i serijskim-paralelnim;			
Gubitak snage u strujnim krugovima L, C i R;			
Izračuni impedancije, faznog kuta, čimbenika snage i jakosti struje;			
Proračuni stvarne snage, prividne snage i reaktivne snage.			
3.15. **Transformatori**	—	2	2
Načela konstrukcije i rad transformatora;			
Gubici transformatora i metode za njihovo prevladavanje;			
Djelovanje transformatora u uvjetima opterećenja i bez opterećenja;			
Prijenos snage, djelotvornost, oznake polariteta;			
Izračun linijskog i faznog napona i jakosti struje;			
Izračun snage u trofaznom sustavu;			
Primarne i sekundarne struje, napon, omjer zavoja, snaga, djelotvornost;			
Autotransformatori.			
3.16. **Filtri**	—	1	1
Rad, primjena i uporabe sljedećih filtra: nisko-propusni, visoko-propusni, pojasno-propusni, pojasno-nepropusni.			
3.17. **Generatori izmjenične struje**	—	2	2
Vrtnja petlje u magnetskom polju i proizvedeni valni oblik;			
Rad i konstrukcija okretne armature i generatora izmjenične struje s okretnim poljem;			
Jednofazni, dvofazni i trofazni alternatori;			
Prednosti i uporabe trofaznih zvjezdastih i delta priključaka;			
Generatori sa stalnim magnetom.			
3.18. **Motori izmjenične struje**	—	2	2
Konstrukcija, načela rada i osobine: sinkronih i indukcijskih motora izmjenične struje i jednofaznih i višefaznih;			
Metode za kontrolu brzine i smjer vrtnje;			
Metode proizvodnje rotirajućeg polja: kondenzator, induktor, zasjenjeni ili podvojeni pol.			

MODUL 4. OSNOVE ELEKTRONIKE

	Razina		
	A	B1	B2
4.1 **Poluvodiči**			
4.1.1 **Diode**			
(a)	—	2	2
Simboli dioda;			
Osobine i značajke dioda;			
Diode u seriji i paralelne;			
Glavne osobine i uporaba silikonski kontroliranih ispravljača (tiristora), diode koja emitira svjetlost, foto provodljiva diode, varistora, diode ispravljača;			
Funkcijska provjera dioda.			
(b)	—	—	2
Materijali, konfiguracija elektrona, električna svojstva;			
Materijali P i N tipa: učinci nečistoća na provođenje, većinski i manjinski nosioci;			
PN spoj u poluvodiču, razvoj potencijala diljem PN spoja u uvjetima bez prednapona, s propusnom polarizacijom i s nepropusnom polarizacijom;			
Parametri diode: vršni inverzni napon, maksimalna propusna polarizacija, temperatura, frekvencija, struja odvoda, rasipanje snage;			
Rad i funkcija dioda u sljedećim strujnim krugovima: kliješta, stezači, punovalni i poluvalni ispravljači, mosni ispravljači, uređaji za udvostručenje i utrostručenje napona;			
Detaljan rad i svojstva sljedećih uređaja: silikonski kontrolirani ispravljač (tiristor), svjetleća dioda, Shottky dioda, foto provodljiva dioda, varaktorska dioda, varistor, diode ispravljača, Zener dioda.			
4.1.2 **Tranzistori**			
(a)	—	1	2
Simboli tranzistora;			
Opis i položaj sastavnih dijelova;			
Karakteristike i osobine tranzistora.			
(b)	—	—	2
Konstrukcija i rad PNP i NPN tranzistora;			
Osnovne, kolektorske i emiterske konfiguracije;			
Provjera tranzistora.			

	Razina		
	A	B1	B2
Osnovna ocjena drugih tipova tranzistora i njihove uporabe. Primjena tranzistora: klase pojačala (A, B, C); Jednostavni strujni krugovi uključujući: prednapon, otspajanje, povratnu vezu i stabilizaciju; Načela višefaznog kruga: kaskade, dvotaktni („push-pull"), oscilatori, multivibratori, „flip-flop" strujni krugovi (s dva stabilna stanja).			
4.1.3 **Integrirani strujni krugovi**			
(a) Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova/radnih pojačala.	—	1	—
(b) Opis i rad logičkih strujnih krugova i linearnih strujnih krugova; Uvod u rad i funkciju radnog pojačala koje se koristi kao: integrator, diferencijator, slijedilo napona, komparator; Rad i metode spajanja faza pojačala: rezistivno kapacitivna, induktivna (transformator), induktivno rezistivna (IR), izravna; Prednosti i nedostaci pozitivne i negativne povratne veze.	—	—	2
4.2. **Tiskane pločice** Opis i uporaba tiskanih pločica.	—	1	2
4.3. **Servo-mehanizmi**			
(a) Razumijevanje sljedećih termina: sustavi s prekinutim i zatvorenim krugom, povratna veza, uređaji za praćenje, analogni pretvornici; Načela rada i uporaba sljedećih sastavnih dijelova/obilježja sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i okretni moment, transformatori, prijenosnici induktivnosti i kapacitivnosti.	—	1	—
(b) Razumijevanje sljedećih termina: prekinuti i zatvoreni krug, uređaji za praćenje, servo-mehanizam, analogni, pretvornik, nulti, prigušenje, povratna veza, mrtvi pojas; Konstrukcija, rad i uporaba sljedećih sastavnih dijelova sustava sinkronizacije: rezolveri, diferencijal, kontrola i obrtni moment, E i I transformatori, prijenosnici induktivnosti, prijenosnici kapacitivnosti, sinkronizirani prijenosnici; Greške servo-mehanizma, zamjena kablova sinkronizatora, kolebanje.	—	—	2

MODUL 5. SUSTAVI ELEKTRONSKIH INSTRUMENATA S DIGITALNIM TEHNIKAMA

	Razina			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
5.1. **Sustavi elektronskih instrumenata**	1	2	2	3
Tipični rasporedi sustava i plan sustava elektronskih instrumenata u pilotskoj kabini.				
5.2. **Brojčani sustavi**	—	1	—	2
Brojčani sustavi: binarni, oktalni i heksadecimalni;				
Demonstracija konverzija između decimalnih i binarnih, oktalnih i heksadecimalnih sustava i obratno.				
5.3. **Konverzija podataka**	—	1	—	2
Analogni podaci, digitalni podaci;				
Rad i primjena konvertera analognih podataka u digitalne i digitalnih u analogne, ulazi i izlazi, ograničenja različitih tipova.				
5.4. **Sabirnice podataka**	—	2	—	2
Rad sabirnica podataka u zrakoplovnim sustavima, uključujući znanje o ARINC-u i druge specifikacije.				
5.5. **Logički strujni krugovi**				
(a)	—	2	—	2
Identifikacija simbola zajedničkih logičkih vrata, tablica i odgovarajućih strujnih krugova;				
Aplikacije upotrijebljene za zrakoplovne sustave, shematski dijagrami.				
(b)	—	—	—	2
Interpretacija logičkih dijagrama.				
5.6. **Osnovna struktura računala**				
(a)	1	2	—	—
Računalna terminologija (uključujući bit, bajt, softver, hardver, CPU, IC i razne memorijske uređaje kao što su RAM, ROM, PROM);				
Računalna tehnologija (kako se primjenjuje u zrakoplovnim sustavima).				
(b)	—	—	—	2
Terminologija vezana uz računala;				
Rad, raspored i sučelje glavnih sastavnih dijelova u mikroračunalu uključujući njihove prateće sustave sabirnica;				
Informacije sadržane u jedno- i više-adresnim riječima naredbe;				
Termini vezani uz memoriju;				
Rad tipičnih memorijskih uređaja;				
Rad, prednosti i nedostaci raznih sustava za pohranu podataka.				

	Razina			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
5.7. **Mikroprocesori**	—	—	—	2
Funkcija koju obavljaju i općeniti rad mikroprocesora;				
Osnovni rad svakog od sljedećih elemenata mikroprocesora: kontrolna jedinica i jedinica za obradu, sat, registar, aritmetička logička jedinica.				
5.8. **Integrirani strujni krugovi**	—	—	—	2
Rad i uporaba enkodera i dekodera;				
Funkcija tipova enkodera;				
Uporabe medija, integracija velikih i vrlo velikih razmjera.				
5.9. **Multipleksiranje**	—	—	—	2
Rad, primjena i identifikacija u logičkim dijagramima multipleksera i demultipleksera.				
5.10. **Optička vlakna**	—	1	1	2
Prednosti i nedostaci prijenosa podataka optičkim vlaknima u odnosu na vrijeme transmisije električnom žicom;				
Sabirnica podataka s optičkim vlaknima;				
Termini vezani uz optička vlakna;				
Završeci;				
Elementi veze, kontrolni terminali, daljinski terminali;				
Primjena optičkih vlakana u zrakoplovnim sustavima.				
5.11. **Elektronski zasloni**	—	2	—	2
Načela rada zajedničkih tipova zaslona koji se upotrebljavaju u modernim zrakoplovima, uključujući				
Katodne cijevi, svjetleće diode i zaslon s tekućim kristalima.				
5.12. **Elektrostatički osjetljivi uređaji**	1	2	2	2
Specijalno postupanje sa sastavnim dijelovima osjetljivim na elektrostatička pražnjenja;				
Svjesnost o rizicima i mogućim oštećenjima, uređaji za anti-statičku zaštitu sastavnih dijelova i osoblja.				
5.13. **Kontrola za upravljanje softverom**	—	2	1	2
Svjesnost o ograničenjima, zahtjevima za plovidbenost i mogućim katastrofalnim posljedicama neodobrenih preinaka u softverskim programima.				

	Razina			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
5.14. **Elektromagnetsko Okruženje**	—	2	2	2
Utjecaj sljedećih pojava na prakse održavanja za elektronski sustav:				
EMC-Elektromagnetska kompatibilnost				
EMI-Elektromagnetska interferencija				
HIRF-Radijacijsko polje visokog intenziteta				
Grom/zaštita od groma				
5.15. **Tipični elektronski/digitalni sustavi zrakoplova**	—	2	2	2
Općeniti raspored tipičnih elektronskih/digitalnih sustava zrakoplova i pripadajuća BITE				
Provjera ugrađenom opremom za testiranje (BITE), kao što su:				
ACARS-ARINC Sustav za komunikaciju i obraćanje i izvještavanje				
ECAM - Elektronski sustav centraliziranog praćenja zrakoplova				
EFIS - Elektronski sustav instrumenata za letenje				
EICAS - Sustav za prikaz parametara motora i upozoravanje posade				
FBW - Upravljanje zrakoplovom pomoću računala				
FMS - Sustav upravljanja zrakoplovom				
GPS - Satelitski navigacijski sustav				
IRS - Inercijalni referentni sustav				
TCAS - Sustav za izbjegavanje sudara u zraku				

MODUL 6. MATERIJALI I SKLOPOVLJE

	Razina		
	A	B1	B2
6.1. **Materijali u zrakoplovu – materijali koji sadrže željezo**			
(a)	1	2	1
Svojstva, značajke i prepoznavanje uobičajenih čeličnih legura upotrebljavanih u zrakoplovu;			
Toplinska obrada i primjena čeličnih legura;			
(b)	—	1	1
Ispitivanje željeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost.			
6.2. **Materijali u zrakoplovu – materijali koji ne sadrže željezo**			
(a)	1	2	1
Svojstva, značajke i identifikacija uobičajenih neželjeznih materijala upotrebljavanih u zrakoplovu;			
Toplinska obrada i primjena neželjeznih materijala;			
(b)	—	1	1
Ispitivanje neželjeznih materijala na tvrdoću, vlak, zamor i udarnu otpornost.			
6.3. **Materijali u zrakoplovu – kompozitni i nemetalni**			
6.3.1. *Kompozitni i nemetalni osim drveta i tkanine*			
(a)	1	2	2
Svojstva, značajke i prepoznavanje uobičajenih kompozitnih i nemetalnih materijala, osim drva, upotrebljavanih u zrakoplovu;			
Brtvila i vezivni materijali.			
(b)	1	2	—
Uočavanje greške/pogoršanja stanja kod kompozitnih i nemetalnih materijala.			
Popravak kompozitnih i nemetalnih materijala.			
6.3.2 *Drvene konstrukcije*	1	2	—
Metode konstrukcije drvenih struktura zmaja;			
Svojstva, značajke i tipovi drveta i ljepila koji se upotrebljavaju u avionima;			
Očuvanje i održavanje drvene konstrukcije;			
Tipovi grešaka u drvenom materijalu i drvenim konstrukcijama;			
Detekcija greške u drvenoj konstrukciji;			
Popravak drvene konstrukcije.			

	Razina		
	A	B1	B2
6.3.3 *Tekstilne presvlake*	1	2	—
Svojstva, značajke i tipovi tkanina upotrebljavanih u avionima;			
Metode pregleda za tkanine;			
Tipovi grešaka u tkanini;			
Popravak tekstilnih presvlaka.			
6.4 **Korozija**			
(a)	1	1	1
Osnove kemije;			
Tvorbe pri galvanskim procesima, mikrobiološkim procesima, opterećenjima;			
(b)	2	3	2
Vrste korozije i njihovo prepoznavanje;			
Uzroci korozije;			
Vrste materijala, osjetljivost na koroziju.			
6.5. **Pričvršćivači**			
6.5.1. *Navoji vijaka*	2	2	2
Nomenklatura vijaka;			
Oblici navoja, dimenzije i tolerancije za standardne navoje upotrijebljene u zrakoplovu;			
Mjerenje navoja vijaka;			
6.5.2. *Svornjaci, zatici i vijci*	2	2	2
Vrsta svornjaka: specifikacija, identifikacija i označivanje svornjaka upotrebljavanih u zrakoplovima,međunarodni standardi;			
Matice: samokočne, sidrene, standardne;			
Strojni vijci: specifikacije zrakoplova;			
Zatici: vrste i uporaba, stavljanje i vađenje zatika;			
Narezni vijci, klinovi.			
6.5.3. *Osiguravajuće naprave*	2	2	2
Sigurnosne i elastične podloške, blokirajuća pločica, rascjepke, krunaste matice, osiguranje žicom, držači za brzo otpuštanje, ključevi, rascjepke, opružni prsteni.			

	Razina		
	A	B1	B2
6.5.4. *Zakovice za zrakoplove*	1	2	1
Vrste tvrdih i slijepih zakovica: specifikacija i identifikacija, toplinska obrada.			
6.6. **Cijevi i cijevne spojke**			
(a)	2	2	2
Prepoznavanje vrsta krutih i elastičnih cijevi te njihovih priključaka upotrijebljenih u zrakoplovu;			
(b)	2	2	1
Standardne cijevne spojke za zrakoplovnu hidrauliku, gorivo, ulje, cijevi za pneumatske i zračne sustave.			
6.7. **Opruge**	—	2	1
Vrste opruga, materijali, svojstva i primjene.			
6.8. **Ležajevi**	1	2	2
Namjena ležajeva, opterećenja, materijal, konstrukcija;			
Vrste ležajeva i njihova primjena.			
6.9. **Prijenos snage**	1	2	2
Vrste zupčanika i njihova uporaba;			
Prijenosni odnosi zupčanika, redukcijski i multiplikacijski sustavi zupčanika, pogonjeni i pogonski zupčanici, zupčanik praznog hoda, načini uzubljivanja;			
Remeni i remenice, lanci i lančanici.			
6.10. **Kontrolni kablovi**	1	2	1
Vrste kabela;			
Završni čvorovi, zatezači i kompenzacijske naprave;			
Remenice i sastavni dijelovi kabelskih sustava;			
Bowdenova povlaka;			
Fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova.			
6.11. **Električni kablovi i konektori**	1	2	2
Vrste kablova, konstrukcija i svojstva;			
Visokonaponski i koaksijalni kablovi;			
Presavijanje;			
Vrste konektora, pinovi, utikači, utičnice, izolatori, razdjelnici struje i napona, spojnice, identifikacijski kodovi.			

MODUL 7. POSTUPCI ODRŽAVANJA

	Razina		
	A	B1	B2
7.1. **Sigurnosne mjere - Zrakoplov i radionica**	3	3	3
Vidovi sigurnih radnih praksi uključujući mjere predostrožnosti kojih se mora pridržavati pri radu s električnom energijom, plinom, posebno kisikom, uljima i kemikalijama.			
Također i postupke za uklanjanje koji se trebaju poduzeti u slučaju požara ili neke druge nesreće s jednom ili više od tih opasnosti uključujući poznavanje vatrogasnih sredstava.			
7.2. **Rad u radionici**	3	3	3
Briga za alat, kontrola alata, uporaba materijala iz radionice;			
Dimenzije, dopuštena odstupanja i tolerancije, strukovni standardi;			
Kalibriranje alata i opreme, standardi za kalibraciju.			
7.3. **Alati**	3	3	3
Vrste uobičajenih ručnih alata;			
Vrste uobičajenih električnih alata;			
Rad i uporaba alata za precizno mjerenje;			
Oprema za podmazivanje i metode podmazivanja.			
Rad, funkcija i uporaba električne opreme za opću provjeru;			
7.4. **Oprema za opću provjeru avionike**	—	2	3
Rad, funkcija i uporaba opreme za opću provjeru avionike.			
7.5. **Inženjerski nacrti, dijagrami i standardi**	1	2	2
Tipovi nacrta i dijagrami, njihovi simboli, dimenzije, tolerancije i projekcije;			
Prepoznavanje informacija iz naslova;			
Mikrofilm, mikrofiš i računalne prezentacije;			
Specifikacija 100 Američkog udruženja za zračni promet (ATA)			
Aeronautički i drugi primjenjivi standardi uključujući ISO,AN, MS, NAS i MIL;			
Sheme spajanja i shematski dijagrami.			

	Razina		
	A	B1	B2
7.6. **Dosjedi i zazori**	1	2	1
Veličine svrdala za rupe za svornjake, vrste dosjeda;			
Uobičajeni sustav dosjeda i zazora;			
Raspored dosjeda i zazora za zrakoplove i motore;			
Ograničenja savijanja, uvrtanja i habanja;			
Standardne metode za kontrolu osovina, ležajeva i drugih dijelova.			
7.7. **Električni kablovi i priključci**	1	2	2
Kontinuitet, izolacija, tehnike spajanja i provjere;			
Uporaba alata za spajanje presavijanjem: ručnog i hidrauličnog;			
Provjera spojeva načinjenih presavijanjem;			
Vađenje i umetanje priključnih pinova;			
Koaksijalni kablovi: mjere predostrožnosti kod provjere i montaže;			
Tehnike zaštite instalacija: pletenje kablova, sustav za pletenje kablova, držači kablova, tehnika zaštite čahurama uključujući omatanje toplinskim stezanjem, omotači.			
7.8. **Zakivanje**	1	2	—
Zakovični spojevi, razmak i visina zakovica;			
Alat koji se koristi za zakivanje i točkanje;			
Kontrola zakovičnih spojeva.			
7.9. **Cijevi i crijeva**	1	2	—
Savijanje i proširivanje cijevi zrakoplova;			
Pregled i provjera cijevi i crijeva zrakoplova;			
Montaža i stezanje cijevi stezaljkama.			
7.10. **Opruge**	1	2	—
Pregled i provjera opruga.			
7.11. **Ležajevi**	1	2	—
Provjera, čišćenje i pregled ležajeva;			
Zahtjevi za podmazivanje ležajeva;			
Kvarovi u ležajevima i njihovi uzroci.			

	Razina		
	A	B1	B2
7.12. **Prijenos snage**	1	2	—
Pregled zupčanika, zazora u hvatu zubi;			
Pregled remena i remenica, lanaca i lančanika;			
Pregled vijčanih dizalica, polužnih dizalica, vlačnih/tlačnih polužnih sustava.			
7.13. **Kontrolni kablovi**	1	2	—
Priprema krajeva kablova;			
Pregled i provjera kontrolnih kablova;			
Bowdenove povlake; fleksibilni upravljački sustavi zrakoplova.			
7.14. **Rukovanje materijalima**			
7.14.1. *Limovi*	—	2	—
Označavanje i izračun mjere pri presavijanju;			
Obrada lima uključujući presavijanje i oblikovanje;			
Pregled limarskih radova.			
7.14.2. *Kompozitni i nemetalni materijali*	—	2	—
Prakse povezivanja;			
Uvjeti okoliša			
Metode pregleda			
7.15. **Zavarivanje, tvrdo lemljenje, meko lemljenje, čvrste veze**			
(a)	—	2	2
Metode mekog lemljenja; pregled zalemljenih spojeva.			
(b)	—	2	—
Metode zavarivanja i tvrdog lemljenja;			
Ispitivanje zavarenih i tvrdo lemljenih spojeva;			
Metode čvrstih veza i pregled spojeva.			
7.16. **Težina i balansiranje zrakoplova**			
(a)	—	2	2
Težište, izračun ograničenja balansiranja: uporaba odgovarajućih dokumenata;			
(b)	—	2	—
Priprema zrakoplova za vaganje;			
Vaganje zrakoplova.			

	Razina		
	A	B1	B2
7.17. **Rukovanje zrakoplovom i skladištenje**	2	2	2
Taksiranje i vuča zrakoplova i povezane sigurnosne mjere;			
Dizanje zrakoplova, postavljanje podmetača pod kotače, osiguranje zrakoplova i povezane sigurnosne mjere;			
Metode skladištenja zrakoplova;			
Postupci dopunjavanja/pražnjenja goriva i tekućina;			
Postupci odleđivanja i zaštite protiv zaleđivanja;			
Zemaljski sustavi za opskrbu električnom energijom, opskrbu hidraulike, pneumatike.			
Utjecaji uvjeta okoliša na rukovanje zrakoplovom i rad zrakoplova.			
7.18. **Tehnike rastavljanja, pregleda, popravka i sastavljanja**			
(a)	2	3	2
Tipovi kvarova i tehnike vizualnog pregleda.			
Čišćenje od korozije, provjera i ponovna zaštita.			
(b)	—	2	—
Metode za opće popravke, Priručnik za popravak strukture;			
Programi za kontrolu starenja, zamora i korozije;			
(c)	—	2	1
Tehnike pregleda bez razaranja, uključujući penetrantne, radiografske metode, metode vrtložne struje, ultrazvučne i boroskopske metode.			
(d)	2	2	2
Tehnike rastavljanja i ponovnog sklapanja.			
(e)	—	2	2
Tehnike otkrivanja grešaka.			
7.19. **Izvanredni događaji**			
(a)	2	2	2
Pregledi nakon udara groma i prodiranja HIRF.			
(b)	2	2	—
Pregledi nakon izvanrednih događaja kao što su tvrda slijetanja, let kroz turbulentne uvjete.			

	Razina		
	A	B1	B2
7.20. **Postupci održavanja**	1	2	2
Planiranje održavanja;			
Postupci za preinake;			
Postupci za skladištenje;			
Postupci za izdavanje potvrda/vraćanje u uporabu;			
Sučelje s upravljanjem zrakoplovom;			
Pregled u okviru održavanja/kontrola kakvoće/jamstvo kakvoće;			
Dodatni postupci održavanja.			
Kontrola sastavnih dijelova s ograničenim vijekom trajanja.			

MODUL 8. OSNOVE AERODINAMIKE

	Razina		
	A	B1	B2
8.1. **Fizika atmosfere**	1	2	2
Međunarodna standardna atmosfera (ISA), primjena u aerodinamici.			
8.2. **Aerodinamika**	1	2	2
Strujanje zraka oko tijela;			
Granični sloj, laminarno i turbulentno strujanje, slobodno strujanje, relativno zračno strujanje, uzlazno i silazno strujanje, vrtložno strujanje, mirovanje;			
Izrazi: krivina, tetiva, srednja aerodinamična tetiva, otpor aeroprofila (parazitni), inducirani otpor, središte tlaka, napadni kut, pozitivno i negativno savijanje krila, omjer finese, oblik krila i odnos vitkosti krila;			
Potisak, težina, aerodinamična rezultanta;			
Nastajanje uzgona i otpora: napadni kut, koeficijent uzgona, koeficijent otpora, polarna krivulja, gubitak uzgona;			
Narušavanje aeroprofila uključujući led, snijeg, mraz.			

	Razina		
	A	B1	B2
8.3. **Teorija letenja**	1	2	2
Odnos između uzgona, težine, potiska i otpora;			
Odnos poniranja (finesa zrakoplova);			
Ustaljeni režimi leta, performanse;			
Teorija zaokreta;			
Utjecaj čimbenika opterećenja: gubitak uzgona, krivulja leta i strukturalna ograničenja;			
Povećanje uzgona.			
8.4. **Stabilnost i dinamika letenja**	1	2	2
Uzdužna, bočna i direkciona stabilnost (aktivna i pasivna).			

MODUL 9. LJUDSKI ČIMBENICI

	Razina		
	A	B1	B2
9.1. **Općenito**	1	2	2
Potreba uzimanja u obzir ljudskih čimbenika;			
Nezgode koje se mogu pripisati ljudskim čimbenicima/ljudskim greškama;			
„Murphyjev" zakon.			
9.2. **Ljudske sposobnosti i ograničenja**	1	2	2
Vid;			
Sluh;			
Obrada informacija;			
Pozornost i opažanje;			
Pamćenje;			
Klaustrofobija i fizički pristup.			
9.3. **Socijalna psihologija**	1	1	1
Odgovornost: pojedinačna i skupna;			
Motivacija i demotivacija;			
Pritisak suparništva;			
Pitanja „kulture";			
Timski rad;			
Upravljanje, nadziranje i vodstvo.			

	Razina		
	A	B1	B2
9.4. **Faktori koji utječu na rezultate**	2	2	2
Kondicija/zdravlje;			
Stres: kod kuće i na poslu;			
Vremensko ograničenje i krajnji rokovi;			
Opterećenje radom: preopterećenost i nedovoljna opterećenost;			
Spavanje i umor: rad u smjenama;			
Alkohol, lijekovi, zlouporaba lijekova.			
9.5. **Fizičko okruženje**	1	1	1
Buka i isparenja;			
Osvjetljenje;			
Klima i temperatura;			
Kretanje i vibracije;			
Radno okruženje.			
9.6. **Zadaci**	1	1	1
Fizički rad;			
Zadaci koji se ponavljaju;			
Vizualni pregled;			
Složeni sustavi.			
9.7. **Komunikacija**	2	2	2
U skupinama i između skupina;			
Vođenje knjige i evidencije o radovima;			
Ažuriranje, aktualnost;			
Prosljeđivanje informacija.			
9.8. **Ljudska greška**	1	2	2
Modeli i teorije grešaka;			
Vrste pogrešaka u zadacima održavanja;			
Posljedice pogrešaka (tj. nezgoda)			
Izbjegavanje i upravljanje pogreškama.			
9.9. **Opasnosti na radnome mjestu**	1	2	2
Prepoznavanje i izbjegavanje opasnosti;			
Postupanje u hitnim slučajevima.			

MODUL 10. PROPISI VEZANI UZ ZRAKOPLOVSTVO

	Razina		
	A	B1	B2
10.1. **Regulatorni okvir**	1	1	1
Uloga Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva;			
Uloga EASA-e;			
Uloga država članica;			
Odnos između dijela 145., dijela 66., dijela 147. i dijela M;			
Odnos s ostalim zračnim upravama.			
10.2. **Dio 66. — Osoblje koje izdaje potvrde - Održavanje**	2	2	2
Temeljito razumijevanje dijela 66.			
10.3. **Dio 145. — Odobrena organizacija za održavanje**	2	2	2
Temeljito razumijevanje dijela 145.			
10.4 **JAR-OPS — Komercijalni zračni prijevoz**	1	1	1
Potvrde avio-operatora;			
Odgovornosti operatora;			
Dokumenti koji se moraju imati;			
Označivanje u zrakoplovu (oznake);			
10.5. **Izdavanje dozvola za zrakoplove (certifikacija)**			
(a) *Općenito*	—	1	1
Pravila izdavanja potvrda: poput EACS 23/25/27/29;			
Izdavanje potvrda tipa;			
Izdavanje dodatne potvrde tipa;			
Odobrenja organizacije za dizajn/proizvodnju prema dijelu 21.			
(b) *Dokumenti*	—	2	2
Svjedodžba o plovidbenosti;			
Svjedodžba o registraciji;			
Potvrda o buci;			
Plan težine;			
Dozvola i ovlaštenje za radio stanicu.			
10.6. **Odjeljak M**	2	2	2
Temeljito razumijevanje dijela M.			

	Razina		
	A	B1	B2
10.7. **Primjenjivi državni i međunarodni zahtjevi za** (ako ih ne zamjenjuju zahtjevi EU-a)			
(a)	1	2	2
Programe održavanja, provjere i preglede u svrhu održavanja;			
Glavne popise minimalne opreme, popis minimalne opreme, popis odstupanja kod otpreme;			
Naredbe o plovidbenosti;			
Servisne biltene, servisne informacije proizvođača;			
Preinake i popravke;			
Dokumentaciju o održavanju: priručnike za održavanje, priručnik za konstrukcijske popravke, ilustrirane kataloge dijelova itd.;			
(b)	—	1	1
Kontinuiranu plovidbenost;			
Probne letove;			
ETOPS-e, zahtjeve za održavanje i službu otpreme;			
Letenje u svim vremenskim uvjetima, letenje pod uvjetima kategorije 2/3 i zahtjeve u vezi s minimalnom opremom.			

MODUL 11.A. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI TURBINSKIH AVIONA

	Razina		
	A1	B1.1	B2
11.1. **Teorija letenja**			
11.1.1 *Aerodinamika aviona i komande leta*	1	2	—
Djelovanje i učinak: — kontrole po nagibu: krilca (eleroni) i spojleri; — kontrole po dubini: kormila visine (elevatori), stabilatori, stabilizatori s promjenjivim pojavljivanjem i nosni aerodinamični profili (kanardi); — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca;			
Kontrola korištenjem „elevona”, aktivatorima kormila smjera (*ruddervator*);			
Naprave za povećanje potiska, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;			
Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika;			
Kontroliranje graničnog sloja, generatori vrtloga, uređaji za slom uzgona ili uređaji na napadnim ivicama krila;			
Rad i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, uređaja za namještanje komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča;			
11.1.2 *Letenje velikom brzinom*	1	2	—
Brzina zvuka, dozvučni let, transonični let, nadzvučni let,			
Machov broj, kritični Machov broj, oscilacije zbog kompresibilnosti, udarni val, aerodinamično zagrijavanje, područna pravila;			
Čimbenici koji utječu na zračni tok u usisniku motora brzih zrakoplova;			
Utjecaji pozitivne strijele („sweepback") na kritični Machov broj.			
11.2. **Strukture konstrukcije zrakoplova – opći pojmovi**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi plovidbenosti za strukturalnu čvrstoću;			
Klasifikacija strukture, primarna, sekundarna i tercijarna;			
Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije kvarova;			
Zonski i lokacijski identifikacijski sustav;			
Napetost, naprezanje, deformacija, kompresija, smik, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor materijala;			
Odredbe o odvodima i ventilaciji;			
Odredbe o ugradnji sustava;			
Odredbe o zaštiti od groma			
Pričvršćivanja zrakoplova			
(b)	1	2	—
Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije, krila, repne površine, priključci za motor;			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
Tehnike sastavljanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze;			
Metode zaštite površine: kromiranje, galvanska zaštita, bojanje;			
Čišćenje površine;			
Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.			
11.3. **Strukture konstrukcije zrakoplova - avioni**			
11.3.1. *Trup (ATA 52/53/56)*	1	2	—
Konstrukcija i tlačno brtvljenje;			
Spojevi krila, stabilizatora, nosača i podvozja;			
Ugradnja sjedala i sustava za utovar prtljage;			
Vrata i izlazi za slučaj opasnosti: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni mehanizmi;			
Konstrukcija i mehanizmi prozora i vjetrobranskog stakla.			
11.3.2 *Krila (ATA 57)*	1	2	—
Konstrukcija;			
Spremnici goriva;			
Spojevi za podvozje, nosače, kontrolne površine, uzgon/otpor.			
11.3.3. *Stabilizatori (ATA 55)*	1	2	—
Konstrukcija;			
Spoj kontrolne površine.			
11.3.4. *Komandne površine leta (ATA 55/57)*	1	2	—
Konstrukcija i spojevi;			
Balansiranje — masa i aerodinamika.			
11.3.5 *Gondole/Nosači (ATA 54)*	1	2	—
Konstrukcija;			
Protupožarne pregrade;			
Nosači motora.			
11.4. **Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)**			
11.4.1. *Dovod zraka*	1	2	—
Izvori dovoda zraka uključujući i motor, pomoćni agregat i vozilo za opskrbu zrakoplova na tlu;			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
11.4.2. *Klimatizacija*	1	3	—
Sustavi klimatizacije;			
Uređaji za kruženje zraka i pare;			
Razdjelni sustavi;			
Sustav za nadzor i upravljanje protoka, temperature i vlažnosti.			
11.4.3. *Izjednačavanje tlaka u kabini*	1	3	—
Sustavi za izjednačavanje tlaka u kabini;			
Kontrola i indikacija, uključujući kontrolne i sigurnosne ventile;			
Uređaji za kontrolu tlaka u kabini.			
11.4.4. *Sigurnosne naprave i naprave za upozoravanje*	1	3	—
Zaštitni uređaji i uređaji za upozoravanje.			
11.5. **Instrumenti/sustavi avionike**			
11.5.1. *Sustavi instrumenata (ATA 31)*	1	2	—
Pitot statika: visinomjer, pokazivač zračne brzine, pokazivač vertikalne brzine;			
Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komandi, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta;			
Kompasi: direktno očitanje, daljinsko očitanje;			
Pokazivač napadnog kuta, sustavi upozoravanja na gubitak uzgona;			
Ostali prikazi u zrakoplovu.			
11.5.2. *Sustavi avionike*	1	1	—
Osnove rasporeda i rada:			
Automatskog letenja (ATA 22);			
Komunikacije (ATA 23);			
Sustava navigacije (ATA 34).			
11.6. **Električna energija (ATA 24)**	1	3	—
Montaža i rad akumulatora;			
Proizvodnja istosmjerne struje;			
Proizvodnja izmjenične struje;			
Proizvodnja struje za slučaj opasnosti;			
Regulacija napona;			
Distribucija energije;			
Inverteri, transformatori, ispravljači;			
Zaštita strujnih krugova.			
Vanjski/Zemaljski izvori napajanja;			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
11.7. **Oprema i unutarnje opremanje (ATA 25)**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi za opremu za slučaj opasnosti;			
Sjedala, remeni i pojasevi.			
(b)	1	1	—
Raspored kabine;			
Raspored opreme;			
Ugradnja unutarnje opreme u kabini;			
Oprema za zabavu u kabini;			
Instalacija kuhinje;			
Oprema za rukovanje i držanje tereta;			
Stepenice.			
11.8. **Zaštita od požara (ATA 26)**	1	3	—
(a)			
Sustavi za detekciju dima i požara i sustavi za upozoravanje;			
Sustavi za gašenje požara;			
Provjere sustava.			
(b)			
Prenosivi aparat za gašenje požara	1	1	—
11.9. **Komande leta (ATA 27)**	1	3	—
Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca, spojler;			
Kontrola trimanja;			
Aktivna kontrola opterećenja;			
Oprema za visoki potisak;			
Smanjivanje uzgona, aerodinamične kočnice;			
Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko, električno, računalom (*fly-by-wire*);			
Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, prigušivač skretanja, trimanje u odnosu na Machov broj, ograničivač kormila pravca, sustavi ublaživanja bočnih udara vjetra;			
Balansiranje i opremanje;			
Sustav za zaštitu/upozoravanje od gubitka uzgona			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
11.10. **Sustav goriva (ATA 28)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Spremnici goriva;			
Sustavi dovoda goriva;			
Ispuštanje goriva u zraku, ventiliranje, ocjeđivanje goriva;			
Unakrsno napajanje goriva iz spremnika i transfer goriva;			
Indikacije i upozorenja;			
Dopunjavanje goriva i pražnjenje;			
Uzdužno balansiranje sustava za gorivo.			
11.11. **Hidraulični pogon (ATA 29)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Hidraulične tekućine;			
Hidraulični spremnici i akumulatori;			
Proizvodnja tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko;			
Proizvodnja tlaka za hitne slučajeve;			
Kontrola tlaka;			
Distribucija snage;			
Sustavi za prikaz i upozorenje;			
Sučelje s drugim sustavima.			
11.12. **Zaštita od leda i kiše (ATA 30)**	1	3	—
Stvaranje leda, klasifikacija leda i otkrivanje leda;			
Sustavi protiv zaleđivanja: električni, s vrućim zrakom i kemijski;			
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;			
Zaštitno sredstvo protiv kiše i odstranjivanje kiše;			
Grijanje pitot cijevi i odvoda.			
Sustavi brisača			
11.13. **Podvozje (ATA 32)**	2	3	—
Konstrukcija, ublažavanje udara;			
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;			
Prikaz i upozorenja;			
Kotači, kočnice, sustav protiv proklizavanja i automatsko kočenje;			
Gume;			
Upravljanje.			

	Razina		
	A1	B1.1	B2
11.14. **Svjetla (ATA 33)**	2	3	—
Vanjska: navigacijska, protiv sudara, za slijetanje, vožnju po manevarskim površinama (taksiranje), led;			
Unutarnja: kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;			
Za slučaj opasnosti.			
11.15. **Kisik (ATA 35)**	1	3	—
Raspored sustava: pilotska kabina, kabina;			
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;			
Regulacija dovoda;			
Prikazi i upozorenja;			
11.16. **Pneumatika/Vakuum (ATA 36)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Izvori: motor/pomoćni agregati (APU), kompresori, spremnici, zemaljski uređaji			
Kontrola tlaka;			
Distribucija;			
Prikazi i upozorenja;			
Veza s ostalim sustavima.			
11.17. **Voda/otpad (ATA 38)**	2	3	—
Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje;			
Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje;			
Pitanja vezana uz koroziju.			
11.18. **Ugrađeni sustav održavanja (ATA 45)**	1	2	—
Centralna računala za održavanje;			
Sustav za unošenje podataka;			
Sustav elektronske knjižnice;			
Ispis;			
Nadzor konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja)			

MODUL 11.B. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI KLIPNIH AVIONA

Napomena: Opseg ovog modula treba odražavati tehnologiju aviona u odnosu na potkategorije A2 i B1.2.

	Razina		
	A2	B1.2	B2
11.1 **Teorija letenja**			
11.1.1 *Aerodinamika aviona i komande leta*	1	2	—
Djelovanje i učinci: — kontrole po nagibu: krilca (eleroni) i spojleri, — kontrole po dubini: kormila visine, stabilatori, stabilizatori s promjenjivim pojavljivanjem i nosni aerodinamični profili (kanardi), — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca,			
Kontrola korištenjem „elevona", aktivatora kormila pravca (*ruddervator*);			
Oprema za veliki potisak, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;			
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;			
Učinci aerodinamičnih pregrada, napadne ivice nazubljenog oblika;			
Kontroliranje graničnog sloja, generatori vrtloga, uređaji za slom uzgona ili uređaji na napadnim ivicama krila;			
Djelovanje i učinak trimera, balansnih i antibalansnih (glavnih) trimera, servo trimera, opružnih trimera, protuutega, uređaja za namještanje komandne površine, aerodinamičnih balansnih ploča;			
11.1.2. *Letenje velikom brzinom - ne primjenjuje se*	—	—	—
11.2. **Konstrukcija strukture zrakoplova – opći pojmovi**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi plovidbenosti na konstrukcijsku čvrstoću;			
Strukturna klasifikacija, primarna, sekundarna, i tercijarna;			
Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije grešaka;			
Zonski i lokacijski identifikacijski sustav;			
Napetost, naprezanje, deformacija, kompresija, smik, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor materijala;			
Odredbe o odvodima i ventilaciji;			
Odredbe o ugradnji sustava;			
Odredbe o zaštiti od groma			
Pričvršćivanje zrakoplova			

	Razina		
	A2	B1.2	B2
(b)	1	2	—
Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezni nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije, krila, repne površine, priključci za motor;			
Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze;			
Metode zaštite površine: kromiranje, galvanska zaštita, bojanje;			
Čišćenje površine.			
Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.			
11.3. **Strukture konstrukcije zrakoplova – avioni**			
11.3.1 *Trup (ATA 52/53/56)*	1	2	—
Konstrukcija i tlačno brtvljenje;			
Spojevi krila, nosača na repu, podvozja;			
Ugradnja sjedala;			
Vrata i izlazi za slučaj opasnosti: konstrukcija i rad;			
Pričvršćivanje prozora i vjetrobranskog stakla.			
11.3.2 *Krila (ATA 57)*	1	2	—
Konstrukcija;			
Spremnici goriva;			
Spojevi za podvozje, nosače, kontrolne površine, uzgon/otpor.			
11.3.3 *Stabilizatori (ATA 55)*	1	2	—
Konstrukcija;			
Spoj kontrolne površine.			
11.3.4 *Komandne površine leta (ATA 55/57)*	1	2	—
Konstrukcija i spojevi;			
Balansiranje — masa i aerodinamika.			
11.3.5. **Gondole/Nosači (ATA 54)**			
(a)	1	2	—
Gondole/Nosači: — konstrukcija, — protupožarne pregrade, — nosači motora.			

	Razina		
	A2	B1.2	B2
11.4. **Klimatizacija i izjednačavanje tlaka u kabini (ATA 21)**	1	3	—
Sustavi za izjednačavanje tlaka i klimatizaciju;			
Uređaji za kontrolu tlaka u kabini, zaštitu i upozoravanje.			
11.5. **Instrumenti/sustavi avionike**			
11.5.1. *Sustavi instrumenata (ATA 31)*	1	2	—
Pitot statika: visinomjer, pokazivač zračne brzine, pokazivač vertikalne brzine;			
Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komandi, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta;			
Kompasi: neposredno očitanje, daljinsko očitanje;			
Pokazatelj napadnog kuta, sustavi upozorenja na gubitak uzgona;			
Ostali prikazi u sustavu zrakoplovu.			
11.5.2. *Avionika*	1	1	—
Osnove rasporeda sustava i rada: — automatskog letenja (ATA 22), — komunikacije (ATA 2 3), — sustava navigacije (ATA 34).			
11.6. **Električna energija (ATA 24)**	1	3	—
Ugradnja i djelovanje električnih akumulatora;			
Proizvodnja istosmjerne struje;			
Regulacija napona;			
Distribucija energije;			
Zaštita strujnih krugova;			
Inverteri, transformatori.			
11.7. **Oprema i unutarnja oprema (ATA 25)**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi za opremu za slučaj opasnosti;			
Sjedala i pojasevi.			
(b)	1	1	—
Raspored kabine;			
Raspored opreme;			
Ugradnja unutarnje opreme u kabini (2. stupnja);			
Oprema za zabavu u kabini;			
Ugradnja kuhinje;			
Oprema za rukovanje i držanje tereta;			
Stepenice.			

	Razina		
	A2	B1.2	B2
11.8. **Zaštita od požara (ATA 26)**			
(a)	1	3	—
Sustavi za gašenje požara;			
Sustavi za detekciju dima i požara i sustavi za upozoravanje;			
Provjere sustava.			
(b)	1	3	—
Prenosivi aparat za gašenje.			
11.9. **Komande leta (ATA 27)**	1	3	—
Glavne komande: krilce, visinsko kormilo, kormilo pravca, spojler;			
Kontrola trimanja;			
Oprema za povećanje potiska;			
Upravljanje sustavom: ručno;			
Sustav ublaživanja bočnih udara vjetra;			
Balansiranje i opremanje;			
Sustav upozoravanja na gubitak uzgona.			
11.10. **Sustav goriva (ATA 28)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Spremnici goriva;			
Sustavi dovoda goriva;			
Unakrsno napajanje goriva iz spremnika i prijenos goriva;			
Prikazi i upozorenja;			
Dopunjavanje goriva i pražnjenje rezervoara;			
11.11. **Hidraulični pogon (ATA 29)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Hidraulične tekućine;			
Hidraulični spremnici i akumulatori;			
Generiranje tlaka: električno, mehaničko;			
Kontrola tlaka;			
Distribucija snage;			
Sustavi za prikaz i upozorenje;			

	Razina		
	A2	B1.2	B2
11.12. **Zaštita od leda i kiše (ATA 30)**	1	3	—
Stvaranje leda, klasifikacija leda i otkrivanje leda;			
Sustavi za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom, pneumatski i kemijski;			
Grijanje pitot cijevi i odvoda;			
Sustavi brisača.			
11.13. **Podvozje (ATA 32)**	2	3	—
Konstrukcija, ublažavanje udara;			
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;			
Prikazi i upozorenje;			
Kotači, kočnice, sustav protiv proklizavanja i automatsko kočenje;			
Gume;			
Upravljanje.			
11.14. **Svjetla (ATA 33)**	2	2	—
Vanjska: navigacijska, protiv sudara, za slijetanje, taksiranje, led;			
Unutarnja: kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;			
Za slučaj opasnosti.			
11.15. **Kisik (ATA 35)**	1	3	—
Raspored sustava: pilotska kabina, kabina;			
Izvori, pohranjivanje, punjenje i distribucija;			
Regulacija dovoda;			
Prikazi i upozorenja;			
11.16. **Pneumatika/Vakuum (ATA 36)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Izvori: motor/APU, kompresori, spremnici, zemaljski uređaji;			
Kontrola tlaka;			
Distribucija;			
Indikacije i upozorenja;			
Veza s ostalim sustavima.			

	Razina		
	A2	B1.2	B2
11.17. **Voda/otpad (ATA 38)**	2	3	—
Raspored sustava za vodu, dovod, distribucija, servisiranje i ispuštanje;			
Raspored sustava WC-a, ispiranje i servisiranje;			
Pitanja vezana uz koroziju.			

MODUL 12. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI HELIKOPTERA

	Razina		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
12.1. **Teorija letenja — Aerodinamika rotirajućeg krila**	1	2	—
Terminologija;			
Učinci žiroskopske precesije;			
Reakcija okretnog momenta i kontrola pravca;			
Asimetrija uzgona, gubitak uzgona na vrhu lopatice rotora;			
Tendencija translacije i njena korekcija;			
Koriolisov učinak i kompenzacija;			
Stanje vrtložnog prstena, slijetanje sa snagom motora, preveliki korak rotora;			
Autorotacija;			
„Zračni jastuk".			
12.2. **Sustav upravljanja zrakoplovom u letu**	2	3	—
Ciklička kontrola (promjena koraka);			
Kolektivna kontrola (promjena koraka);			
Kosa ploča;			
Kontrola pravca: kontrola protuokretnog momenta, repni rotor, kontrola pomoću struje zraka;			
Glava glavnog rotora: konstrukcija i radne osobine;			
Ublaživači krakova: Funkcija i konstrukcija;			
Krakovi rotora: konstrukcija i način učvršćenja krakova glavnog i repnog rotora;			
Kontrola trimanja: fiksni i podesivi stabilizatori;			
Način rada sustava: ručni, hidraulični, električni i „fly-by-wire";			
Umjetni osjećaj opterećenja na palici;			
Balansiranje i opremanje.			

	Razina		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
12.3. **Namještanje („trekiranje”) krakova i analiza vibracija**	1	3	—
Poravnanje rotora;			
Namještanje („trekiranje”) glavnog i repnog rotora;			
Statičko i dinamičko balansiranje;			
Vrste vibracija, načini reduciranja vibracija;			
Zemaljska rezonancija.			
12.4. **Prijenos snage**	1	3	—
Reduktori, glavni i repni rotori;			
Spojke, jednosmjerne spojke (*free wheel unit*) i kočnice rotora.			
12.5. **Konstrukcije strukture zrakoplova**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi plovidbenosti na strukturalnu čvrstoću;			
Klasifikacija strukture, primarna, sekundarna i tercijarna;			
Pojmovi pouzdanosti, sigurnosti, tolerancije kvarova;			
Zonski i lokacijski identifikacijski sustav;			
Napetost, naprezanje, deformacija, kompresija, smik, uvijanje, napetost, lučno naprezanje, zamor materijala;			
Odredbe o odvodima i ventilaciji;			
Odredbe o instaliranju sustava;			
Odredbe o zaštiti od groma.			
(b)	1	2	—
Konstrukcijske metode: trup zrakoplova s nosećom oplatom, okviri trupa zrakoplova, dodatni nosači, oplata zrakoplova, uzdužni nosači trupa, pregrade, konstrukcije, elementi ojačanja strukture, upornji, vezovi nosači strukture, grede, strukture poda, ojačanje, metode oplate, zaštita od korozije.			
Spojevi nosača, stabilizatora i podvozja;			
Ugradnja sjedala;			
Vrata: konstrukcija, mehanizmi, operativni i sigurnosni mehanizmi;			
Konstrukcija prozora i vjetrobranskog stakla;			
Spremnici goriva;			
Protupožarne pregrade;			
Nosači motora;			
Tehnike spajanja strukture: zakovični spojevi, vijčani spojevi, veze;			

	Razina		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
Metode zaštite površine, kao što su kromiranje, galvanska zaštita, bojanje;			
Čišćenje površine.			
Simetrija konstrukcije zrakoplova: metode za poravnanje i provjere simetrije.			
12.6. **Klimatizacija (ATA 21)**			
12.6.1. *Dovod zraka*	1	2	—
Izvori dovoda zraka uključujući i odzračivanje motora i zemaljski uređaj;			
12.6.2. *Klimatizacija*	1	3	—
Sustavi klimatizacije;			
Sustavi razvođenja;			
Sustav za kontrolu protoka i temperature;			
Zaštitni i uređaji za upozoravanje.			
12.7. **Instrumenti/sustavi avionike**			
12.7.1. *Sustavi instrumenata (ATA 31)*	1	2	—
Pitot statika: visinomjer, pokazivač zračne brzine, pokazivač vertikalne brzine;			
Žiroskopski: umjetni horizont, pokazivač položaja komandi, pokazivač smjera, pokazivač horizontalnog položaja zrakoplova, pokazivač skretanja i klizanja, koordinator zaokreta;			
Kompasi: direktno očitanje, daljinsko očitanje;			
Sustavi za prikaz vibracija — HUMS;			
Ostali prikazi u sustavu zrakoplova.			
12.7.2. *Avionički sustavi*	1	1	—
Osnove rasporeda i rada:			
Automatskog letenja (ATA 22);			
Komunikacije (ATA 23);			
Sustava navigacije (ATA 34).			
12.8. **Električna energija (ATA 24)**	1	3	—
Montaža i rad akumulatora;			
Proizvodnja istosmjerne struje, proizvodnja izmjenične struje;			
Proizvodnja struje za slučaj opasnosti;			
Regulacija napona, zaštita strujnih krugova.			
Distribucija energije;			
Inverteri, transformatori, ispravljači;			
Vanjski/zemaljski izvori napajanja.			
12.9. **Oprema i unutarnje opremanje (ATA 25)**			
(a)	2	2	—
Zahtjevi za opremu za slučaj opasnosti;			

	Razina		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
Sjedala i pojasevi; Sustavi za podizanje.			
(b)	1	1	—
Sustavi plutanja za slučaj opasnosti; Raspored kabine, držanje tereta; Raspored opreme; Montaža unutarnje opreme u kabini.			
12.10. **Zaštita od požara (ATA 26)**	1	3	—
Sustavi za detekciju dima i požara i sustavi za upozoravanje; Sustavi za gašenje požara; Provjere sustava.			
12.11. **Sustav goriva (ATA 28)**	1	3	—
Raspored sustava; Spremnici goriva; Sustavi dovoda goriva; Ispuštanje goriva u zraku, ventiliranje, ocjeđivanje goriva; Unakrsno napajanje goriva iz spremnika i transfer goriva; Indikacije i upozorenja; Dopunjavanje goriva i pražnjenje.			
12.12. **Hidraulični pogon (ATA 29)**	1	3	—
Raspored sustava; Hidraulične tekućine; Hidraulični spremnici i akumulatori; Generiranje tlaka: električno, mehaničko, pneumatsko; Generiranje tlaka za hitne slučajeve; Kontrola tlaka; Distribucija snage; Sustavi za indikaciju i upozorenje; Sučelja s drugim sustavima.			

	Razina		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
12.13. **Zaštita od leda i kiše (ATA 30)**	1	3	—
Stvaranje leda, klasifikacija leda i otkrivanje leda;			
Sustavi protiv zaleđivanja i za odleđivanje: električni, s vrućim zrakom i kemijski;			
Zaštitno sredstvo protiv kiše i odstranjivanje kiše i demontaža;			
Grijanje pitot cijevi i odvoda.			
12.14. **Podvozje (ATA 32)**	2	3	—
Konstrukcija, amortiziranje;			
Sustavi za izvlačenje i uvlačenje podvozja: normalno i u slučaju opasnosti;			
Prikazi i upozorenje;			
Kotači, gume, kočnice;			
Upravljanje;			
Skije, plovci.			
12.15. **Svjetla (ATA 33)**	2	3	—
Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led;			
Unutarnja: kabina, pilotska kabina, prostor za prtljagu;			
Za slučaj opasnosti.			
12.16. **Pneumatika/Vakuum (ATA 36)**	1	3	—
Raspored sustava;			
Izvori: motor, kompresori, spremnici, opskrba na tlu;			
Kontrola tlaka;			
Distribucija;			
Indikacije i upozorenja;			
Sučelja s ostalim sustavima.			

MODUL 13. AERODINAMIKA, STRUKTURE I SUSTAVI ZRAKOPLOVA

	Razina		
	A	B1	B2
13.1. **Teorija letenja**			
(a) *Aerodinamika aviona i komande leta*	—	—	1
Djelovanje i učinak: — kontrole po nagibu: krilca i spojleri, — kontrole po dubini: kormila visine, stabilatori, stabilizatori s promjenjivim pojavljivanjem i nosni aerodinamični profili (kanardi), — kontrole po smjeru, ograničivači kormila pravca,			

	Razina		
	A	B1	B2
Kontrola korištenjem „elevona”, aktivatora kormila smjera;			
Oprema za veliki potisak, prorezi, pretkrilca, zakrilca, krilca-zakrilca;			
Uređaji za induciranje otpora, spojleri, uređaji za slom uzgona, aerodinamične kočnice;			
Djelovanje i učinak trimera, servo trimera, uređaja za namještanje komandne površine.			
(b) *Letenje velikom brzinom*	—	—	1
Brzina zvuka, dozvučni let, transonični let, nadzvučni let,			
Machov broj, kritični Machov broj.			
(c) *Aerodinamika rotirajućeg krila*	—	—	1
Terminologija;			
Djelovanje i učinak cikličkih, kolektivnih komandi i komande protuokrentog momenta.			
13.2. **Strukture – Opći pojmovi**			
(a)	—	—	1
Osnove konstrukcijskih sustava.			
(b)	—	—	2
Zonski i lokacijski identifikacijski sustav;			
Električno povezivanje;			
Odredbe o zaštiti od groma.			
13.3. **Automatsko letenje (ATA 22)**	—	—	3
Osnove automatskog letenja uključujući radna načela i trenutnu terminologiju;			
Obrada komandnih signala;			
Načini rada: kanali za nagib oko uzdužne osi, visinu i nagib oko poprečne osi;			
Ublaživači skretanja;			
Sustavi za povećanje stabilnosti kod helikoptera;			
Automatska kontrola ravnoteže (trimanja);			

	Razina		
	A	B1	B2
Sučelje za navigacijsku pomoć autopilota;			
Sustavi automatske kontrole potiska motora.			
Sustav automatskog slijetanja: načela i kategorije, vrste operacija, prilaz, kut poniranja, slijetanje, prekid slijetanja, praćenje sustava i uvjeti grešaka.			
13.4. **Komunikacija/Navigacija (ATA 23/34)**	—	—	3
Osnove širenja radiovalova, antene, prijenosne linije, komunikacija, prijemnik i odašiljač;			
Radni načela sljedećih sustava: — Komunikacija na vrlo visokoj frekvenciji (VHF), — Komunikacija na visokoj frekvenciji (HF), — Audio, — Lokacijski odašiljači za slučaj opasnosti (ELT), — Uređaj za snimanje zvuka u pilotskoj kabini, — Visokofrekventni višesmjerni radiopredajnik (VOR), — Radiokompas (ADF), — Sustav za instrumentalno slijetanje (ILS), — Sustav za mikrovalno slijetanje (MLS), — Sustavi za usmjeravanje leta; Oprema za određivanje udaljenosti (DME), — Navigacija vrlo niskom frekvencijom i hiperbolička navigacija (VLF/Omega), — Doppler navigacija, — Prostorna navigacija, RNAV sustavi, — Sustavi upravljanja letom, — Sustav globalnog određivanja položaja (GPS), Globalni sustavi satelitske navigacije (GNSS), — Inercijalni navigacijski sustav, — ATC transponder, sekundarni nadzorni radar, — Sustav upozoravanja na promet i izbjegavanja sudara (TCAS), — Meteorološki radar, — Radio visinomjer, — Komunikacija i izvještavanje ARINC;			
13.5. **Električna energija (ATA 24)**	—	—	3
Montaža i rad akumulatora;			
Proizvodnja istosmjerne struje;			
Proizvodnja izmjenične struje;			
Proizvodnja struje u slučaju opasnosti;			

	Razina		
	A	B1	B2
Regulacija napona;			
Distribucija energije;			
Inverteri, transformatori, ispravljači;			
Zaštita strujnih krugova.			
Vanjski/Zemaljski izvori napajanja;			
13.6. **Oprema i unutarnje opremanje (ATA 25)**	—	—	3
Zahtjevi za elektronsku opremu za slučaj opasnosti;			
Oprema za zabavu u kabini.			
13.7. **Komande leta (ATA 27)**			
(a)	—	—	1
Primarne komande: eleron, elevator, kormilo pravca, spojler;			
Kontrola trimanja;			
Aktivna kontrola opterećenja;			
Oprema za visoki potisak;			
Smanjivanje uzgona, aerodinamične kočnice;			
Upravljanje sustavom: ručno, hidraulično, pneumatsko;			
Umjetni osjećaj opterećenja na komandama leta, prigušivač skretanja, kontrola u odnosu na Machov broj, ograničivač kormila pravca, sustavi ublaživanja bočnih udara vjetra.			
Sustavi zaštite od gubitka uzgona.			
(b)	—	—	2
Upravljanje sustavom: električno, računalno.			
13.8. **Sustavi instrumenata (ATA 31)**	—	—	2
Klasifikacija;			
Atmosfera;			
Terminologija;			
Sustavi i uređaji za mjerenje tlaka;			
Pitot statički sustavi;			
Visinomjeri;			
Pokazivači vertikalne brzine;			
Pokazivači zračne brzine;			
Machmetri;			
Sustavi za obavijesti/upozorenja o visini leta;			
Računala za podatke o letu;			
Pneumatski sustavi instrumenata;			
Uređaji za direktno očitavanje tlaka i temperature;			
Sustavi indikacije temperature;			
Sustavi indikacije količine goriva;			

	Razina		
	A	B1	B2
Žiroskopska načela; Umjetni horizont; Pokazivači klizanja; Žiroskopi pravca; Sustav upozoravanja približavanja zemlji; Sustavi kompasa; Sustavi snimanja podataka o letu; Sustavi elektronskih instrumenata leta; Instrumentalni sustav upozorenja uključujući glavni sustav upozoravanja i centralizirane upozoravajuće panele; Sustavi upozorenja o gubitku uzgona i za indikaciju napadnog kuta; Indikacija i mjerenje vibracija.			
13.9. **Svjetla (ATA 33)**	—	—	3
Vanjska: navigacijska, za slijetanje, taksiranje, led; Unutarnja: Kabina, pilotska kabina, teretni prostor; Za slučaj opasnosti.			
13.10. **Sustavi održavanja na zrakoplovu (ATA 45)**	—	—	2
Centralna računala za održavanje; Sustav za unošenje podataka; Sustav elektronske knjižnice; Ispis; Praćenje konstrukcije (praćenje tolerancije oštećenja).			

MODUL 14. POGON

	Razina		
	A	B1	B2
14.1. **Turbinski motori**			
(a)	—	—	1
Konstrukcijski raspored i djelovanje turbomlaznog motora, turboventilacijskog motora, turboosovinskog i turboprop motora;			
(b)	—	—	2
Sustavi za elektronsko upravljanje motora i mjerenje goriva (FADEC).			

	Razina		
	A	B1	B2
14.2. **Sustavi indiciranja motora**	—	—	2
Sustavi za temperaturu ispušnih plinova/temperaturu međufaza turbina;			
Brzina motora;			
Indikacija potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika			
Tlak i temperatura ulja;			
Tlak, temperatura i protok goriva;			
Tlak u ispušnoj cijevi;			
Okretni moment motora;			
Brzina elise			

MODUL 15. MOTOR S PLINSKOM TURBINOM

	Razina		
	A	B1	B2
15.1. **Osnove**	1	2	—
Potencijalna energija, kinetička energija, Newtonovi zakoni kretanja, Braytonov ciklus;			
Veza između sile, rada, snage, energije, brzine, ubrzanja;			
Strukturni raspored i rad turbomlaznih, turboventilatorskih, turboosovinskih, turbopropelerskih motora.			
15.2. **Performanse motora**	—	2	—
Bruto potisak, neto potisak, potisak prigušene mlaznice, distribucija potiska, rezultirajući potisak, potisak izražen u konjskim snagama, njemu odgovarajuća konjska snaga na osovini, specifična potrošnja goriva;			
Učinci motora;			
Stupanj dvostrujnosti i stupanj porasta tlaka u motoru;			
Tlak, temperatura i brzina protoka plina;			
Nominalna snaga motora, statični potisak, utjecaj brzine, visine i toploga podneblja, „suha snaga", ograničenja.			

	Razina		
	A	B1	B2
15.3. **Ulaz**	2	2	—
Ulazni kanali kompresora			
Učinci raznih ulaznih konfiguracija;			
Zaštita od leda.			
15.4. **Kompresori**	1	2	—
Aksijalni i centrifugalni tipovi;			
Strukturna svojstva i načela rada i primjene;			
Balansiranje ventilatora;			
Rad:			
Uzroci i posljedice odvajanja strujnica od lopatica kompresora i „pumpanja" kompresora;			
Metode kontroliranja toka zraka: odzračni ventili, promjenjive ulazne provodne lopatice, promjenjive lopatice statora, rotirajuće lopatice statora;			
Omjer kompresora.			
15.5. **Dio za izgaranje**	1	2	—
Strukturna svojstva i načela rada.			
15.6. **Turbinski dio**	2	2	—
Rad i svojstva različitih tipova lopatica turbine;			
Pričvršćivanje lopatica na disk;			
Lopatice provodnog aparata;			
Uzroci i posljedice naprezanja i pomaka lopatica turbine.			
15.7. **Ispuh**	1	2	—
Konstrukcijska svojstva i načela rada;			
Konvergentne, divergentne i potisne mlaznice s promjenjivom površinom;			
Smanjenje buke motora;			
Reverseri potiska.			
15.8. **Ležajevi i brtve**	—	2	—
Konstrukcijska svojstva i načela rada.			
15.9. **Maziva i goriva**	1	2	—
Svojstva i specifikacije;			
Dodaci za gorivo			
Sigurnosne mjere			

	Razina		
	A	B1	B2
15.10. **Sustavi za mazanje**	1	2	—
Rad/raspored sustava i sastavnih dijelova.			
15.11. **Sustavi goriva**	1	2	—
Djelovanje sustava za upravljanje motora i miješanje goriva i zraka uključujući elektronsku kontrolu motora (FADEC);			
Raspored i sastavni dijelovi sustava.			
15.12. **Zračni sustavi**	1	2	—
Rad sustava raspodjele zraka u motoru i sustava kontrole odleđivanja, uključujući unutarnji rashladni sustav, brtvljenje i opskrba vanjskim zrakom.			
15.13. **Sustavi za pokretanje i paljenje**	1	2	—
Rad sustava za pokretanje motora i njegovih sastavnih dijelova;			
Sustavi i sastavni dijelovi za paljenje;			
Sigurnosni uvjeti kod održavanja.			
15.14. **Sustavi za indikacije motora**	1	2	—
Sustavi za temperaturu ispušnih plinova/temperaturu međufaza turbina;			
Prikaz potiska motora: Omjer tlaka motora (EPR), sustavi mjerenja izlaznog tlaka turbine motora ili tlaka mlaznika;			
Tlak i temperatura ulja;			
Tlak i protok goriva;			
Brzina motora;			
Mjerenje i prikaz vibracije;			
Okretni moment;			
Snaga.			
15.15. **Sustav za povećanje snage**	—	1	—
Rad i primjene;			
Ubrizgavanje vode, smjesa voda-metanol;			
Sustavi za dodatno izgaranje.			
15.16. **Turboprop motori**	1	2	—
Turbina povezana s plinskim tokom/slobodna turbina i turbina sa zupčastom vezom;			
Reduktori;			
Ugrađena kontrola motora i elise;			
Zaštita od prekoračenja broja okretaja.			

	Razina		
	A	B1	B2
15.17. **Turboosovinski motori**	1	2	—
Rasporedi, pogonski sustavi, reduktori, spojke, kontrolni sustavi.			
15.18. **Pomoćni agregati (APU)**	1	2	—
Svrha, rad, sustavi zaštite.			
15.19. **Montaža pogonske grupe**	1	2	—
Izvedba protupožarnih stijenki, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje, ispusnih otvora.			
15.20. **Sustavi za zaštitu od požara**	1	2	—
Rad sustava za detekciju i gašenje.			
15.21. **Praćenje parametara motora i rad na zemlji**	1	3	—
Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji;			
Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora;			
Praćenje rada motora (uključujući analizu ulja, vibracije i pregled boroskopom);			
Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima utvrđenim od proizvođača motora;			
Pranje/čišćenje kompresora;			
Oštećenje udarom stranog tijela u motor.			
15.22. **Skladištenje i konzerviranje motora**	—	2	—
Konzerviranje i dekonzerviranje motora i motornih sastavnih dijelova i sustava.			

MODUL 16. KLIPNI MOTOR

	Razina		
	A	B1	B2
16.1. **Osnove**	1	2	—
Mehanički, toplinski i volumetrički učinci;			
Radni ciklusi - dvotaktni, četverotaktni, Otto i dizelski;			
Radna zapremnina i kompresijski omjer;			
Konfiguracija motora i redoslijed paljenja.			
16.2. **Radni učinak motor**	1	2	—
Proračun i izmjeri snage;			
Čimbenici koji utječu na snagu motora;			
Smjesa/osiromašenje goriva u mješavini gorivo-zrak, pretpaljenje.			

	Razina		
	A	B1	B2
16.3. **Konstrukcija motora**	1	2	—
Kućište motora, radilica, bregasta osovina, korita motora;			
Sklop pogona agregata;			
Sklopovi klipova i cilindra;			
Klipnjače, usisne i ispušne razdjelne cijevi;			
Mehanizmi ventila;			
Reduktor elise.			
16.4. **Sustavi goriva motora**			
16.4.1. *Rasplinjači*	1	2	—
Vrste, raspored i načela rada;			
Zaleđivanje i grijanje.			
16.4.2. *Sustavi za ubrizgavanje goriva*	1	2	—
Vrste, konstrukcija i načela rada.			
16.4.3. *Elektronska kontrola motora*	1	2	—
Rad kontrole motora i sustavi miješanja goriva uključujući elektronsku kontrolu motora (FADEC);			
Raspored i sastavni dijelovi sustava.			
16.5. **Sustavi za pokretanje i paljenje**	1	2	—
Sustav za pokretanje, sustavi za predgrijanje;			
Vrste, konstrukcija i načela rada magneta;			
Ožičenje visokog napona, svjećice;			
Niskonaponski i visokonaponski sustavi.			
16.6. **Indukcijski, ispušni i rashladni sustavi**	1	2	—
Konstrukcija i djelovanje indukcijskih sustava uključujući alternativne zračne sustave;			
Ispušni i rashladni sustavi — zračni i na tekućinu.			
16.7. **Tlačno punjenje/turbinsko tlačno punjenje**	1	2	—
Načela i namjena tlačnog punjenja i utjecaj na parametre motora;			
Konstrukcija i način rada sustava za tlačno punjenje/turbinsko tlačno punjenje;			
Terminologija sustava;			
Kontrolni sustavi;			
Sustavi zaštite.			

	Razina		
	A	B1	B2
16.8. **Maziva i goriva**	1	2	—
Svojstva i specifikacije;			
Dodaci gorivu;			
Sigurnosne mjere.			
16.9. **Sustavi podmazivanja**	1	2	—
Rad/raspored i sastavni dijelovi sustava.			
16.10. **Sustavi za prikaz rada motora**	1	2	—
Brzina motora;			
Temperatura glave cilindra;			
Temperatura rashladne tekućine;			
Tlak i temperatura ulja;			
Temperatura ispušnih plinova;			
Tlak i protok goriva;			
Tlak u ispušnoj grani.			
16.11. **Montaža pogonske grupe**	1	2	—
Izvedba protupožarnih stijenki, obloga motora, akustičnih panela, okova motora, antivibracijskih okova, crijeva, cijevi, dovoda, konektora, ožičenja, kontrolnih kablova i poluga, okova za dizanje i ispusnih otvora.			
16.12. **Praćenje parametara motora i rad na zemlji**	1	3	—
Postupci za pokretanje i probu motora na zemlji;			
Tumačenje izlazne snage i ostalih parametara motora;			
Pregled motora i sastavnih dijelova prema kriterijima, tolerancijama i podacima koje je utvrdio proizvođač motora.			
16.13. **Skladištenje i konzerviranje motora**	—	2	—
Konzerviranje i dekonzerviranje motora i dodatne opreme/dodatnih sustava.			

MODUL 17. ELISA

	Razina		
	A	B1	B2
17.1. **Osnove**	1	2	—
Teorija krakova elise;			
Veliki/mali kut kraka, negativni kut, napadni kut, broj okretaja;			
Klizanje elise;			
Aerodinamična, centrifugalna i potisna sila;			
Okretni moment;			
Relativni zračni tok na napadnom kutu kraka;			
Vibracije i rezonanca.			

	Razina		
	A	B1	B2
17.2. **Konstrukcija elise**	1	2	—
Načini gradnje i materijali koji se upotrebljavaju kod drvenih, kompozitnih i metalnih elisa;			
Položaj kraka, gornja površina kraka, trup kraka, donja površina kraka, sklop glavine;			
Elise s fiksnim korakom, promjenjivim korakom, konstantne brzine;			
Montaža elise/kape elise.			
17.3. **Kontrola koraka elise**	1	2	—
Kontrola brzine i metode promjene koraka, mehanička i električna/elektronska;			
Postavljanje propelera na nož i negativni korak;			
Zaštita od prekoračenja brzine vrtnje.			
17.4. **Sinkroniziranje elise**	—	2	—
Oprema za sinkroniziranje i sinkronizacija faza.			
17.5. **Zaštita elise od zaleđivanja**	1	2	—
Tekućine i električna oprema za odleđivanje.			
17.6. **Održavanje elise**	1	3	—
Statičko i dinamičko uravnoteženje;			
Namještanje (trekiranje) krakova;			
Procjena oštećenja krakova, erozije, korozije, oštećenja od udara, raslojavanje;			
Sheme za rukovanje/popravak elise;			
Rad motora elise.			
17.7. **Skladištenje i konzerviranje elise**	1	2	—
Konzerviranje i dekonzerviranje elise			

Dodatak II.

Osnovni standard za ispite

1. *Osnova za standardizaciju ispita*

1.1. Svi osnovni ispiti provode se korištenjem pitanja u obliku višestrukog izbora i opisnih pitanja koja su niže utvrđena.

1.2. Svako pitanje s višestrukim izborom mora imati tri alternativna odgovora od kojih samo jedan mora biti točan, a pristupniku treba dozvoliti vrijeme za svaki modul, koji se temelji na nominalnom prosjeku od 75 sekundi za svako pitanje.

1.3. Svako opisno pitanje zahtijeva pripremanje pisanog odgovora i pristupniku se treba dopustiti 20 minuta da odgovori na svako pitanje.

1.4. Odgovarajuća opisna pitanja se sastavljaju i ocjenjuju uz korištenje gradiva predmeta iz dijela 66., Dodatka I. iz modula 7., 9. i 10.

1.5. Za svako pitanje sastavlja se uzorak odgovora, koji također uključuje i sve poznate alternativne odgovore koji mogu biti relevantni za druge poddijelove.

1.6. Uzorak odgovora također se razrađuje u popis važnih točaka poznatih kao ključne točke.

1.7. Prolazna ocjena za svaki modul i podmodul ispita s višestrukim izborom prema dijelu 66. je 75 %.

1.8. Prolazna ocjena za svako opisno pitanje je 75 % u smislu da odgovor pristupnika sadrži 75 % traženih ključnih točaka na koje se to pitanje odnosi i da nema nikakve značajne greške vezane uz bilo koju traženu ključnu točku.

1.9. Ako se ispit ne položi samo u dijelu s višestrukim izborom ili u dijelu s opisnim pitanjima, tada je potrebno ponovno polagati samo dio s višestrukim izborom, odnosno dio s opisnim pitanjima.

1.10. Ne smiju se upotrebljavati sustavi kaznenog bodovanja kako bi se odredilo je li pristupnik položio ispit.

1.11. Svi moduli prema dijelu 66. koji čine kompletnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. moraju se uspješno položiti u razdoblju od 5 godina od položenog prvog modula osim u slučaju utvrđenom u stavku 1.12. Modul koji nije položen ne smije se ponovno polagati najmanje 90 dana nakon datuma pada iz ispita za taj modul, osim u slučaju odobrene organizacije za osposobljavanje iz održavanja prema dijelu 147. koja vodi ponovno osposobljavanje prilagođeno predmetima koji nisu položeni u posebnom modulu, kada se modul koji nije položen smije ponovno polagati nakon 30 dana.

1.12. Razdoblje od 5 godina utvrđeno u stavku 1.11. ne odnosi se na one module koji su skupni za više od jedne kategorije ili potkategorije dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. i koji su prethodno položeni kao dio nekog drugog ispita za takvu kategoriju ili potkategoriju.

2. *Broj pitanja za module iz dijela 66. dodatka I.*

2.1. Predmetni modul 1. Matematika:

Kategorija A - 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 20 minuta.

Kategorija Bl - 30 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta.

Kategorija B2 - 30 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta.

2.2. Predmetni modul 2. Fizika:

Kategorija A - 30 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta.

Kategorija Bl - 50 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

Kategorija B2 - 50 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

2.3. Predmetni modul 3. Osnove o električnoj struji:

Kategorija A - 0 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija Bl - 50 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

Kategorija B2 - 50 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

2.4. Predmetni modul 4. Osnove elektronike:

Kategorija A - Nema pitanja.

Kategorija Bl - 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija B2 - 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 50 minuta.

2.5. Predmetni modul 5. Sustavi digitalne tehnike/elektronskih instrumenata:

Kategorija A - 16 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 20 minuta.

Kategorija Bl.l i B 1.3 - 40 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 50 minuta.

Kategorija B1.2 i B 1.4 - 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija B2 - 70 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 90 minuta.

2.6. Predmetni modul 6. Materijali i strojna oprema:

Kategorija A - 50 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

Kategorija Bl - 70 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 90 minuta.

Kategorija B2 - 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 75 minuta.

2.7. Predmetni modul 7. Prakse održavanja:

Kategorija A - 70 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta plus 40 minuta.

Kategorija Bl - 80 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta plus 40 minuta.

Kategorija B2 - 60 pitanja s višestrukim izborom i 2 opisna pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta plus 40 minuta.

2.8. Predmetni modul 8. Osnove aerodinamike:

Kategorija A - 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija Bl - 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija B2 - 20 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

2.9. Predmetni modul 9. Ljudski čimbenici:

Kategorija A - 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 25 minuta plus 20 minuta.

Kategorija Bl - 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 25 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B2 - 20 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 25 minuta plus 20 minuta.

2.10. Predmetni modul 10. Propisi iz područja zrakoplovstva:

Kategorija A - 30 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 40 minuta plus 20 minuta.

Kategorija Bl - 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 50 minuta plus 20 minuta.

Kategorija B2 - 40 pitanja s višestrukim izborom i 1 opisno pitanje. Dopušteno vrijeme 50 minuta plus 20 minuta.

2.11. Predmetni modul 11.a Aerodinamika, konstrukcije i sustavi aviona s turbinskim motorom:

Kategorija A - 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 125 minuta.

Kategorija B1 - 130 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 165 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

2.12. Predmetni modul l1.b Aerodinamika, konstrukcije i sustavi aviona s klipnim motorom:

Kategorija A - 70 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 90 minuta.

Kategorija B1 - 100 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 125 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

2.13. Predmetni modul 12. Aerodinamika helikoptera, konstrukcije i sustavi:

Kategorija A - 90 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 115 minuta.

Kategorija B1 - 115 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 145 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

2.14. Predmetni modul 13. Aerodinamika, strukture i sustavi zrakoplova:

Kategorija A - Nema pitanja.

Kategorija Bl - Nema pitanja.

Kategorija B2 - 130 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 165 minuta.

2.15. Predmetni modul 14. Pogon:

Kategorija A - Nema pitanja.

Kategorija Bl - Nema pitanja.

Kategorija B2 - 25 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 30 minuta.

2.16. Predmetni modul 15. Motor s plinskom turbinom:

Kategorija A - 60 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 75 minuta.

Kategorija Bl - 90 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 115 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

2.17. Predmetni modul 16. Klipni motor:

Kategorija A - 0 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 65 minuta.

Kategorija Bl - 0 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 90 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

2.18. Predmetni modul 17. Elisa:

Kategorija A - 0 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 25 minuta.

Kategorija Bl - 30 pitanja s višestrukim izborom i 0 opisnih pitanja. Dopušteno vrijeme 40 minuta.

Kategorija B2 - Nema pitanja.

Dodatak III.

Osposobljavanje za tip zrakoplova i ispitni standard

1. *Razine osposobljavanja za tip zrakoplova*

Tri niže navedene razine utvrđuju ciljeve koji se namjeravaju postići određenom razinom osposobljavanja.

Razina 1 Općenito upoznavanje

Kratak prikaz konstrukcije zrakoplova, sustava i pogonskih sustava kako je navedeno u dijelu Opis sustava u Priručniku za održavanje zrakoplova.

1. Ciljevi tečaja: po završetku tečaja, polaznik će biti u stanju identificirati sigurnosne mjere vezane uz strukturu zrakoplova, njegove sustave i pogonski sustav
2. Razlikovati prakse održavanja od značaja za konstrukciju zrakoplova, njegove sustave i pogonski sustav
3. Utvrditi općeniti raspored glavnih sustava zrakoplova
4. Utvrditi općeniti raspored i svojstva pogonskog sustava
5. Razlikovati posebne alate i opremu za provjeru koji se upotrebljavaju sa zrakoplovom

Razina 2 Platforma i tranzit

Osnovni sistemski prikaz komandi, pokazivača, glavnih sastavnih dijelova uključujući njihovu lokaciju i namjenu, servisiranje i otklanjanje manjih kvarova.

Ciljevi tečaja: pored informacija sadržanih u tečaju 1. stupnja, Općenito upoznavanje, polaznik će po završetku tog 2. stupnja osposobljavanja - Platforma i tranzit biti u stanju:

1. Prisjetiti se sigurnosnih mjera koje valja poštovati pri radu na zrakoplovu, pogonskom sustavu i sustavima ili u njihovoj blizini.
2. Pokazati znanje o aktivnostima na glavnim platformama i u tranzitu (preletu) u vezi sa sljedećim:
   (a) Vrata, prozora i pokrova.
   (b) Napajanja električnom energijom.
   (c) Goriva.
   (d) Pomoćnog uređaja za napajanje (APU).
   (e) Pogonske grupe.
   (f) Protupožarne zaštite.
   (g) Sustava kontrole okoliša.
   (h) Hidraulike.
   (i) Podvozja.
   (j) Komandi leta.
   (k) Vode/otpada.
   (l) Kisika.
   (m) Interfona za let i usluge.
   (n) Avionike.
   (o) Opreme i unutarnjeg uređenja kabine.
3. Opisati sustave i rukovanje zrakoplovom, posebno pristup, raspoloživost i izvore električne energije.
4. Raspoznavati položaje glavnih sastavnih dijelova.
5. Objasniti djelovanje svakoga glavnog sustava u normalnim uvjetima, uključujući terminologiju i nomenklaturu.
6. Provoditi postupke servisiranja na platformi i kod tranzita vezane uz zrakoplov za sljedeće sustave: gorivo, pogonske grupe, hidraulika, podvozje, voda/otpad, kisik.
7. Pokazati stručnost pri uporabi izvještaja posade i sustava za izvještavanje na zrakoplovu (uklanjanje manjih kvarova) i odrediti plovidbenost zrakoplova prema MEL-u/CDL-u.

8. Raspoznavati i koristiti odgovarajuću dokumentaciju.

9. Raspoznavati one postupke za zamjenu sastavnih dijelova za aktivnosti na platformi i u tranzitu utvrđenih s ciljem 2.

Razina 3 Osposobljavanje iz linijskog održavanja i baznog održavanja

Detaljan opis, rad, raspoznavanje sastavnih dijelova, demontaža/montaža i postupci BITE i uklanjanja kvarova prema razini iz priručnika za održavanje.

Ciljevi tečaja: Osim informacija sadržanih u osposobljavanju 1. stupnja i 2. stupnja, po završetku osposobljavanja 3. stupnja, Linijsko održavanje i bazno održavanje, polaznik će biti u stanju:

(a) Provoditi provjere sustava, motora, sastavnih dijelova i funkcijske provjere kako je utvrđeno u priručniku za održavanje.

(b) Uskladiti informacije u svrhu donošenja odluka u pogledu dijagnosticiranja i ispravljanja grešaka prema razini iz priručnika za održavanje.

(c) Opisati postupke zamjene sastavnih dijelova jedinstvene za tip zrakoplova.

2. *Standard osposobljavanja za tip zrakoplova*

Osposobljavanje za tip zrakoplova mora obuhvaćati teorijski i praktični dio.

2.1. Teorijski dio

U najmanju ruku u programu moraju biti obuhvaćeni elementi u dolje navedenom nastavnom programu, a koji su specifični za tip zrakoplova. Dodatni elementi koji su uvedeni zbog tehnoloških promjena također će biti uključeni.

Razine osposobljavanja su one razine utvrđene u gornjem stavku 1.

Nakon prvog osposobljavanja za tip zrakoplova za osoblje koje izdaje potvrde kategorije C svi kasniji tečajevi moraju biti samo na razini 1.

Naziv uvodnog modula	
Općenito o zrakoplovu (dimenzije/težina MTOW itd.) Vremenska ograničenja/provjere u okviru održavanja Niveliranje i vaganje Vuča i vožnja po manevarskim površinama (taksiranje) Parkiranje/sidrenje Opskrba Standardne prakse – značajne samo za tip B2 modul – stavke vezane uz sigurnost/mehaničko sučelje Bl modul – stavke vezane uz sigurnost/sučelje s avionikom	

	Avioni s turbinskim motorima		Avioni s klipnim motorima		Helikopteri s turbinskim motorima		Helikopteri s klipnim motorima		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Namještanje (trekiranje) lopatica i analiza vibracija	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Prijenos snage	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Struktura konstrukcije zrakoplova	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Glavni rotor	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Repni rotor/rotorski pogon	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Rotorske komande leta	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Struktura konstrukcije zrakoplova	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Vrata trupa	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Trup	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Prozori trupa	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Krila	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Stabilizatori	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Površina za kontrolu leta	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Gondole/stupovi	3	1	3	1	—	—	—	—	—

	Avioni s turbinskim motorima		Avioni s klipnim motorima		Helikopteri s turbinskim motorima		Helikopteri s klipnim motorima		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Zonski i lokacijski identifikacijski sustavi	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dovod zraka	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Klimatizacija	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Održavanje tlaka	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Uređaji za sigurnost i upozoravanje	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Sustavi instrumenata	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Avionički sustavi	2	1	2	1	2	1	2	1	3
Električna energija	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Oprema i unutarnje uređenje	3	1	3	1	3	1	3	1	—
Elektronska oprema za slučaj opasnosti i oprema za zabavu u kabini	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Protupožarna zaštita	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Komande leta	3	1	3	1	3	1	3	1	2
Rad sustava: Električni/Računalski (*fly-by-wire*)	3	1	—	—	—	—	—	—	3
Sustavi za gorivo	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Hidraulika	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Zaštita od leda i kiše	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Podvozje	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Svjetla	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Kisik	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Zračni sustav/vakuum	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Voda/otpad	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Sustavi održavanja instalirani na zrakoplov	3	1	3	1	—	—	—	—	3
Turbinski motori:									
Raspored i rad konstrukcije	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Radni učinak motora	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Uvodnik zraka	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Kompresori	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Dio za sagorijevanje	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Turbinski dio	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Ispuh	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Ležajevi i brtve	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Maziva i goriva	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Sustavi podmazivanja	3	1	—	—	3	1	—	—	—

	Avioni s turbinskim motorima		Avioni s klipnim motorima		Helikopteri s turbinskim motorima		Helikopteri s klipnim motorima		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Sustavi za gorivo	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Komande motora	3	1	—	—	3	1	—	—	1
FADEC	2	1	—	—	2	1	—	—	3
Zračni sustavi	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Sustavi za pokretanje i paljenje	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Sustavi prikaza motora	3	1	—	—	3	1	—	—	3
Sustavi za pojačavanje snage	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Turbopropelerski motori	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Turboosovinski motori	—	—	—	—	3	1	—	—	—
Pomoćni uređaji za napajanje (APU)	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Montaža pogonske grupe	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Sustavi protupožarne zaštite	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Praćenje motora i rad na zemlji	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Skladištenje i konzerviranje motora	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Klipni motori:									
Radni učinak motora	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Konstrukcija motora	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Sustavi za gorivo motora	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Rasplinjači	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Sustavi za ubrizgavanje goriva	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Komande motora	3	1	—	—	3	1	—	—	1
FADEC	—	—	2	1	—	—	2	1	3
Sustavi za startanje i paljenje	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Indukcijski, ispušni i rashladni sustavi	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Komprimiranje/turbopunjenje	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Maziva i goriva	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Sustavi podmazivanja	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Sustavi indikacije motora	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Montaža pogonskog sustava	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Praćenje motora i rad na zemlji	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Skladištenje i konzerviranje motora	—	—	3	1	—	—	3	1	—

	Avioni s turbinskim motorima		Avioni s klipnim motorima		Helikopteri s turbinskim motorima		Helikopteri s klipnim motorima		Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Elise:									
Elise – općenito	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Konstrukcija elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Kontrola koraka elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Sinkroniziranje elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Elektronska kontrola elise	2	1	2	1	—	—	—	—	3
Zaštita elise od leda	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Održavanje elise	3	1	3	1	—	—	—	—	—

2.2. Praktični dio

Praktični dio osposobljavanja sastoji se od izvođenja reprezentativnih zadataka održavanja i njihove ocjene, kako bi se ispunili sljedeći ciljevi:

(a) Zajamčivanje sigurnog provođenja održavanja, pregleda i rutinskih radova u skladu s priručnikom za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je primjereno za taj tip zrakoplova, na primjer otkrivanje kvarova, popravci, namještanja, zamjene, opremanja i funkcionalne provjere kao što je rad motora itd. ako je potrebno.

(b) Ispravna uporaba sve tehničke literature i dokumentacije za zrakoplov.

(c) Ispravna uporaba specijalističkih/specijalnih alata i opreme za provjeru, provođenje uklanjanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja „na krilu".

3. *Standard ispita kod osposobljavanja za tip zrakoplova*

Kada je potrebno osposobljavanje za tip zrakoplova, ispit mora biti u pismenom obliku i ispunjavati sljedeće:

1. Format ispita je tip s višestrukim izborom. Svako pitanje s višestrukim izborom mora imati tri alternativna odgovora od kojih je samo jedan ispravan. Vrijeme za odgovor temelji se na nominalnom prosjeku od 120 sekundi za pitanje razine 3 i 75 sekundi za pitanje 1. ili 2. stupnja.

2. Ispit se provodi uz zatvorene knjige. Nije dopušten nikakav pomoćni materijal. Izuzetak je slučaj ispita sposobnosti pristupnika za Bl ili B2 za tumačenje tehničkih dokumenata.

3. Među pitanjima mora biti najmanje jedno pitanje za sat predmeta koji se podučava, do najmanje dva pitanja po predmetu iz nastavnog programa. Nadležno tijelo države članice ocjenjuje broj i razinu pitanja na temelju uzorkovanja pri odobravanju tečaja.

4. Prolazna ocjena ispita je 75 %.

5. Pri određivanju je li pristupnik položio ispit ne smije se upotrebljavati sustav dodjele kaznenih bodova.

6. Ispiti na kraju faze modula ne smiju se koristiti kao dio završnog ispita osim ako ne sadrže točan broj i razinu pitanja koji se zahtijevaju.

4. *Standard ispita za tip*

Kada nije potrebno osposobljavanje za tip, ispit mora biti usmenog oblika, pismenog ili na temelju ocjenjivanja praktičnog rada ili kombinacija istog.

Usmena ispitna pitanja moraju biti otvorenog tipa.

Pitanja na pismenom ispitu moraju biti opisnog tipa ili pitanja s višestrukim izborom.

Ocjena praktičnog rada mora odrediti stručnost osobe za provođenje nekog zadatka.

Ispitni predmeti moraju biti na uzorku predmeta iz nastavnog programa osposobljavanja/ispita za tip zrakoplova iz stavka 2., na naznačenoj razini.

Ispit mora zajamčiti ispunjavanje sljedećih ciljeva:

(a) Da se ispravno sa sigurnošću raspravlja o zrakoplovu i njegovim sustavima.

(b) Osiguravanje sigurnog provođenja održavanja, pregleda i rutinskih radova u skladu priručnikom za održavanje i drugim relevantnim uputama i zadacima kako je odgovarajuće za taj tip zrakoplova, na primjer, otkrivanje kvarova, popravaka, namještanja, zamjene, opremanje i funkcionalne provjere kao što je rad motora itd. ako je potrebno.

(c) Pravilna uporaba sve tehničke literature i dokumentacije za zrakoplov.

(d) Pravilna uporaba specijalističkog/posebnih alata i opreme za provjeru, izvršavanje odstranjivanja i zamjene sastavnih dijelova i modula jedinstvenih za tip, uključujući sve aktivnosti održavanja „na krilu”.

Ispitivač sastavlja pismeno izvješće u kojem se objašnjava zašto je pristupnik položio ispit ili nije.

Dodatak IV.

Zahtjevi u vezi s iskustvom za produženje dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66.

U donjoj su tablici prikazani zahtjevi u vezi s iskustvom za dodavanje nove kategorije ili potkategorije postojećoj dozvoli prema dijelu 66.

Iskustvo mora biti praktično iskustvo u održavanju radnog zrakoplova u potkategoriji relevantnoj za primjenu.

Zahtjevi za iskustvo umanjuju se za 50 % ako je podnositelj zahtjeva završio tečaj odobren prema dijelu 147., a relevantan je za tu potkategoriju.

Od: / Do:	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2
A1		6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine
A2	6 mjeseci		6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine	6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine
A3	6 mjeseci	6 mjeseci		6 mjeseci	2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine
A4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci		2 godine	1 godina	2 godine	6 mjeseci	2 godine
B1.1	nema	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci		6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina
B1.2	6 mjeseci	nema	6 mjeseci	6 mjeseci	2 godine		2 godine	6 mjeseci	2 godine
B1.3	6 mjeseci	6 mjeseci	nema	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci		6 mjeseci	1 godina
B1.4	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	nema	2 godine	6 mjeseci	2 godine		2 godine
B2	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	6 mjeseci	1 godina	1 godina	1 godina	1 godina	

Dodatak V.

Obrazac za zahtjev i primjer formata dozvole

U ovom je dodatku sadržan primjer dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. i relevantan obrazac za zahtjev za takvu dozvolu.

Nadležno tijelo države članice može modificirati obrazac EASA 19 tako da uključuje dodatne informacije potrebne za potkrepljivanje slučaja kada se nacionalnim zahtjevima dopušta ili zahtijeva da dozvola za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. upotrebljava izvan zahtjeva za potrebe nekomercijalnog zračnog prijevoza prema dijelu 145.

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE PRVE DOZVOLE/DOPUNU/OBNAVLJANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA PREMA DIJELU 66 (AML)	OBRAZAC EASA 19

PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA:

Ime: .....

Adresa: .....

.....

Državljanstvo: ..... Datum i mjesto rođenja: .....

AML PODACI prema dijelu 66. (ako je primjenjivo):

Dozvola br.: ..... Datum izdavanja: .....

PODACI O POSLODAVCU:

Ime: .....

Adresa: .....

.....

Oznaka odobrenja AMO-a: .....

..... Faks: .....

ZAHTJEV ZA: (Označite (V) odgovarajuću kućicu (kućice))

Prva dozvola (AML) ☐ Dopuna dozvole ☐ Obnavljanje dozvole ☐

Kategorizacija	A	B1	B2	C
Avion s turbinskim motorom	☐	☐		
Avion s klipnim motorom	☐	☐		
Helikopter s turbinskim motorom	☐	☐		
Helikopter s klipnim motorom	☐	☐		
Rezervirano	☐	☐		
Rezervirano	☐	☐		
Avionika			☐	
Zrakoplov				☐

Ovlaštenja za tip (ako je primjenjivo):

.....

.....

.....

.....

Podnosim zahtjev za izdavanje početnu dozvolu/dopunu/obnavljanje AML-a prema dijelu 66. kako je naznačeno i potvrđujem da su informacije sadržane u ovom Obrascu bile točne u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Ovime potvrđujem da:

1. Nemam dozvolu (AML) prema dijelu 66. izdanu u drugoj državi članici,

2. Nisam podnio zahtjev za dozvolu (AML) prema dijelu 66. u drugoj državi članici i

3. Nikada nisam posjedovao dozvolu (AML) prema dijelu 66. u drugoj državi članici koju je druga država članica trajno oduzela ili privremeno oduzela.

Također razumijem da mi zbog netočnih podataka može biti uskraćena dozvola (AML) prema dijelu 66.

Potpisao: ..... Ime: .....

Datum: .....

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE PRVE DOZVOLE/DOPUNU/OBNAVLJANJE DOZVOLE ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA PREMA DIJELU 66 (AML)/	OBRAZAC EASA 19

Molim da mi se prizna sljedeće (ako je primjenjivo):

Priznavanje iskustva radi osposobljavanja prema dijelu 147.

Odgovarajuće diplome zbog priznavanja ispita

Prilažem potrebne potvrde

Preporuka (ako je primjenjivo): Ovime se potvrđuje da je podnositelj zahtjeva ispunio potrebne zahtjeve u vezi sa znanjem i iskustvima iz održavanja prema dijelu 66. te se preporučuje da nadležno tijelo dodijeli ili odobri AML prema dijelu 66.

Potpis: ..... Ime: .....

Položaj: ..... Datum: .....

ODJELJAK 66. DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

1. Primjer dozvole za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. nalazi se na sljedećim stranicama.

2. Dokument treba biti ispisan na prikazanom standardiziranom obrascu, ali se može smanjiti na veličinu koja omogućuje njegovu računalnu izradu ako se to želi. Kod smanjivanja veličine potrebno je voditi računa o ostavljanju dovoljno prostora na onim mjestima gdje se zahtijeva službeni pečat/žig. Dokumenti izrađeni na računalu ne moraju uključivati sve kućice kad neka kućica ostala prazna, ako je moguće u dokumentu jasno prepoznati dozvolu za održavanje zrakoplova prema dijelu 66.

3. Dokument može biti ispisan na engleskom ili na službenom jeziku dotične države članice, osim što se, ako se koristi službeni jezik dotične države članice, prilaže i primjerak na engleskom jeziku za svakog imatelja dozvole koji radi izvan te države članice kako bi se zajamčilo razumijevanje u svrhu uzajamnog priznavanja.

4. Svaki imatelj dozvole mora imati jedinstven broj dozvole koji se temelji na nacionalnoj identifikacijskoj oznaci i alfanumeričkoj oznaci.

5. Stranice u dokumentu mogu ići bilo kojim redom i ne moraju sadržavati bilo kakve crte za razdvajanje, ako su sve sadržane informacije tako raspoređene da se raspored svake stranice može jasno raspoznati u odnosu na format primjera dozvole za održavanje zrakoplova iz dijela 66. koji je ovdje sadržan. Stranica za ovlaštenje za tip zrakoplova ne mora se izdati dok se ne uključi prvo ovlaštenje za tip zrakoplova.

6. Dokument može izraditi nadležno tijela države članice ili odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. u skladu s postupkom koji je odobrila država članica i koji je obuhvaćen priručnikom organizacije za održavanje prema dijelu 145. osim što u svim slučajevima nadležno tijelo države članice izdaje dokument.

7. Pripremu bilo kakvih izmjena u postojećoj dozvoli za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. može provesti nadležno tijelo države članice ili odobrena organizacija za održavanje prema dijelu 145. u skladu s postupkom koji je odobrila država članica i koji je obuhvaćen priručnikom organizacije za održavanje prema dijelu 145. osim što u svim slučajevima nadležno tijelo države članice izdaje dokument s izmjenom.

8. Kad se dozvola za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. jednom izda, osoba na koju se ista odnosi mora je čuvati u dobrom stanju i takva osoba ostaje odgovorna za jamčenje da se u nju neće izvršiti nikakvi neovlašteni unosi.

9. Nepoštovanje odredbi stavka 8. može dokument učiniti nevažećim i voditi tomu da se imatelju ne dopusti posjedovanje bilo kakvog ovlaštenja za izdavanje potvrde prema dijelu 145., te rezultirati sudskim gonjenjem prema nacionalnom zakonu.

10. Dozvola za održavanje zrakoplova prema dijelu 66. priznata je u svim državama članicama i pri radu u drugoj državi članici nije potrebno zamijeniti dokument.

11. Dodatak obrascu EASA 26 nije obvezan, a smije se koristiti samo kako bi se uključile nacionalne ovlasti koje nisu obuhvaćene dijelom 66., gdje su takve ovlasti bile obuhvaćene nacionalnim propisom na snazi prije primjene dijela 66.

12. Za informaciju, u stvarnoj dozvoli za održavanje zrakoplova prema dijelu 66., koju je izdalo nadležno tijelo države članice, stranice mogu biti poredane drukčijim redoslijedom i ne moraju sadržavati crte za razdvajanje.

13. Što se tiče stranice s ovlaštenjem za tip zrakoplova, nadležno tijelo države članice smije odlučiti ne izdati tu stranicu dok se prvo ovlaštenje za tip zrakoplova ne mora unijeti, ali mora izdati više od jedne stranice za ovlaštenje za tip zrakoplova kada se navodi više njih.

14. Ne uzimajući u obzir 13., svaka izdana stranica treba biti u tom obliku i sadržavati podatke utvrđene za tu stranicu.

15. Ako nisu primjenjiva nikakva ograničenja, stranica naslovljena s OGRANIČENJA izdaje se uz navođenje riječi „Bez ograničenja”.

16. Kad se koristi unaprijed tiskani format, svaka kućica za bilo koju kategoriju, potkategoriju ili ovlaštenje za tip koja ne sadrži upisano ovlaštenje označuje se tako da pokazuje da osoba nema to ovlaštenje.

EUROPSKA UNIJA

DRŽAVA

NAZIV I LOGOTIP TIJELA

Dio 66.

DOZVOLA ZA ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA

OVU DOZVOLU PRIZNAJU SVE ČLANICE EU-A

OBRAZAC EASA 26

Uvjeti:

1. Ovu dozvola mora potpisati imatelj i ista mora biti popraćena identifikacijskim dokumentom s fotografijom imatelja dozvole.
2. Ovlaštenje za bilo koje kategorije samo na stranici(-ama) nazvanim (POT)KATEGORIJE prema dijelu 66. imatelju ne dopušta izdavanje potvrde o vraćanju u uporabu za neki zrakoplov.
3. Ova dozvola, kad se na njoj nalazi ovlaštenje za tip zrakoplova, ispunjava namjenu dodatka 1. ICAO-a.
4. Ovlasti imatelja ove dozvole propisane su u dijelu 66., a primjenjivi zahtjevi dijelom M i dijelom 145.
5. Ova dozvola ostaje važeća do datuma utvrđenog na stranici s ograničenjima ako se prethodno ne oduzme, privremeno ili trajno.
6. Ovlasti ove dozvole ne smiju se provoditi ako u prethodnom razdoblju od dvije godine imatelj nije imao šest mjeseci iskustva u održavanju u skladu s ovlastima koje su dane dozvolom ili nije zadovoljio odredbe za izdavanje odgovarajućih ovlasti.

1. Država izdavanja
2. Dozvola br.:
3. Puno ime imatelja:
4. Datum i mjesto rođenja:
5. Adresa imatelja:
6. Državljanstvo:
7. Potpis imatelja:
8. Potpis službenika za izdavanje i datum:
9. Pečat ili pečat tijela za izdavanje:

(POT)KATEGORIJE prema dijelu 66.

	A	B1	B2	C
Avion s turbinskim motorom			n/a	n/a
Avion s klipnim motorom			n/a	n/a
Helikopter s turbinskim motorom			n/a	n/a
Helikopter s klipnim motorom			n/a	n/a
Avionika	n/a	n/a		n/a
Zrakoplov	n/a	n/a	n/a	
Rezervirano				

Br. dozvole

OVLAŠTENJA ZA TIP ZRAKOPLOVA prema dijelu 66.		
Tip ili grupa zrakoplova	Kategorija	Službeni pečat i datum
Br. dozvole:		

OGRANIČENJA prema dijelu 66.
Važi do:
Br. dozvole:

Dodatak obrascu EASA 26

Nacionalne ovlasti izvan područja primjene dijela 66. u skladu s nacionalnim propisima (važi samo u državi članici)

Službeni pečat i datum:

Br. dozvole:

Namjerno ostavljeno prazno

PRILOG IV.

(Dio 147.)

147.1.

U smislu ovog dijela, nadležno je tijelo:

1. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u državi članici, tijelo koje je odredila ta država članica ili;

2. za organizacije koje imaju sjedište poslovanja u nekoj trećoj zemlji, Agencija.

ODJELJAK A

PODDIO A

OPĆENITO

147.A.05. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju zahtjevi koje organizacije koje traže odobrenje za provođenje osposobljavanja i ispita moraju ispunjavati kako je utvrđeno u dijelu 66.

147.A.10. Općenito

Organizacija za osposobljavanje je organizacija ili dio organizacije registrirane kao pravna osoba.

147.A.15. Zahtjev

Zahtjev za odobrenje ili za izmjenu i dopunu postojećeg odobrenja podnosi se na obrascu i na način koje je utvrdilo nadležno tijelo.

PODDIO B

ORGANIZACIJSKI ZAHTJEVI

14 7.A.100. Zahtjevi u vezi s objektima

(a) Veličina i struktura objekata osigurava zaštitu od postojećih vremenskih uvjeta i pravilno obavljanje svog planiranog osposobljavanja i ispita u svakom trenutku.

(b) Za nastavu iz teorije i provođenje ispita znanja osigurava se sasvim zatvoren odgovarajući prostor odvojen od drugih objekata.

1. Najveći broj polaznika koji se osposobljavaju za stjecanje znanja na bilo kojem tečaju osposobljavanja ne smije prelaziti 28.

2. Veličina ispitnih prostorija je takva da ni jedan polaznik sa svog mjesta tijekom ispita ne može čitati pisani rad ili sa zaslona računala bilo kojeg drugog polaznika.

(c) Okruženje smještaja iz stavka (b) održava se u takvom stanju da se polaznici mogu usredotočiti na svoje učenje, odnosno polaganje ispita, bez nepotrebnog ometanja ili neudobnosti.

(d) U slučaju tečaja iz osnovnog osposobljavanja, trebaju se osigurati radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje, koji su odvojeni od učionica za osposobljavanje, za praktičnu nastavu primjerenu planiranom tečaju osposobljavanja. Međutim, ako organizacija nije u stanju osigurati takve objekte, moguće je sklopiti dogovor s drugom organizacijom koja bi osigurala takve radionice i/ili objekte za održavanje, u kojem slučaju se zaključuje pisani sporazum s takvom organizacijom o utvrđivanju uvjeta pristupa i uporabe istih. Nadležno tijelo mora zatražiti pristup svakoj tako ugovorenoj organizaciji, a takav pristup se utvrđuje u pisanom sporazumu.

(e) U slučaju tečaja osposobljavanja za tip zrakoplova/zadatke, osigurava se pristup odgovarajućim objektima koji sadrže uzorke tipa zrakoplova kako je utvrđeno u 147.A.115.(d).

(f) Najveći broj polaznika praktičnog osposobljavanja tijekom bilo kojeg tečaja osposobljavanja ne smije prelaziti 15 polaznika po nadzorniku ili ocjenjivaču.

(g) Potrebno je osigurati uredski smještaj za instruktore, ispitivače i ocjenjivače praktičnog dijela, koji omogućuje pripremanje zadataka bez nepotrebnog ometanja ili neugode.

(h) Potrebno je osigurati sigurne objekte za pohranjivanje ispitnih papira i evidencije o osposobljavanju. Okruženje za pohranjivanje je takvo da takvi dokumenti ostanu u dobrom stanju tijekom razdoblja čuvanja kako je utvrđeno u 147.A.125. Objekti za pohranjivanje i uredski smještaj mogu se kombinirati, pod uvjetom da su na odgovarajući način osigurani.

(i) Potrebno je osigurati knjižnicu u kojoj se nalazi sav tehnički materijal prikladan području primjene i razini osposobljavanja koje se provodi.

147.A.105. Zahtjevi u vezi s osobljem

(a) Organizacija imenuje odgovornog rukovoditelja koji ima statutarnu ovlast osigurati financiranje i izvršavanje cjelokupnog osposobljavanja prema standardu koji se traži ovim dijelom.

(b) Potrebno je imenovati osobu ili grupu osoba, čije odgovornosti uključuju zajamčivanje sukladnosti organizacije za osposobljavanje iz održavanja sa zahtjevima ovog dijela. Takva(-e) osoba(-e) mora(-ju) biti odgovorna(-e) odgovornom rukovoditelju. Osoba na višem položaju ili jedna osoba iz skupine osoba može ujedno biti odgovorni rukovoditelj, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve za odgovornog rukovoditelja kako je utvrđeno u stavku (a).

(c) Organizacija za osposobljavanje iz održavanje zaključuje sporazum s dovoljnim brojem osoblja za planiranje/provođenje osposobljavanja iz znanja i praktičnog osposobljavanja, provođenje ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja u skladu s odobrenjem.

(d) Iznimno od odredaba stavka (c), kad se koristi druga organizacija za pružanje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja, moguće je imenovati osoblje takve druge organizacije za izvođenje praktičnog osposobljavanja i ocjenjivanja.

(e) Određena osoba smije obavljati bilo koju kombinaciju uloga kao instruktor, ispitivač i ocjenjivač, podložno ispunjavanju odredaba iz stavka (f).

(f) Iskustvo i osposobljenost instruktora, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela utvrđuje se kao službeno priznati standard.

(g) Ispitivači znanja i ocjenjivači praktičnog dijela utvrđuju se u priručniku organizacije za prihvaćanje takvog osoblja.

(h) Instruktori i ispitivači znanja polaze dodatno osposobljavanje najmanje svaka 24 mjeseca u vezi s trenutačnom tehnologijom, praktičnim sposobnostima, ljudskim faktorima i najnovijim tehnikama osposobljavanja koji odgovaraju znanju za koje se osposobljava ili ispituje.

147.A.110. Evidencija instruktora, ispitivača i ocjenjivača

(a) Organizacija vodi evidenciju o svim instruktorima, ispitivačima znanja i ocjenjivačima praktičnog dijela. Ta evidencija mora odražavati iskustvo i osposobljenost, podatke o dosadašnjem iskustvu iz osposobljavanja svakom naknadno provedenom osposobljavanju.

(b) Potrebno je sastaviti uvjete ponude za sve instruktore, ispitivače znanja i ocjenjivače praktičnog dijela.

147.A.115. Oprema za podučavanje

(a) U svakoj se učionici treba nalaziti odgovarajuća opremu za prezentaciju na razini standarda koji jamči da polaznici lako mogu čitati prezentirani tekst/nacrte/dijagrame i brojke s bilo kojeg mjesta u učionici.

Oprema za prezentaciju uključuje reprezentativne sintetičke uređaje za osposobljavanje kako bi se pomoglo polaznicima u njihovom razumijevanju određene predmetne materije gdje se takvi uređaji smatraju korisnim za te potrebe.

(b) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u 147.A.100.(d) moraju biti opremljeni svim alatima i opremom potrebnom za provođenje odobrenog područja osposobljavanja.

(c) Radionice za osnovno osposobljavanje i/ili objekti za održavanje kako je utvrđeno u 147.A.100.(d) moraju raspolagati odgovarajućim izborom zrakoplova, motora, zrakoplovnih dijelova i avioničke opreme.

(d) Organizacija za osposobljavanje za tip zrakoplova kako je utvrđeno u 147.A.100.(e) mora imati pristup odgovarajućem tipu zrakoplova. Sintetički uređaji za osposobljavanje smiju se upotrebljavati kad takvi sintetički uređaji za osposobljavanje zajamčuju odgovarajuće standarde osposobljavanja.

147.A.120. Materijal za osposobljavanje iz održavanja

(a) Polazniku se osigurava materijal za osposobljavanje iz održavanja, a obuhvaća prema potrebi:

1. nastavni program za osnovno znanje utvrđen u dijelu 66. za dotičnu kategoriju ili potkategoriju dozvole za održavanje zrakoplova; te
2. sadržaj tečaja za tip zrakoplova koji se zahtijeva u dijelu 66. za dotičnu kategoriju ili potkategoriju za tip zrakoplova i dozvolu za održavanje zrakoplova.

(b) Polaznici imaju pristup primjerima dokumentacije o održavanju i tehničkim podacima iz knjižnice kako je utvrđeno u 147.A.100.(i).

147.A.125. Evidencija

Organizacija čuva svu evidenciju o osposobljavanju polaznika, ispitima i ocjenjivanju najmanje pet godina nakon završetka određenog tečaja polaznika.

147.A.130. Postupci osposobljavanja i sustav kakvoće

(a) Organizacija utvrđuje postupke prihvatljive nadležnom tijelu kako bi osigurala pravilne standarde osposobljavanja i ispunjavanje svih relevantnih zahtjeva ovog dijela.

(b) Organizacija utvrđuje sustav kakvoće, koji uključuje:

1. funkciju neovisne revizije za praćenje standarda osposobljavanja, cjelovitosti ispita znanja i praktičnog ocjenjivanja, sukladnost s tim postupcima i njihovu primjerenost; te
2. sustav povratnih informacija o nalazima provjere osobi(-ama) i odgovornom rukovoditelju navedenim u 147.A.105.(a) kako bi se osigurao korektivni postupak, ako je potrebno.

147.A.135. Ispiti

(a) Ispitno osoblje osigurava zaštitu svih pitanja.

(b) Svaki polaznik za kojeg se tijekom ispita ustanovi da je varao ili posjedovao materijal koji se odnosi na predmet ispita osim ispitnih papira i prateće dopuštene dokumentacije bit će diskvalificiran i ne smije polagati ni jedan ispit najmanje 12 mjeseci nakon datuma tog događaja. Nadležno tijelo se obavješćuje o svakom takvom događaju unutar jednog kalendarskog mjeseca, zajedno s pojedinostima o mogućoj istrazi.

(c) Svaki ispitivač za kojeg se tijekom ispita znanja ustanovi da daje bilo kakve odgovore na pitanja bilo kojem polazniku koji se ispituje bit će diskvalificiran u ulozi ispitivača, a ispit se proglašava nevažećim. O svim takvim pojavama obavješćuje se nadležno tijelo unutar jednog kalendarskog mjeseca.

147.A.140. Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja

(a) Organizacija osigurava priručnik koji će rabiti u kojem opisuje organizaciju i njezine postupke i koji sadrži sljedeće informacije:

1. Izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, a kojom se potvrđuje da priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i svi navedeni prateći priručnici utvrđuju sukladnost organizacije za osposobljavanje iz održavanja s ovim dijelom i da ga se u svakom trenutku poštuje.
2. Naziv(-e) i ime(-na) osoba imenovanih u skladu s 14 7.A.105.(b).
3. Dužnosti i odgovornosti osobe(-a) imenovanih prema podstavku 2., uključujući pitanja koja mogu rješavati izravno s nadležnim tijelom u ime organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
4. Dijagram organizacije za osposobljavanje iz održavanja na kojem su prikazani povezani lanci odgovornosti između osobe(-a) utvrđene(-ih) u stavku (a) (2).
5. Popis instruktora osposobljavanja, ispitivača znanja i ocjenjivača praktičnog dijela.
6. opći opis objekata za osposobljavanje i ispite lociranih na svakoj adresi utvrđenoj u potvrdi o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja i, prema potrebi svakog drugog objekta, kako se traži u 147.A.145.(b).
7. Popis tečajeva osposobljavanja za održavanje koji čine opseg odobrenja.
8. Postupak dopune priručnika organizacije za osposobljavanje iz održavanja.
9. Postupke organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se traži u 147.A. 130.(a).
10. Kontrolni postupak organizacije za osposobljavanje iz održavanja, kako se zahtijeva u 147.A.145.(c), kad je ovlaštena za provođenje osposobljavanja, ispitivanja i ocjenjivanja na lokacijama drukčijim od onih utvrđenih u 147.A.145.(b).

11. Popis lokacija prema 147.A.145.(b).

12. Popis organizacija, prema potrebi, kako je utvrđeno u 147.A.145.(d).

(b) Priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja i sve naknadne izmjene odobrava nadležno tijelo.

(c) Ne uzimajući u obzir stavak (b) mogu se odobriti manje izmjene priručnika kroz postupak odobrenja (dalje u tekstu: neizravno odobrenje).

147.A.145. Ovlasti organizacije za osposobljavanje iz održavanja

(a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi sljedeće, kako je dopušteno i u skladu s priručnikom organizacije za osposobljavanje iz održavanja:

1. Tečajeve iz osnovnog osposobljavanja iz nastavnog programa prema dijelu 66. ili dijelu istog.

2. Tečajeve za tip zrakoplova/zadatke u skladu s dijelom 66.

3. Ispitivanje u ime nadležnog tijela, uključujući ispitivanje polaznika koji nisu pohađali tečajeve iz osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip zrakoplova u organizaciji za osposobljavanje iz održavanja.

4. izdavanje potvrda u skladu s Dodatkom III. po uspješnom okončanju odobrenih tečajeva iz osnovnog osposobljavanja ili osposobljavanja za tip zrakoplova i ispitivanja utvrđenih prema podstavcima (a) (1), (a) (2) i (a) (3), prema potrebi.

(b) Osposobljavanje, ispiti znanja i praktično ocjenjivanje provodi se samo na lokacijama navedenim u potvrdi o odobrenju i/ili na bilo kojoj lokaciji navedenoj u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

(c) Iznimno od odredaba stavka (b), organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije provoditi osposobljavanje, ispitivanje znanja i praktično ocjenjivanje na lokacijama drugim od lokacija iz stavka (b) samo u skladu s kontrolnim postupkom utvrđenim u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja. Takve lokacije ne moraju se navesti u priručniku organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

(d) 1. Organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije zaključivanje ugovore o provođenju osnovnog teorijskog osposobljavanja, osposobljavanja za tip i povezanih ispita s organizacijom koja nije organizacija za osposobljavanje iz održavanja samo kada je pod nadzorom sustava kakvoće organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

2. Zaključivanje ugovora za provođenje osnovnog teorijskog osposobljavanja i ispita ograničeno je modulima 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 Dodatka I. dijelu 66.

3. Zaključivanje ugovora za osposobljavanja za tip i ispitivanje ograničeno je na pogonski sustav i avioničke sustave.

(e) Organizacija ne smije biti odobrena samo za provođenje ispita ako nije odobrena i za provođenje osposobljavanja.

147.A.150. Izmjene u organizaciji za osposobljavanje iz održavanja

(a) Organizacija za osposobljavanje iz održavanja obavješćuje nadležno tijelo o svim predloženim izmjenama u organizaciji koje utječu na odobrenje prije nego što se bilo koja takva promjena dogodi, kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da utvrdi stalno ispunjavanje odredbi ovog dijela i, ako je potrebno, dopuni potvrdu o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

(b) Nadležno tijelo propisuje uvjete pod kojim organizacija za osposobljavanje iz održavanja smije poslovati tijekom takvih promjena ako nadležno tijelo ne odluči da se odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora privremeno oduzeti.

(c) Ako se nadležno tijelo ne obavijesti o takvim izmjenama, to može rezultirati privremenim ili trajnim oduzimanjem potvrde o odobrenju organizaciji za osposobljavanje iz održavanja datiranim unatrag na stvarni datum takvih izmjena.

14 7.A.155. Stalna valjanost

(a) Odobrenje se izdaje na neograničeno trajanje. Ono ostaje valjano pod uvjetom da:

1. organizacija je i dalje sukladna s ovim dijelom, u skladu s odredbama koje se odnose na uz postupanje s nalazima kako je utvrđeno prema dijelu 147.B.130. te;

2. je nadležnom tijelu odobren pristup organizaciji radi utvrđivanja kontinuirane sukladnosti s ovim dijelom te;

3. se odobrenja ne odrekne, niti ga se trajno oduzme;

(b) Po odricanju ili trajnom oduzimanju potvrda o odobrenju vraća se nadležnom tijelu.

147.A.160. Nalazi

(a) Nalaz 1. stupnja je jedno ili više sljedećeg:

1. svako značajno nepoštovanje postupka ispitivanja koje bi moglo ispit(-e) učiniti nevažećim;
2. ako se nadležnom tijelu ne omogući pristup do objekata organizacije za vrijeme normalnog radnog vremena nakon dva pisana zahtjeva;
3. nepostojanje odgovornog rukovoditelja;
4. značajno nepoštovanje postupka osposobljavanja.

(b) Nalaz 2. stupnja je svako nepoštovanje postupka osposobljavanja osim nalaza 1. stupnja.

(c) Nakon primitka obavijesti o nalazima prema 147.B.130., imatelj odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja mora utvrditi plan za korektivni postupak i pokazati korektivni postupak na zadovoljstvo nadležnog tijela unutar razdoblja dogovorenog s tim tijelom.

PODDIO C

ODOBRENO OSNOVNO OSPOSOBLJAVANJE

147.A.200. Odobreno osnovno osposobljavanje

(a) Odobreno osnovno osposobljavanja sastoji se iz stjecanja znanja, ispita za provjeravanje znanja, praktičnog osposobljavanja i praktičnog ocjenjivanja.

(b) Dio koji se odnosi na stjecanje znanja obuhvaća gradivo za dobivanje dozvole za održavanje zrakoplova za kategoriju ili potkategoriju A, Bl ili B2 kako je utvrđeno u dijelu 66.

(c) Dio koji se odnosi na ispitivanje znanja obuhvaća reprezentativni presjek gradiva iz dijela osposobljavanja iz stavka (b).

(d) Dio koji se odnosi na praktično osposobljavanje pokriva praktičnu uporabu uobičajenih alata/opreme, rastavljanje/sastavljanje reprezentativnog izbora dijelova zrakoplova i sudjelovanje u reprezentativnim aktivnostima održavanja koje se provode u odnosu na određeni cjelovit modul prema dijelu 66.

(e) Dio koji se odnosi na praktično ocjenjivanje obuhvaća praktičnu osposobljavanje i utvrđuje je li polaznik osposobljen za uporabu alata i opreme i rad u skladu s priručnicima za održavanje.

(f) Trajanje tečaja osnovnog osposobljavanja u skladu je s Dodatkom I.

(g) Trajanje tečajeva za konverziju među kategorijama utvrđuje se ocjenjivanjem nastavnog programa osnovnog osposobljavanja i s njim povezanih potreba za praktično osposobljavanje.

147.A.205. Ispiti provjere osnovnog znanja

Ispiti provjere osnovnog znanja:

(a) u skladu su sa standardom utvrđenim u dijelu 66.;

(b) provode se bez uporabe bilješki s osposobljavanja;

(c) obuhvaćaju reprezentativni presjek predmeta iz određenog modula osposobljavanja, završenog u skladu s dijelom 66.

147.A.210. Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela

(a) Osnovno ocjenjivanje praktičnog dijela tijekom osnovnog osposobljavanja iz održavanja provode imenovani ocjenjivači praktičnog dijela po okončanju svakog razdoblja posjete praktičnim radionicama/objektima za održavanje.

(b) Polaznik ostvaruje procijenjenu prolaznu ocjenu prema 147.A.200.(e).

PODDIO D

OSPOSOBLJAVANJE ZA TIP ZRAKOPLOVA/ZADATKE

147.A.300. Osposobljavanje za tip zrakoplova/zadatke

Organizacija za osposobljavanje iz održavanja mora biti odobrena za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova i/ili zadatke prema dijelu 66. ovisno o sukladnosti sa standardom utvrđenim u 66.A.45.

147.A.305. Ispiti za tip zrakoplova i ocjenjivanje zadataka

Odobrena organizacija za osposobljavanje iz održavanja u skladu s 147.A. 300. za obavljanje osposobljavanja za tip zrakoplova provodi ispite za tip zrakoplova ili ocjenjivanje zadataka na zrakoplovu utvrđenih u dijelu 66. podložno sukladnosti s tipom zrakoplova i/ili standardom zadataka utvrđenim u dijelu 66.A.45.

ODJELJAK B

POSTUPAK ZA NADLEŽNA TIJELA

PODDIO A

OPĆENITO

147.B.05. Područje primjene

U ovom se dijelu utvrđuju upravni zahtjevi koje moraju ispunjavati nadležna tijela zadužena za primjenu i provođenje odjeljka A ovog dijela.

147.B.10. Nadležno tijelo

(a) *Općenito*

Država članica imenuje nadležno tijelo kojemu su dodijeljene odgovornosti za izdavanje, produživanje, mijenjanje, privremeno ili trajno oduzimanje potvrda prema dijelu 147. To nadležno tijelo utvrđuje dokumentirane postupke i organizacijsku strukturu.

(b) *Izvori*

Nadležno tijelo mora imati odgovarajući broj osoblja za provođenje zahtjeva ovog dijela.

(c) *Postupci*

Nadležno tijelo utvrđuje postupke koji detaljno opisuju kako se postiže sukladnost s ovim dijelom.

Postupci se pregledavaju te izmjenjuju kako bi se zajamčila kontinuirana usklađenost.

147.B.15. Prihvatljiva sredstva za postizanje usklađenosti

Agencija razrađuje prihvatljiva sredstva za postizanje sukladnosti koju nadležno tijelo može koristiti za postizanje sukladnosti s ovim dijelom. Kad je postignuta sukladnost s prihvatljivim sredstvima za postizanje sukladnosti, povezani zahtjevi ovog dijela smatraju se ispunjenima.

147.B.20. Vođenje evidencije

(a) Nadležno tijelo uspostavlja sustav za vođenje evidencije koji omogućuje odgovarajuću sljedivost postupaka za izdavanje, nastavak, izmjenu, privremeno ili trajno oduzimanje odobrenja svakog odobrenja.

(b) Evidencija o nadzoru nad organizacijama za osposobljavanje iz održavanja uključuje najmanje:

1. zahtjev za odobrenje organizacije;
2. potvrdu o odobrenju organizacije uključujući moguće promjene;
3. presliku revizorskog programa u kojoj se navode datumi kad provjere treba provesti i kad su iste provedene;
4. evidenciju o kontinuiranom nadzoru uključujući svu revizorsku evidenciju;
5. preslike sve relevantne korespondencije;
6. pojedinosti o svim postupcima izuzeća i prisilnog provođenja;
7. sve izvještaje bilo kojih drugih nadležnih tijela koji se odnose na nadzor nad radom organizacije;
8. priručnik organizacije te izmjene.

(c) Razdoblje čuvanja za evidenciju iz stavka (b) je najmanje četiri godine.

147.B.25. Izuzeća

(a) Nadležno tijelo može izuzeti neku školu pod državnim ministarstvom za školstvo od sljedećeg:

1. da bude organizacija kako je utvrđeno u 147.A.10.;
2. da ima odgovornog rukovoditelja, podložno ograničenju da državni sustav imenuje osobu na višem položaju za vođenje organizacije za osposobljavanje i da takva raspolaže dostatnim proračunom za vođenje organizacije prema standardu dijela 147.;
3. da ima pristup korištenju neovisne revizije kao dijela sustava kakvoće, pod uvjetom da ministarstvo vodi neovisni inspektorat za škole koji revidira organizaciju za osposobljavanje iz održavanja prema učestalosti koja se zahtijeva ovim dijelom.;

(b) Nadležno tijelo evidentira i pohranjuje sva izuzeća odobrena u skladu s člankom 10. stavkom 3. Osnovne uredbe.

PODDIO B

IZDAVANJE ODOBRENJA

U ovom se poddijelu navode zahtjeve za izdavanje ili mijenjanje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

147.B.100. Općenito

(a) Zahtjev za početno odobrenje za organizaciju za osposobljavanje iz održavanja ili za izmjenu odobrenja organizacija za osposobljavanje iz održavanja podnosi se na obrascu i na način koji je utvrdio nadležno tijelo.

(b) Odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja odobrava nadležno tijelo.

(c) Ne uzimajući u obzir gore navedeno, organizacija koja nije registrirana kao pravna osoba EU-a podnosi zahtjev za početno odobrenje ili izmjene odobrenja za organizaciju za osposobljavanje iz održavanja na obrascu i na način koji utvrdi Agencija.

147.B.105. Zahtjev za odobrenje ili izmjene odobrenja

Zahtjev za odobrenje ili izmjenu odobrenja uključuje sljedeće podatke:

1. registrirano ime i adresu podnositelja zahtjeva;
2. adresu za koju se traži odobrenje ili izmjena odobrenja;
3. namjeravani opseg odobrenja ili izmjene;
4. ime i potpis odgovornog rukovoditelja;
5. datum zahtjeva.

147.B.110. Postupak za odobrenje

(a) Nadležno tijelo:

1. pregledava priručnik organizacije za osposobljavanje iz održavanja; te
2. ocjenjuje sukladnost organizacije sa zahtjevom u dijelu 147.

(b) Svi se nalazi ustanovljeni tijekom posjete radi provjere moraju evidentirati i potvrditi podnositelju zahtjeva pisanim putem.

(c) Svi se nalazi trebaju zaključiti u skladu s 147.B.130. prije izdavanja odobrenja.

(d) U potvrdu o odobrenju uključuje se referentni broj na način koji utvrđuje Agencija.

147.B.115. Postupak za izmjene

Postupak za izmjene je prema 147.B.110. ograničen na opseg varijacije.

147.B.120. Postupak za stalnu valjanost

(a) Svaka se organizacija mora u cijelosti provjeriti u vezi s ispunjavanjem ovog dijela u razdobljima koja ne prelaze 24 mjeseca.

(b) Nalazi se obrađuju u skladu sa 147.B.130.

147.B.125. Potvrda o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja

Format potvrde o odobrenju organizacije za osposobljavanje iz održavanja treba se specificirati u Prilogu II.

147.B.130. Nalazi

(a) Ako se ispravak bilo kojeg nalaza 1. stupnja ne obavi u roku od tri dana od pismene obavijesti, to za posljedicu ima to da nadležno tijelo u cijelosti ili djelomično, trajno oduzme, privremeno oduzme ili ograniči odobrenje organizacije za osposobljavanje iz održavanja.

(b) Nadležno tijelo poduzima korake za trajno oduzimanje, ograničenje ili privremeno oduzimanje odobrenja, u cijelosti ili djelomično, ako se zahtjev ne ispuni u roku koje je odobrilo nadležno tijelo u slučaju nalaza 2. stupnja.

PODDIO C

TRAJNO ODUZIMANJE, PRIVREMENO ODUZIMANJE I OGRANIČENJE ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA OSPOSOBLJAVANJE IZ ODRŽAVANJA

147.B.200. Trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje i ograničenje odobrenja organizacije za osposobljavanje iz održavanja

Nadležno tijelo:

(a) privremeno oduzima odobrenje iz utemeljenih razloga u slučaju potencijalne prijetnje po sigurnost; ili

(b) privremeno oduzima, trajno oduzima ili ograničuje odobrenje prema 147.B.130.

Dodatak I.

Trajanje osnovnog osposobljavanja

Minimalno trajanje cjelokupnog osnovnog osposobljavanja

Osnovni tečaj	Trajanje (u satima)	Omjer teorijskog osposobljavanja (u %)
A1	800	30 do 35
A2	650	30 do 35
A3	800	30 do 35
A4	800	30 do 35
B1.1	2 400	50 do 60
B1.2	2 000	50 do 60
B1.3	2 400	50 do 60
B1.4	2 400	50 do 60
B2	2 400	50 do 60

Dodatak II.

Potvrda o odobrenju

Europska unija

Nadležno tijelo

POTVRDA O ODOBRENJU

REFERENTNA OZNAKA:

Sukladno propisima EU-a, koji su trenutačno na snazi i podložno dolje utvrđenim uvjetima, [nadležno tijelo] ovim potvrđuje da je

NAZIV ORGANIZACIJE

ADRESA ORGANIZACIJE

kao organizacije za osposobljavanje iz održavanje prema dijelu 147. koja je odobrena za provođenje osposobljavanja i ispita navedenih u rasporedu odobrenja iz privitka i izdavanje potvrda studentima o priznavanju.

UVJETI:

1. Ovo je odobrenje ograničeno na ono utvrđeno u opsegu dijela 147. odobrenja u priručniku odobrene organizacije za održavanje; i

2. Ovo odobrenje zahtijeva sukladnost s postupcima utvrđenim u dijelu 147. priručnika odobrene organizacije za održavanje; i

3. Ovo odobrenje je važeće u trenutku dok je organizacija za održavanje iz dijela 147. sukladna s dijelom 147.;

4. Podložno sukladnosti s prethodno navedenim uvjetima, ovo odobrenje ostaje na snazi ako se od njega nije prethodno odustalo, ako nije zamijenjeno, privremeno obustavljeno ili opozvano.

Datum izdavanja: ..... Potpis: .....

Datum priloženog rasporeda odobrenja: ..... (nije obvezno) ..... Za državu članicu/EASA

Obrazac EASA 11

RASPORED ODOBRENJA ZA OSPOSOBLJAVANJE/ISPIT

Organizacija: .....

Oznaka odobrenja: .....

KLASA	OVLAŠTENJE		OGRANIČENJA
OSNOVNO	-B1	TB1.1	AVIONI S TURBINSKIM MOTOROM
		TB1.2	AVIONI S KLIPNIM MOTOROM
		TB1.3	HELIKOPTERI S TURBINSKIM MOTOROM
		TB1.4	HELIKOPTERI S KLIPNIM MOTOROM
	-B2	TB2	AVIONIKA
	A	TA.1	AVIONI S TURBINSKIM MOTOROM
		TA.2	AVIONI S KLIPNIM MOTOROM
		TA.3	HELIKOPTERI S TURBINSKIM MOTOROM
		TA.4	HELIKOPTERI S KLIPNIM MOTOROM
TIP/ZADACI	B1	T1	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA
	B2	T2	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA
	A	T3	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA
	C	T4	NAVEDITE TIP ZRAKOPLOVA

Ova dopuna odobrenja za osposobljavanje/ispite je valjana samo kad se radi u skladu s priručnikom odobrene organizacije za osposobljavanje iz održavanja prema dijelu 147.: .....

Datum izdavanja: .....

Potpis: .....

Za državu članicu/EASA

Obrazac EASA 11

Dodatak III.

Primjer potvrde o osposobljavanju

POTVRDA O PRIZNANJU

ODOBRENOG OSNOVNOG OSPOSOBLJAVANJA ILI OSNOVNOG ISPITA PREMA DIJELU 147.

Potvrda o priznanju izdaje se:

IME

DATUM, MJESTO ROĐENJA

Od strane (može biti otisnuto unaprijed) .....

organizacije odobrena prema zahtjevima iz dijela 147. od strane

(može biti otisnuto unaprijed) .....

oznaka odobrenja .....

Ovom se potvrdom potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila odobreno osposobljavanje za tip zrakoplova ili niže navedeni ispit za tip zrakoplova:

NAVESTI OSNOVNO OSPOSOBLJAVANJE ili OSNOVNI ISPIT I DATUM ZAVRŠETKA OSPOSOBLJAVANJA ili POLOŽENOG ISPITA

Potpisao: ..... Potvrda br.: .....

Za: (može biti otisnuto unaprijed) ..... Datum: .....

Potvrda o osposobljavanju za tip zrakoplova

Potvrda o osposobljavanju prema dijelu 147. kako je niže navedeno može se koristiti kao priznanje za završeni teorijski dio ili teorijski i praktični dio osposobljavanja.

Odgovarajuće referentne oznake se brišu, a u kućici za tip osposobljavanja mora se detaljno opisati jesu li obuhvaćeni samo teorijski dijelovi ili i teorijski i praktični dijelovi.

Potvrda o osposobljavanju mora jasno prikazati je li osposobljavanje cjelovito ili skraćeno zbog prethodnog iskustva podnositelja zahtjeva (npr. tečaj A340 za tehničare A 320.)

POTVRDA O PRIZNAVANJU

ODOBRENOG OSPOSOBLJAVANJA ZA ODRŽAVANJE TIPA ZRAKOPLOVA ILI ISPITA ZA TIP ZRAKOPLOVA PREMA DIJELU 147.

Ova potvrda o priznavanju obuhvaća teorijske/praktične dijelove osposobljavanja za tip zrakoplova (ispustite kako je odgovarajuće) i izdaje se za:

IME

DATUM, MJESTO ROĐENJA

Od strane (može biti otisnuto unaprijed) .....

organizacije odobrena prema zahtjevima iz dijela 147. od strane

(može biti otisnuto unaprijed) .....

oznaka odobrenja .....

prema referentnoj oznaci odobrenja xxx. Ovom se potvrdom potvrđuje da je gore imenovana osoba uspješno položila odobreno osposobljavanje za tip zrakoplova ili niže navedeni ispit za tip zrakoplova:

NAVESTI OSNOVNO OSPOSOBLJAVANJE ili OSNOVNI ISPIT I DATUM ZAVRŠETKA OSPOSOBLJAVANJA ili POLOŽENOG ISPITA NAVESTI JE LI OSPOSOBLJAVANJE OBUHVAĆALO SAMO TEORIJSKE DIJELOVE IZ DIJELA 147 ILI I TEORIJSKE I PRAKTIČNE DIJELOVE

Potpis: ..... Potvrda br.: .....

Za: (može biti otisnuto unaprijed) ..... Datum: .....